

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

POSLIJE 25 GODINA
VLAKOM ZA OSIJEK

BROJ
663

Subotica, 25. prosinca 2015. Cijena 50 dinara

VLAST ODREĐUJE
ŠTO JE VAŽNO

PROPAST MANJINSKIH
I LOKALNIH MEDIJA?

VELIKANOVIĆ-VELIKI
PREVODITELJ I KNJIŽEVNIK

INTERVJU
SLAVEN BAČIĆ

Veselje
ti
navješćujem

*Ivetni
božićni blagdani*

VOJVODANSKA
Svaštara

www.svastara.rs

Božićni i novogodišnji popust

50%

AKCIJA!

5G

internet

već od

649 din

KARAĐORĐEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

AKTUALNO

Obilježeno 17 godina rada Uredništva na hrvatskom jeziku

Iznaći novi model 7

TEMA

Konferencija o manjinskom i višejezičnom informiranju

Propast manjinskih i lokalnih medija?10

Poslije četvrt stoljeća ponovno vlakom iz Sombora za Osijek

Putnički promet preko mosta u Bogojevu16-17

INTERVJU

Slaven Bačić, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća

Državna simulacija brige o manjinama 11-13

ŠIROM VOJVODINE

Predstavljanje knjige *Magic Hands*

Magične ruke Tavankuta 24

Tjedan Caritasa

Nekada je samo osmijeh dovoljan .. 26-27

KULTURA

Književna večer u Šidu posvećena Isidoru Isi Velikanoviću (1869. – 1940.)

Veliki prevoditelj i književnik iz Srijema ..33

SPORT

Srđan Miković, nogometni vratar

Veliko iskustvo među vratnicama ...55

Naslovnica: Z. Sarić, N. Sudarević

**SVIM NAŠIM ČITATELJIMA, SURADNICIMA I POSLOVNIM PARTERIMA
SRETAN BOŽIĆ I NOVA GODINA**

SLJEDEĆI BROJ NAŠEG TJEDNIKA IZLAZI 8. SIJEČNJA 2016.

DSHV pruža potporu zahtjevima poljoprivrednika

»Demokratski savez Hrvata u Vojvodini nastavlja pružati potporu poljoprivrednicima sa željom da ustraju u svojim zahtjevima. Tim prije smo odlučniji u potpori, jer je Ministarstvo poljoprivrede nastavilo ignorirati razgovore s predstavnicima udruge poljoprivrednika.

Zastupnici Narodne skupštine Republike Srbije počeli su jučer novu sjednicu na kojoj će na dnevnom redu biti i Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu. Čudi što se sjednica s 73 točke dnevnog reda saziva po hitnom postupku s namjerom da se završi do Nove godine. Naime, jasno je da zakonodavac pod svaku cijenu želi usvojiti nacrt Zakona bez primjerene rasprave i podrobnije analize amandmana, bez obzira na to što su mnogi u posljednje vrijeme isticali pogubne posljedice njegova usvajanja. Kako je predviđeno novim zakonom, više desetaka tisuća poljoprivrednika s područja Vojvodine u ekonomskom smislu će osiromašiti. Isto tako, postoji i realna opasnost da će cijele generacije na selima biti i egzistencijalno ugrožene predloženom odlukom da se zemljište izdaje na 30 godina tajkunima i stranim investitorima. I više je nego problematično to što je predmet izdavanja i zemlja koja je u procesu restitucije.

Stoga apeliramo da se razmotre i usvoje svi amandmani na Zakon o izmjenama i dopunama zakona o poljoprivrednom zemljištu koje je predložila Skupština Autonomne Pokrajine Vojvodine, te da se tako očituje interes za naše poljoprivredne proizvođače. Država ne može opstati bez jakih poljoprivrednih proizvođača!», navodi se u priopćenju DSHV-a.

VOJVODINA – MODEL SREDNJEG NIVOVA VLASTI

Na stazi Zorana Đinđića

Predsjednik Pokrajinske vlade **Bojan Pajtić** sudjelovao je na tribini *Vojvodina – model srednjeg nivoa vlasti*, koja je u organizaciji NVO *Forum za egalitarizam i socijalnu pravdu* (FESP), u suradnji sa studentskom organizacijom *Europski studentski forum*, nedavno održana na Fakultetu političkih nauka u Beogradu.

Bojan Pajtić govorio je studentima o pitanjima koja se direktno tiču funkcioniranja Pokrajinske vlade, kao jedinog modela srednjeg nivoa vlasti u Srbiji. Na tribini je bilo reči o financiranju AP Vojvodine, zatim o nadležnostima Pokrajine i o sferama u kojima se troši najveći dio pokrajinskog proračuna. Studente su interesirale i mjere koje pokrajinska administracija sprovodi u oblasti ruralnog razvoja i generalno u agrarnoj politici Vojvodine, potom mjere ekonomske i socijalne politike, politika prema nacionalnim manjinama, kao i o poređenju s drugim europskim regijama.

U svom obraćanju, pokrajinski premijer se osvrnuo na otvaranje prvih poglavlja u pregovorima Srbije s Europskom unijom, navodeći kako je važno da Srbija napreduje u procesu europskih integracija. Pajtić je čestitao građanima Srbije koji su najzaslužniji za to što naša zemlja već 15 godina nije skrenula sa staze koju je utabao pokojni **Zoran Đinđić**, koji je i život dao za to da Srbija bude moderna europska demokratska država.

Kako je naveo, dobra vijest je da su pregovori otvoreni, a bila bi još mnogo bolja da su otvorena i neka druga poglavlja, kao što su poglavlja 23 i 24, koja se odnose na vladavinu prava, slobodu medija i pravnu državu, oblasti u kojima je Europska komisija iznijela mnogo oštrih kritika.

Pajtić je naglasio da od nas kao društva ovisi hoće li pregovori trajati veoma dugo ili će biti skraćeni.

»Važno je napomenuti da je Pokrajina obučila nekoliko desetaka stručnjaka u oblasti zaštite manjinskih prava, poljoprivrede, gospodarstva, ekologije, da sudjeluju u screening procesima u želji da doprinesemo postupku europskih integracija, da bude brži i kvalitetniji«, istaknuo je Pajtić i dodao da Pokrajina prednjači u čitavom nizu oblasti od ostatka Srbije, poput privlačenja stranih investicija, zatim u potpori poljoprivredi, oblasti zdravstvene i socijalne zaštite.

Međutim, eksperti iz AP Vojvodine uključeni su samo u oblasti ekologije u proces screeninga, ali bilo bi mnogo bolje, i proces pregovora bi se odvijao brže, kada bi se koristili svi resursi kojima raspolaže Pokrajina.

Pajtić se osvrnuo i na financiranje Pokrajine, navodeći da i ove godine imamo prilagođavanje pokrajinskog proračuna onome što su konture republičkog.

»Nažalost i 2016. godine Republika će Pokrajini, na godišnjem nivou, ostati dužna oko 40 milijardi dinara, i mislim da je veoma loše što se u našoj zemlji ne poštuje Ustav. Ako govorimo o priključenju europskoj porodici naroda, moramo znati da, ako se ne poštuje najviši pravni akt, država ne može postati dio Europske unije i ne može sebe smatrati pravnom državom«, rekao je Pajtić i dodao da je važno razgovarati o procesu regionalizacije, decentralizacije i modernizacije društva, te razbiti tabue koji svaku decentralizaciju doživljavaju kao napad na cjelovitost države.

»To ne samo da ne stoji, nego je i pogrešno, jer samo država koja koristi sve svoje resurse može očekivati ubrzani razvoj«, naveo je Pajtić.

Uručena egzekvatura generalnom konzulu Velimiru Pleši

Veleposlanik **Dragan Momčilović** je 15. prosinca u Ministarstvu vanjskih poslova Republike Srbije uručio je egzekvaturu **Velimiru Pleši**, novoimenovanom generalnom konzulu Republike Hrvatske u Subotici.

Svečanom uručanju je prisustvovao i veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Srbiji **Gordan Markotić**.

Tom prilikom razgovarano je i o aktivnostima Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici na planu razvoja gospodarskih, kulturnih i drugih veza dvije države.

OBILJEŽENO 17 GODINA RADA UREDNIŠTVA NA HRVATSKOM JEZIKU

Iznaći novi model

Prigodnim, ali skromnim prijamom, kakav i priliči ovim izvanrednim okolnostima u kojima se nalazi Radio Subotica, obilježeno je 17 godina postojanja i rada Uredništva na hrvatskom jeziku.

Bivšu v.d. urednicu **Ivanu Petrekanić – Sič** posjetili su prvi glavni i odgovorni urednik Uredništva, sadašnji predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, bivša glavna i odgovorna urednica **Ljiljana Dulić – Mészáros**, podtajnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice **Mato Groznica** i vijećnik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Željko Šeremešić**.

Ovim je povodom Tomislav Žigmanov rekao:

»Mislim da ovaj program i cijelu inicijativu oko njegovog stvaranja možemo pozitivno vrednovati. Naime, ako napravimo jednu evaluaciju, vidjet ćemo da je to program koji se u proteklih 17 godina gotovo stalno razvijao, s jedne strane kvalitetom priloga, kvalitetom informativnog programa, a s druge strane i stalnim razvojem, u smislu da smo počeli s jednim satom radnim danima, da bismo na koncu došli do tri sata svakoga dana programa na hrvatskom. Ono što mislim da je ovom prigodom također važno istaknuti jest da je program na hrvatskom jeziku Radio Subotice bio posebno značajan kada je u pitanju njegova informativna dimenzija. Vrlo brzo smo uspostavili polusatni dnevnik s pregršt informacija ne samo iz Subotice i lokalne hrvatske zajednice, nego smo referirali na hrvatsko-srpske odnose, na događanja u Republici Hrvatskoj i u Republici Srbiji. Sa žaljenjem na koncu moramo konstatirati da je to program koji danas još vegetira, da je ono po čemu se on prepoznao, a to su informativni i politički sadržaji, danas sveden na minimum i da oni koji govore o tome da ovaj program nije ugašen, oni su u formalnom smislu u pravu, ali je isto tako nedopustivo da se govori o programu na hrvatskom jeziku bez ijedne profesionalno uposlene osobe.«

U tom kontekstu, kako je dodao Žigmanov, na predstavnicima hrvatske zajednice je da iznađu model kako bi se kadrovi Uredništva u nekim drugačijim institucionalnim aranžmanima ponovno organizirali i stvarali produkciju kakva je do sada bila na Radio Subotici.

I. P. S.

Novinari i novinarke ne kleče!

U deset gradova Srbije održani su u ponedjeljak, 21. prosinca, prosvjedni skupovi »Novinari ne kleče - predsjedniče Vlade održite obećanje«, kako bi okupljeni novinari, aktivisti i građani pokazali da ne odustaju od zahtjeva za smjenu ministra obrane **Bratislava Gašića**, koji je jednom izjavom upućenom novinarki televizije B92 uvrijedio ne samo nju, nego i sve novinare i žene u našoj zemlji. Rekao je, podsjetimo, kako »voli novinarke koje lako kleknu«.

Premijer **Vučić** je ekspresno i u više navrata izjavio da je smjena Gašića izvjesna, jer on ne može nastaviti obnašati ovu dužnost. Ali, ne da ga nije smijenio nego Bratislav Gašić, u svojstvu ministra obrane, organizira svečani prijem u Domu garde povodom novogodišnjih i božićnih praznika.

»Okupili smo se da pošaljemo zajedničku poruku nakon jedne prostačke, bljutave, ružne i seksističke izjave ministra Bratislava Gašića i da pošaljemo poruku predsjedniku Vlade Aleksandru Vučiću i njegovim ministrima da ne misle da će se, kao i mnoge druge stvari, i ovaj ispad zaboraviti i razvodniti«, rekla je novinarka **Branislava Opranović** na prosvjedu u Novom Sadu, gdje se okupilo preko 200 ljudi.

Sa skupova održanih u deset gradova novinari su poručili da prosvjedi neće prestati dok premijer Vučić ne izvrši svoje obećanje i ne smijeni ministra Gašića.

T. Lj.

Tko kome polaže račune?

Skupština Srbije izmijenila je Zakon o proračunskom sustavu i omogućila povećanje proračunske rezerve. Na taj način daje se mogućnost Vladi Srbije da odlučuje o potrošnji 25 milijardi dinara izvan parlamenta. Ovo pokazuje da Vlada ne može pokriti pojedine propuste ili pak nedomaćinsko ponašanje pojedinih ministarstava i još jedan je razlog za rebalans proračuna.

Napominjemo da u Skupštini Srbije nema rasprave o izvršenju proračuna Republike Srbije i završnog računa, pa se javnost neće upoznati s tim za čega su utrošena ova sredstva.

To samo po sebi govori o netransparentnosti javnih financija Republike Srbije.

S druge strane, primjera radi: efektivni proračun AP Vojvodine je oko 24 milijarde dinara i troši se uz potpuno izvještavanje javnosti, te proizilazi da Vlada Republike Srbije bez suglasnosti parlamenta, svojevoljno raspolaže istim obimom sredstava, a da o tome ne polaže nikome račune.

Izvor: Priopćenje Pokrajinskog tajništva za financije

BOŽIĆNA PASTIRSKA PORUKA 2015. GODINE BISKUPA MONS. ĐURE GAŠPAROVIĆA

Očitovanje milosrđa Boga Oca

Božić je događaj radosti, crkveni i obiteljski blagdan. Zato ga i crkveno i obiteljski slavimo. Blagdan je to cijele Katoličke i apostolske Crkve. Milosrdni Bog Otac, po Sinu Isusu na božanski način spustio se na zemlju da nam bude bliz, da bude Emanuel, što znači Bog s nama. Tako je postao čovjekom, jednak nama u svemu, osim u grijehu, uzeo je našu ljudsku narav. Sin Božji

rodio se od Djevice Marije da bi pokazao da nas Bog Otac toliko ljubi da je poslao i darovao nam svojega Sina, koji ostvaruje milosrđe nebeskog Oca prema svima nama. Poslušna volji nebeskog Oca, Isus Krist je sišao s nebesa, postao čovjekom i «prošao zemljom čineći dobro» (Dj, 10,38). Život Isusa Krista, silaskom među nas, prosvjetlio je svijet, jer je to bio pravi, istinski Život. To je Božje milosrđe i ljubav koja u Isusu sve obuhvaća, nikada ne prestaje (1Kor 13, 8) i daruje novi život. To je milosrdna ljubav kao dimenzija vječnosti koja se očituje u Božjem milosrđu jer Bog je ljubav. On je milosrdni Bog. Zato sve što je prožeto i zahvaćeno božanskom ljubavlju dolazi na svijet i donosi svijetu milosrđe i pomirenje, jer sve što je dobro, što je u službi ljubavi pokazuje božansko milosrđe koje se ne gubi i ne propada. Vječno je.

Novorođeni Isus Krist, poslan od Nebeskog Oca, želi nam «podići ruke klonule i ojačati koljena klecava» (usp Heb. 12,12), obnoviti nam malaksale sile naše vjere, nade i ljubavi. Želi nam objaviti Milosrdnog Oca. A Božić je upravo dar kojega je rođeni Isus ponudio ljudima i plod je novoga života započetog njegovim rođenjem. Taj događaj je savršeno očitovanje milosrđa Boga Oca koji je »milostiv slugama svojim« (Ps 135,14). Ovaj Božić također nas poziva da ne klonemo duhom, da ostanemo vjerni svojim kršćanskim korijenima i istodobno budemo otvoreni zahtjevima sadašnjega trenutka te da svoj život izgrađujemo na trajnim vrijednostima, tako da iz naših kršćanskih korijena provre nova bujica života koja će pratiti našu budućnost.

Novorođeni Isus nam je otvorio vidike i putove novoga života i svijeta i pozvao nas da

ga, kroz ovu Godinu milosrđa, životom i djelima slijedimo. Zato neka u tome bude prepoznata naša kršćanska vjerodostojnost pred ovim svijetom i vremenom, ljudima i događajima, a kršćanin neka ne strahuje i ne zdvaja, nego neka ide radostan u svijet i naviješta da je Isus uistinu s nama, Emanuel.

Svima Vama, draga braćo i sestre, dragi svećenici, redovnici i redovnice, dragi vjeroučitelji, župni suradnici i Vama svima koji ste promicatelji Isusovih vrednota u društvenom kulturnom i javnom životu molim Gospodina da Vam poda radost i nadu Božića. Za sve nas se Isus rodio, za sve je došao na svijet i svima Otac naš nebeski, Bog milosrđa, po Njemu želi dati život koji ne prestaje. Neka se u ovoj Godini milosrđa ostvaruje Božansko milosrđe.

Sretan vam svima Božić!

+Đuro Gašparović, biskup

BOŽIĆNA PORUKA DR. IVANA PÉNZESA, SUBOTIČKOG BISKUPA

Riječ tijelom postala

Kršćanska braćo i sestre!

Na blagdan Božića pred nas se stavlja početak Ivanova evanđelja kao poziv na slavlje Božje blizine i prisutnosti. Bog nije prisutan samo svojim Duhom u stvorenjima koja nastavaju zemlju. Bog je svojim utjelovljenjem i rođenjem, što ga na Božić slavimo, postao osobno, tjelesno i zemaljski prisutan među ljudima. On je postao jedan od nas, nama u svemu sličan, prepoznatljiv i dodirljiv. Bog je postao tjelesnim zemaljskim bićem. Nasuprot duhovnoj i osjećajnoj stvarnosti koja nas ovih dana preplavljuje, poruka da je Bog

postao zemaljskim čovjekom ponekad nam se čini pomalo »nečistom«, »blatnjavom«, previše prizemljenom. Međutim, sveti Ivan je toliko odlučan sve nas uvjeriti u tu stvarnost da nam u božićnom evanđeoskom odlomku nekoliko puta tu činjenicu stavlja pred oči: Božja se riječ utjelovila, postala dijelom svih živih bića, svega što postoji, svega što je rođeno. Božja Riječ postaje zemaljska, opipljiva stvarnost. Bog dijeli s nama ljudima i sa svim stvorovima mjesto svoga boravka. Zemlja postaje Božji dom, mjesto prebivanja Božjeg. Zemlja postaje mjesto i prostor zajedničkog prebivanja i života Boga i čovjeka. Utjelovljenjem i rođenjem od Djevice Marije, Bog po Isusu Kristu postaje čovjekom, članom ljudske zajednice i stanovnikom zemlje. Zemlja je naš i Božji zajednički dom.

U uvodu u svoje Evanđelje sveti Ivan slijedi oblik i slikovitost opisivanja koji se nalazi u Knjizi postanka. Postanak svijeta i čovjeka Knjiga postanka opisuje slikom oblikovanja zemlje. Od praha zemaljskog Bog obli-

kuje život. Biljke rastu iz zemlje, Bog oblikuje životinje od zemlje, a i čovjeka oblikuje od praha zemaljskog. Sav svijet Bog oblikuje od zemlje i oživljava svojom riječju. Riječ Božja daje život svijetu. Čovjeku udahnuje dah svoje Riječi i on postaje živa duša. Božji Duh oblikuje svijet i čini ga živim. Božji život i njegov lik postaje vidljiv i spoznatljiv u njegovim stvorenjima, a osobito u čovjeku.

Danas kada slavimo istinu Božje prisutnosti u našem svijetu, doživimo se i mi članovima Božje obitelji, braćom i sestrama. Ne zaboravimo u našem životu ni druga bića, stvorenja Božja, koja nas okružuju. S poštovanjem i prijaznošću se odnosimo prema biljkama i životinjama. Borove i jelke koje smo u našim domovima okitili upotrijebimo korisno i svrsishodno. Hranu koja se u ove dane nalazi na našim stolovima s poštovanjem blagujemo. Ne razbacujemo se i ne bahatimo stvorenjima koja nam je zemlja dala da proslavimo današnji blagdan. Dok slavimo Božić i mi se prenosi-
simo duhom i tijelom u zajedniš-

tvo prirodnog okoliša i ljudi koji su prvi primili Spasitelja u štalici. Sjetimo se pastira i zemljoradnika koji su u suradnji s drugim Božjim stvorenjima, kroz hranu što je na našem stolu, i nama omogućili doticaj s Bogom po prirodnim darovima što podržavaju naš život.

Blagdan Božića nije blagdan samo za nas ljude. Božić je blagdan za sva stvorenja svijeta, za sva bića, za čitavu zemlju. Barem danas oslobodimo svoj okoliš od bacanja smeća, zaštitimo okoliš od ružnih riječi, budimo zadovoljni i s nesavršenom jelkom, budimo sretni i s nedovoljno obilnim božićnim ručkom, blagujemo i uživamo u onome što nam je Bog dao u zahvalnosti. Mir i blagost, nježnost i blizina, osjećaji i želje za izgradnjom što bolje povezanosti svih stvorenih bića s Bogom neka zavladaju u našim srcima i pokažu se u našim djelima.

Ovim mislima želim svima sretan Božić i blagoslovljenu novu godinu!

+Ivan, biskup

KONFERENCIJA O MANJINSKOM I VIŠEJEZIČNOM INFORMIRANJU

Propast manjinskih i lokalnih medija?

Mi u Pokrajini s ponosom financiramo te medije i poštujemo zakon, rekao je Kalman Kuntić

U Skupštini Vojvodine 18. prosinca je održana konferencija o manjinskom i višejezičnom informiranju u kontekstu provedbe medijskih zakona, koju su organizirali Nezavisno društvo novinara Vojvodine i Misija OEES-a u Srbiji.

Na konferenciji se razgovaralo o istraživanjima i iskustvima u procesu izlaska države iz vlasništva nad manjinskim medijima, kao i o daljim koracima organizacija i pojedinaca u ovom procesu o kome su govorili predsjednik Skupštine Vojvodine **István Pásztor**, predstavnici Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje, NDNV-a, Misije OEES-a, medijski analitičari, novinari i drugi.

U uvodnom dijelu konferencije obratili su se i šefica Medijskog odjeljenja OEES-a **Gordana Janković**, pomoćnik pokrajinskog tajnika za kulturu i javno informiranje **Kalman Kuntić**, predsjednik NDNV-a **Dinko Gruhonjić**, predsjednik IO NDNV-a **Nedim Sejdinović**, zamjenica pokrajinskog ombudsmena **Eva Vukašinović** i medijska analitičarka **Gordana Predić**.

OSIGURATI STABILNO FINANCIRANJE

Konferenciju je otvorio István Pásztor, koji je rekao da se proces privatizacije medija u Srbiji pokazao veoma loše i da će njegov rezultat biti propast manjinskih i lokalnih medija, jer

su privatizacije medija potpuno neuspješne i prividne.

»Privatizacija će zbrisati manjinske i lokalne medije. Očekuje se od države da pomaže manjinskim medijima, ali i da se distancira od njih, a s druge strane manjinski mediji ne mogu izdržati tržišne uvjete i ne mogu biti samoodrživi«, rekao je Pásztor.

On je pritom naglasio važnost osiguranja stabilnog projektnog financiranja manjinskih medija, medija čiji su osnivači nacionalna vijeća nacionalnih manjina, kao i osiguranje garancija da će općine, Pokrajina i država izdvajati sredstva za financiranje medija na natječajima.

Razrada Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i Zakona o zaštiti nacionalnih manjina su u tijeku a koji bi u budućnosti trebali omogućiti funkcioniranje medija. Naime, sredstva koja su namijenjena kroz projekte sufinanciranja neće biti dovoljna kako bi mediji manjinskih zajednica opstali u procesu privatizacije i zbog toga država treba pronaći način kako bi mediji za manjinske zajednice preživjeli.

NEDOSLJEDNOSTI I MANJAKAVOSTI ZAKONA

Zamjenica pokrajinskog zaštitnika građana za zaštitu prava nacionalnih manjina Eva Vukašinović se osvrnula na nedosljednosti i posljedične nedoumice u vezi s reguliranjem prava

pripadnika nacionalnih manjina na informiranje na materinjem jeziku, a koje proizlaze iz načina na koji je ovo pitanje uređeno propisima Republike Srbije.

Mediji nacionalnih manjina su u nadležnosti nacionalnih vijeća, a vijeća u Vojvodini su uglavnom vlasnici tiskanih medija koji se nisu javili kao kupci lokalnih elektroničkih medija na jezicima manjina u drugom privatizacijskom ciklusu, koji je završen 31. listopada. Od 28 medija na jezicima manjina koji su ušli u proces privatizacije samo dva su preuzeli zaposleni koji su postali i vlasnici.

Pomoćnik pokrajinskog tajnika za informiranje Kalman Kuntić odbacio je kritike Ministarstva kulture i informiranja da pokrajinska vlast nezakonito financira medije čiji su osnivači nacionalna vijeća nacionalnih manjina.

»Ne znam čitaju li kolege zakone koje su napisali i donijeli. Mi s ponosom financiramo te medije i poštujemo zakon«, rekao je Kuntić.

Predsjednik Izvršnog odbora Nezavisnog društva novinara Vojvodine (NDNV) Nedim Sejdinović je rekao da je proces primjene novog medijskog zakonodavstva pokazao svoje manjkavosti kroz nezavršen proces izlaska države iz vlasništva i neizvjesne podjele besplatnih dionica. Također je naglasio da manjinsko i višejezično informiranje treba biti u skladu s javnim interesom i da služi promociji interkulturalnosti i tolerancije.

»Za medije, građane i za javni interes najbolje je da sami novinari i zaposleni u medijima budu vlasnici. Novinari su mnogo bolji vlasnici nego država, nego političari, nego tajkuni«, zaključio je Sejdinović i dodao kako vlast ne želi dopustiti da novinari budu vlasnici medija. On je ocijenio da je osnivanje medija civilnog društva odlično rješenje i za medije na jezicima nacionalnih manjina, međutim takvu su ideju direktori manjinskih medija **Mirko Bajić** i **Ivan Karan** kao i prof.dr. **Dubravka Valić Nedeljković** ocijenili kao neodrživu jer mediji ne mogu opstati samo na projektnom financiranju od slučaja do slučaja već im je potrebno garantirano i stabilno financiranje od strane države. NDNV je ponudio niz zaključaka skupu za potporu međutim nakon osporavanja od strane predstavnika manjinskih medija ti zaključci su i dalje ostali zaključci NDNV-a a ne manjinskih medija.

Među zaključcima se navodi kako se u pripremi i izradi seta medijskih zakona nije u dovoljnoj mjeri posvećivala pažnja informiranju na jezicima nacionalnih manjina, što je prouzročilo niz problema s kojima se ono suočilo u procesu medijskih reformi. Zbog toga se apelira da domaće i međunarodne organizacije podupru novinare koji su osnovali ili su u procesu osnivanja manjinskih i višejezičnih medija.

Kristina Ivković Ivandekić

SLAVEN BAČIĆ, PREDSEDNIK HRVATSKOG NACIONALNOG VIJEĆA

Državna simulacija brige o manjinama

*Konačni tekst nacrtu Akcijskog plana ne odražava stvarne potrebne manjina * Razvidno je da se zbog rokova u svezi otvaranja poglavlja 23, koje bi trebalo među prvima biti otvoreno, jer je među onima koje zahtijevaju najviše rada i reformi za zatvaranje, nastojalo poštovati do konca godine sastaviti nekakav Akcijski plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, te otuda gorak okus da cijeli proces odiše simulacijom manjinskih prava*

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Na koncu godine razgovarali smo s predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slavnom Bačićem** o radu ove institucije, kako bismo došli do pregleda nastojanja i rezultata u oblasti ostvarivanja manjinskih prava ovdašnjih Hrvata.

HR: Kako ocjenjujete rad HNV-a u ovoj godini koja je na kalendarskom izmaku? Koje biste aktivnosti, postignuća izdvojili kao najvažnije?

Novi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća radi u složenim uvjetima nego u prošleme

sazivu: najprije, riječ je o trendu ograničenja manjinskih prava, što se osobito ogledalo u prošlogodišnjoj odluci Ustavnog suda koji je oslabio nadležnosti nacionalnih vijeća ili pak završetku privatizacije, preciznije gašenja lokalnih radijskih programa koji su informirali i na manjinskim jezicima, što je, kada je riječ o vojvođanskim Hrvatima, najviše pogodilo Subotičane, a zatim i Hrvate u Somboru i Baču. Manje je proračunskih dotacija, novi je sastav Vijeća, Izvršnog odbora, kao i drugih tijela, a tu je i katkada destruktivni odnos pojedinih vijećnika na sjedni-

cama Vijeća ili uopće struja u zajednici. Unatoč tomu, provodili smo politiku i aktivnosti koje smo započeli 2010. godine: uspostavljen je profesionalni i funkcionalni sustav pred koji se od donošenja Zakona o nacionalnim vijećima 2009. stavljaju sve složenije i mnogobrojnije zadatke. Organizirali smo se u timski i kvalitetan rad po odborima čiji

će se plodovi vidjeti u predstojećem razdoblju. Angažirali smo mnoge mlade stručne kadrove, koji sudjeluju u procesu pisanja strategija, izrade kvalitetnijih udžbenika, prevođenja naslova koji još nedostaju, izrade nacionalnih dodataka za postojeće udžbenike, obrazaca pedagoške dokumentacije, izradi ishoda postignuća učenika, kao i orga-

niziranju i podizanju kvalitete natjecanja. Pokrenuli smo i inicijativu pomoći našim studentima u Osijeku i Zagrebu vezanu za stipendije i smještaj u domovima. S oko dvije trećine proračuna i dalje izravno financiramo različite aktivnosti pripadnika naše zajednice – godišnji natječaj za kulturne udruge, pomaganje medija, sufinanciranje prijevoda i tiskanja udžbenika, dotiranje iznosa za autobusne karte za djecu koja polaze nastavu na hrvatskom, poticaji za upis u prve razrede, smještaj u učeničkim domovima, stručna usavršavanja učitelja i nastavnika kao i osnaživanje djece i zaposlenih kroz studentske ekskurzije, smotre i seminare. Kao i svake godine, u suradnji s Crvenim križem i gradom Zagrebom stotinjak naše djece je ljetovalo u Novom Vinodolskom, a surađujemo i s udrugama koje na sličan način osnažuju našu djecu, roditelje i kadar. Nastavili smo organizaciju dvaju regionalnih kulturnih manifestacija, *Srijemci Srijemu* i *Šokci i baština*, odgovorno obavljali osnivačka prava spram dvije ustanove čiji smo osnivači – Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU *Hrvatska riječ* itd.

HR: Koji je još bio važan segment rada HNV-a?

Godinu su označili prije svega završetak Akcijskog plana za poglavlje 23 pristupanja Srbije Europskoj uniji i izrada prijedloga Akcijskoga plana (AP) za ostvarivanje prava nacionalnih manjina. Tijekom procesa izrade AP za nacionalne manjine skupa smo s Pokrajinskim tajništvom za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne zajednice, te **Anom Tomanovom** – **Makanovom**, predsjednicom Koordinacije nacionalnih vijeća, bili nositelji procesa u ime manjinskih zajednica.

HR: Nedavno je formirana i posebna radna skupina za pripremu teksta nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih

manjina iz 2002. godine. Koji su rokovi za završetak tog posla i koje se izmjene predviđaju?

Radna skupina za izradu izmjena i dopuna ovog zakona prvi sastanak imala je u Šapcu 21. i 22. prosinca. Najavljene promjene bit će uglavnom tehničke naravi, usuglašavanje s kasnije donesenim Ustavom i Zakonom o nacionalnim vijećima, te uređenje prava na upis podataka o nacionalnoj pripadnosti u javne isprave i službene evidencije, kao rezultat novoga Zakona o Registru zaposlenih, izabranih, imenovanih, postavljenih i angažiranih osoba kod korisnika javnih sredstava, koji sada sadržava i odredbu o nacionalnosti, a postoji i mogućnost promjene definicije nacionalnih manjina. Kao ekspertu OEES-a, izrada prvog teksta nacrtu povjerena je dr. **Vladimiru Đuriću** s beogradskoga Instituta za uporedno pravo, što baš i nije obećavajuće. Podsjećam da je radio u Službi za ljudska i manjinska prava 2006. – 2008. u vrijeme dok ju je vodio **Petar Lađević**, koje baš i nije bilo pozitivno ozračje za manjinska prava, a bio je i sudionik dvaju simpozija o Bunjevcima 2006. i 2008. čiji su suorganizatori bili SANU, odnosno Matica srpska.

HR: Hoće li se tim praksi unaprijediti položaj nacionalnih manjina u Republici Srbiji?

Ne mislim da treba očekivati veće pomake, jer je riječ o sustavu manjinskih vijeća koji se razvija gotovo desetljeće i pol u određenom smjeru, premda ćemo nas pet predstavnika manjina u Radnoj skupini pokušati koliko je god moguće učiniti da ne dođe do smanjenja stečenih prava, odnosno nastojati ih unaprijediti.

HR: U tijeku je izrada Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina vezano za poglavlje 23. pristupnih pregovora s Europskom unijom. Hoće li se tim planom riješiti kompleksnost problema udžbenika na hrvatskom jeziku

i model financiranja manjinskih tiskanih medija?

U *Hrvatskoj riječi* je u nekoliko navrata pisano o prvom sastanku Radne skupine za izradu prijedloga toga Akcijskoga plana u Vršcu 14. i 15. studenog, na kojima je započeta rasprava o primjedbama na Vladin prijedlog nacrtu AP kojeg je izradio prof. dr. **Saša Gajin**, a također ste u prošleme broju pisali i o javnoj raspravi o nacrtu AP. Iz tekstova su čitatelji mogli vidjeti na kakve zapreke manjine nailaze kod vlasti. Poslije prvog sastanka u Vršcu održano je još nekoliko sastanaka u Beogradu – 23. i 30. studenog u bivšoj palači Federacije tj. zgradi SIV-a (danas palača *Srbija*) te 3. i 9. prosinca u prostorijama Visokoga savjeta sudstva, na kojima su atmosfera i stajališta vlasti iz sastanka u sastanak bili sve gori i gori, tako da konačni tekst nacrtu ne odražava stvarne potrebne manjina. Dovoljno je samo reći da je nedovršeni tekst stavljen na javnu raspravu preko internet-ske stranice Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave 3. prosinca, a da je 9. prosinca održan posljednji sastanak na kojem je utvrđena konačna verzija nacrtu za javnu raspravu, koji je na internetsku stranicu Ministarstva postavljen 11. prosinca!? Ništa manje apsurdno je i što je rok za javnu raspravu 23. prosinca, za kada je zakazan sastanak radne skupine koja će razmotriti prijedloge i sugestije s javne rasprave!? Ne trebam posebno naglašavati da je nemoguće izraditi odgovarajući prijedlog AP takvim tempom i za 2 mjeseca, no, vidjet ćemo što će učiniti Vlada, koja donosi Akcijski plan za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, a koji onda ide pred Europsku komisiju. Razvidno je da se zbog rokova u svezi otvaranja poglavlja 23, koje bi trebalo među prvim biti otvoreno, jer je među onima koje zahtijevaju najviše rada i reformi za zatvaranje, nastojalo pošto-poto do konca godine sastaviti nekakav AP za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, te otuda

gorak okus da cijeli proces odiše simulacijom manjinskih prava. Dakle, upitno je hoće li postojeći tekst AP, zbog otpora članova radne skupine iz Ministarstva prosvjete, Ministarstva kulture i informiranja te Sekretarijata za zakonodavstvo, imati pozitivnog učinka po obrazovanje i informiranje manjina. No, unatoč tomu, AP za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, kao i dio o pravima nacionalnih manjina AP za poglavlje 23, sadržava i neke dobre odredbe. Primjerice, o osnutku katedre za hrvatski na novosadskom Sveučilištu, te ćemo iskoristiti sve načine da ih što je moguće više iskoristimo, pa tako i glede pitanja koja ste naveli.

HR: O financiranju pripreme i tiskanju udžbenika na hrvatskom jeziku trebala bi brinuti država, a ne HNV. Jesam li u krivu? Od bivšeg predsjednika Tadića, pa do premijera Vučića čuli smo obećanja da će se taj problem riješiti, a problem nije riješen ni do danas.

Naravno da je tako, ali praksa je pokazala drukčije, tj. bez angažmana i sredstava HNV-a, te financijske pomoći Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske to nije moguće riješiti zbog nevoljnosti Ministarstva prosvjete. Valja uvijek naglašavati da ono što je HNV posljednjih godina radio i radi u svezi udžbenika nije uopće zakonska nadležnost nacionalnih vijeća u području obrazovanja. Međutim, ta činjenica nerijetko se maliciozno prešućuje u različitim istupima kojima je cilj neutemeljeno diskreditiranje postojećeg saziva HNV-a, što čine one destruktivne struje u zajednici koje sam spominjao.

HR: Prihvaćaju li se predloženi prijedlozi predstavnika manjinskih zajednica tijekom rada na izradi spomenutog prijedloga Akcijskog plana ili je u pitanju tek "lakovrka"? Izrazili ste više puta nezadovoljstvo da se prijedlozi manjina ne prihvaćaju... kako će se onda završiti taj proces?

Kako sam već rekao, i iz tekstova *Hrvatske riječi* i iskustva s dugih sastanaka Radne skupine, razvidno je kruto stajalište prema prijedlozima nacionalnih manjina, prije svega spram ključnih tema: financiranje udžbenika, omogućavanje održivosti lokalnih medija na manjinskim jezicima, politička reprezentacija numerički manjih nacionalnih manjina i jačanje nadležnosti nacionalnih vijeća. Vjerojatno to proizlazi iz činjenice da su vlasti ovome poslu pristupile nevoljno, jer je iz Bruxellesa određeno da se o pravima nacionalnih manjina mora sastaviti poseban AP budući da su odredbe iz AP za poglavlje 23 nedovoljne. Pa, kada se već moralo, onda se konstantno restriktivno prilazilo prijedlozima manjina, što je kulminiralo napuštanjem predstavnika Bošnjačkog nacionalnog vijeća iz Radne skupine, zajedničkim Priopćenjem koordinacije nacionalnih vijeća od 8. prosinca i vrlo oštrom raspravom na početku posljednjeg sastanka od 9. prosinca, između predstavnika manjina i vlasti, tijekom koje su više predstavnika manjina u Radnoj skupini otvoreno izrazili nezadovoljstvo načinom rada Radne skupine. U svakom slučaju, u pravu ste, vlasti to pokušaju »odraditi« upravo onako kako ste to i imenovali, ali, kako sam već istaknuo, borit ćemo se za svaki segment manjinskih prava, unatoč tomu što nacrt prijedloga Akcijskoga plana ne odražava sve potrebe manjina.

HR: Postoji republički Savjet za nacionalne manjine. Dobro zvuči što takvo tijelo postoji, ali kakvi su konkretni doprinosi tog tijela glede boljitka ovdašnjih manjinskih zajednica?

Nikakvi! Točno je da se ovo tijelo prvi put sastalo nakon šest godina, imali smo ukupno tri sastanka, ali bez učinka. Naime, poslije konstituirajućega sastanka, na drugome na kojemu je predsjedavao premijer dogovoreni su razgovori predstavnika manjina s resornim ministarstvima (prosvjete, kulture i infor-

miranja te vanjskih poslova), o rješavanju otvorenih pitanja, ali razgovori nisu rezultirali bilo kakvim napretkom zbog nepopustljivosti vlasti prema zahtjevima manjina. Treći sastanak je služio samo radi najave rada na Akcijskom planu, te izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prava nacionalnih sloboda i Zakona o nacionalnim vijećima.

HR: O garantiranom zastupstvu po svemu sudeći još nema ni riječi od vladajuće stranke u srbijanskom parlamentu. Zbog čega je to tako?

To je jedno od najvažnijih poglavlja Akcijskoga plana. Naime, postojeći sustav tzv. prirodnog praga osigurava prisustvo tek 3 manjine u nacionalnom parlamentu. Zato pravi izazov jest osigurati sudjelovanje numerički manjih nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima na svim razinama vlasti, osobito na nacionalnom. Naime, politička participacija nacionalnih manjina ključan je preduvjet za održivu integraciju nacionalnih manjina u društvo i njihovu konstruktivnu ulogu u društvenom razvoju, jer bez demokratske političke zastupljenosti na svim razinama vlasti manjine će se i dalje osjećati na društvenoj margini bez mogućnosti učinkovitoga sudjelovanja u političkom odlučivanju. Dakle, iako bi političko predstavljanje brojčano manjih nacionalnih manjina moralo biti jedno od najvažnijih pitanja, vlasti su ih pokušale svesti tek na nekoliko aktivnosti – komparativnu analizu modela predstavljenosti manjina, identificiranje odgovarajućeg modela za Srbiju i njegovo dostavljanje Radnoj skupini za promjenu Ustava. Međutim, Koordinacija nacionalnih vijeća je na sastanku u Ečkoj 18. prosinca usuglasila tekst o ovoj temi, koji je na radnoj skupini djelomično prihvaćen, i to u ublaženoj formi. U tom dijelu ostalo je kao izdvojeno moje mišljenje kako pokazatelj rezultata planiranih aktivnosti može biti jedino broj predstavnika predstavnika broj-

čano manjih nacionalnih manjina izabran po identificiranome modelu, a ne pozitivno izvješće Savjetodavnoga komiteta za praćenje primjene Okvirne konvencije. Naravno, Srbija i dalje ne želi provesti bilateralni Sporazum o zaštiti manjina koji Hrvatima u Srbiji, poput Srba u Hrvatskoj, garantira zastupnička mjesta na svim razinama vlasti.

HR: Kako gledate na privatizaciju medija, a u kontekstu onih koji emitiraju ili su emitirali elektroničke programe na jezicima manjina, te isto tako i u kontekstu tiskanih medija?

Nesumnjivo je to dio širih nastojanja ograničenja medijskih sloboda, pa tako i onih za manjine, koji bi završio postojanjem, s jedne strane, samo republičkog i pokrajinskog javnoga servisa (RTS i RTV) koji financijski opstaju zahvaljujući državnom proračunu, i s druge strane privatnih medija, koji teško financijski opstaju i podložni su financijskim utjecajima gospodarskih ili političkih moćnika. U posljednja dva izvješća ekspertskih misija o situaciji u području prava manjina u Srbiji iz lipnja i rujna ove godine, tijekom kojih je HNV posjetio i ekspert profesor **Rainer Hofmann**, izražena je duboka zabrinutost zbog posljedica privatizacije lokalnih medija za informiranje na manjinskim jezicima i predloženo preispitivanje postojećeg zakonodavstva kao i mogućnost da lokalne samouprave izravno podržavaju emitere na manjinskim jezicima. Međutim, Ministarstvo kulture i informiranja nema razumijevanja za te prijedloge, a kamoli za potrebe manjina. Hrvatsku zajednicu najviše je pogodila neuspjela privatizacija Radio Subotice, koje će značiti i prestanak emitiranja emisije na hrvatskom koja je mukotrpno nastajala tijekom više od jednog i pol desetljeća, čime propada trud mnogih pripadnika naše zajednice utkan u ovu emisiju. Kao moguće rješenje vidim stabilno programsko financiranje vanjskih produkcija koje bi se

onda emitirale na lokalnim radijskim i tv postajama, ali za to još uvijek nema sluha kod vlasti, ili značajnija i sustavna pomoć Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, o kojim modalitetima se naravno može raspravljati. Kada je riječ o tiskanim medijima, za razliku od dosadašnje prakse u Vojvodini, republičke vlasti imaju »dijametalno suprotno stajalište«, kako je na jednom sastanku Radne skupine rekao **Saša Mirković** iz Ministarstva kulture i informiranja, premda AP konstatira da je trenutačno »osigurana kontinuirana javna potpora za razne tiskane medije na manjinskim jezicima u Vojvodini«.

HR: Po svemu sudeći iz republičkog proračuna će se sljedeće godine doznavačati manje sredstava za pokrajinski proračun. Kakvo je Vaše mišljenje o tome? Hoće li zbog toga ispaštati i manjine, mislim na funkcioniranje profesionalnih ustanova, ali i na rad udruga?

To će biti još jedan oblik smanjenja stečenih prava manjina, a i protivno je Izvješću Europskog parlamenta o napretku Srbije za 2014. da se ne sužava autonomija Vojvodine. Budući da se iz pokrajinskog proračuna financiraju i manjinski tiskani mediji, zavodi za kulturu te različite kulturne aktivnosti nacionalnih manjina, jasno je kakav bi učinak imalo smanjenje pokrajinskog proračuna po manjinska prava u Vojvodini. No, nadam se da će ovaj problem biti apostrofirani u raspravi u Europskome parlamentu o nacrtu Izvješća o napretku Srbije za 2015., te da neće doći do takvih drastičnih rezanja autonomnih prava.

HR: Kako doživljavate Božić, što ovaj blagdan znači za Vas?

Božić je nadasve blagdan darivanja, radosti, ljubavi, praštanja i mira. Ne bismo ga smjeli svesti tek na običaje i obiteljska okupljanja ili još gore maniju kupnje na rasprodajama, već bismo se trebali voditi gornjim vrednotama.

IVAN UŠUMOVIĆ, ČLAN IZVRŠNOG ODBORA HNV-a

Vlast određuje što je važno za manjine, a ne manjine same

Vlast sebi daje za pravo da određuje pitanja koja bi trebala biti važna za nacionalne manjine uz odbijanje otvaranja tema koje su krucijalne za nas, pri čemu ima dosta pitanja irelevantnih za manjine

Nacrt Akcijskoga plana (AP) za ostvarivanje prava nacionalnih manjina u sklopu pregovaračkog poglavlja 23 bio je na javnoj raspravi do 23. prosinca. Predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća sudjelovali su u procesu izrade ovog AP i pozvali sve zainteresirane da šalju svoje primjedbe, međutim kao niti predstavnici drugih nacionalnih vijeća nisu u potpunosti zadovoljni načinom izrade kojim je dominirao paternalistički a ne inkluzivan odnos vlasti spram manjina i njihovih zahtjeva. To je rezultiralo nezadovoljstvom Koordinacije nacionalnih vijeća koje zahtijeva da se sve njihove primjedbe, prijedlozi i sugestije koji su u procesu ignorirani uključe u »sporna i nerazmatrana pitanja«. S članom Izvršnog odbora HNV-a **Ivanom Ušumovićem** razgovarali smo o stavovima HNV-a u vezi s Akcijskim plana za poglavlje 23.

Treći nacrt Akcijskog plana za poglavlje 23 objavljen je na web stranicama Ministarstva pravde. Kakav je generalni stav Hrvatskog nacionalnog vijeća o posljednjoj verziji Akcijskog plana?

Treći nacrt predstavlja značajno poboljšanje u odnosu na ranije verzije Akcijskog plana. Posebno pohvalno je otvaranje rasprave o demokratskoj participaciji, pitanja zastupljenosti manjina u širem javnom sektoru, te pitanja obrazovanja i medija. Unatoč napretku, postoje brojna neriješena pitanja koja ne mogu biti zatvorena bez konkretne

inkluzije svih nacionalnih manjina i većeg sluha resornih ministarstava.

Što su pozitivni pomaci?

Pozitivni pomaci su adresiranje pitanja kao što su demokratska participacija nacionalnih manjina, mediji, u dijelu za obrazovanje postoje određeni pozitivni pomaci u smislu podizanja kvalitete nastave. Također je formirana radna grupa za rad na posebnom »malom« akcijskom planu za nacionalne manjine gdje su prisutni i predstavnici određenih nacionalnih vijeća.

A što su najvažniji nedostaci?

Kao najvažniji nedostaci su vrlo ograničen broj konkretnih i odgovarajućih mjera, nepostojanje mjerljivih impact indikatora (SMART pokazatelji), nedovoljno rješavanje konkretnih prioriteta problema s kojima se suočavaju nacionalne manjine. Sve navedeno je posljedica pogrešnog pristupa u razvoju Akcijskog plana, te pogrešne interpretacije značenja inkluzivnog procesa u njegovoj izradi. Naime, nadležna tijela u procesu konzultacija i dalje imaju paternalistički odnos prema nacionalnim manjinama, što se najbolje ilustrira kroz praksu izrade Akcijskog plana. Vlast sebi daje za pravo da određuje pitanja koja bi trebala biti važna za nacionalne manjine uz odbijanje otvaranja tema koje su krucijalne za nas, pri čemu ima dosta pitanja irelevantnih za manjine.

Koordinacija nacionalnih vijeća nacionalnih manjina kritizira sam proces izrade AP i ističe kako on nije bio dovoljno inkluzivan. Kakvo je Vaše isku-

stvo o ovome pošto ste sudjelovali u izradi AP?

Budući da je i Hrvatsko nacionalno vijeće dio Koordinacije nacionalnih vijeća, naša iskustva su jedinstvena. Premda akcijski plan za poglavlje 23 sadrži velik dio vezan za nacionalne manjine, u radnoj skupini za izradu akcijskog plana nije bilo inkluzije pripadnika nacionalnih manjina. Nacionalna vijeća nisu bila obaviještena o procesu izrade Akcijskog plana, a komentare su mogli samo poslati nakon objavljivanja na web stranicama ministarstva, uz izuzetno kratke rokove.

HNV je istaknuo kako je pitanje političkog predstavljanja manjina u zastupničkim tijelima jedno od najznačajnijih. Je li ovo pitanje ušlo i na koji način u Akcijski plan?

Glede demokratske participacije, pozitivno je što je to pitanje obuhvaćeno Akcijskim planom, ali nažalost predložene aktivnosti neće utjecati na sudjelovanje nacionalnih manjina u političkom životu u srpskom društvu. Predložene mjere obraćaju pažnju samo na »identifikaciju odgovarajućeg ustavnog mehanizma« što ne jamči prisutnost autentičnih predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima na svim razinama, te stoga ne sudjeluju u procesu odlučivanja kao važan element integracije nacionalnih manjine.

Kakav je vaš prijedlog za rješavanje političkog predstavljanja manjina?

Postojeći zakonski okvir (izborna pravila) u praksi ne pru-

žaju potrebne elemente za brojčano manje nacionalne manjine koje se žele kandidirati na izbore za republički parlament. Mišljenje je Hrvatskog nacionalnog vijeća i još pojedinih nacionalnih manjina da će samo putem garantiranih mandata biti moguće ostvariti sudjelovanje brojčano malih nacionalnih manjina u političkom procesu donošenja odluka.

Jeste li zadovoljni rješenjima za obrazovanje na hrvatskom jeziku?

Pohvalno je što dio Akcijskog plana vezan za obrazovanje sadrži brojne aktivnosti u cilju podizanja kvalitete uvjeta za realiziranje nastave na jezicima manjina, ali među njima su izostavljene veoma bitne stavke kao što su: reguliranje modela koji će garantirati financiranje izrade udžbenika, osposobljavanje stručnog kadra za nastavu u hrvatskim odjelima, te jasni mehanizmi proračunskog financiranja obrazovno-odgojnih ustanova koji

nacionalna vijeća nacionalnih manjina imaju pravo osnovati.

A kakvo je vaše mišljenje o stanju u informiranju na manjinskim jezicima i nudi li AP konkretna rješenja?

Stanje u medijima se znatno pogoršalo u 2015. godini zbog propalog procesa privatizacije i gašenja lokalnih radijskih postaja koje su u mnogim slučajevima bili izvor informacija na manjinskim jezicima, kao što je slučaj s Radio Suboticom. Novi set medijskih zakona nejasno definiše pitanje održivosti tiskanih i elektroničkih medija na jezicima manjina. Akcijski plan ne pruža sustavno rješenje financiranja medija čiji su osnivači nacionalna vijeća, kao ni veću ulogu u odlučivanju o raspodjeli sredstava putem javnih natječaja za medije na jezicima manjina. Evidentan je i »sukob« stavova Ministarstva za kulturu i javno informiranje i Pokrajinskog tajništva oko načina financiranja tiskanih medija.

HNV traži vraćanje latinice u službeni uporabu. Je li to ušlo u Akcijski plan?

U Akcijskom planu je prepoznata važnost reguliranja odredbi vezanih za uporabu jezika i pisma, no nama važna pitanja su opet izostavljena: vraćanje latinice u službeni uporabu, izdavanje dvojezičnih osobnih dokumenata, kao i potreba za uvođenjem jezika u službeni uporabu u autohtonim hrvatskim selima u Vojvodini.

Što predstoji nakon usvajanja Akcijskog plana? Ima li mogućnosti za daljnja unaprjeđenja AP? Naime postoji rubrika »sporna pitanja« na kojima će se, pretpostavljamo, dalje raditi. U kojem formatu i na koji način?

Sljedeći korak je javna rasprava o Akcijskom planu koja završava 23. prosinca. Hrvatsko nacionalno vijeće je izvršilo mini kampanju i aktiviralo brojne pojedince koji su svoje komentare slali izravno na Ministarstvo. Ostaje sada rad na pristiglim komentarima i naravno na spornim pitanjima od kojih nemamo namjeru odstupiti budući da se tiču krucijalnih tema za nas. Nadamo se potpori država koje su već u Europskoj uniji koje bi trebale zastupati naše stavove i inzistirati na iznalaženju rješenja na ovom trnovitom putu kojeg svi mi prolazimo skupa.

Jasminka Dulić

BOŽIĆNI DOMJENAK U DSHV-U

Prednjačiti u zalaganju za zajedništvo

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini priredio je u petak u Domu stranke tradicionalni božićni domjenak. vlč. **Julije Bašić**, svećenik Katoličke crkve iz Bikova, ovom je prigodom čestitao novom predsjedniku stranke na izboru i zahvalio mu se što je prihvatio obnašati ovu odgovornu funkciju.

»Ono što bih želio ovom prigodom izravno svima vama reći jeste

ponajprije da ovako javno čestitam dragom prijatelju profesoru **Tomislavu Žigmanovu** što je prihvatio da bude predsjednik DSHV-a. Vjerujem da će doista on, rekao bih, uhodanim koracima nastaviti ono što je zacrtao i pred svima vama iznio kao svoj program kako voditi hrvatsku zajednicu. Drago mi je da ovo neće izumrijeti nego će se s novim mladim snagama još više osvežiti.«

Predsjednik stranke Žigmanov ovom je prigodom istaknuo kako se DSHV, kao stranka jedne nacionalne zajednice, čiji su pripadnici u manjinskom položaju, mora prije svega brinuti za položaj ovdašnjih Hrvata; na to da oni ostvare istinsku jednakost i ravnopravnost u brojnim područjima društvenog života. To je razlog, kako je dodao, zašto DSHV mora usmjeravati i pogled prema budućnosti.

»Nje nema bez susreta, pozitivnog prihvata drugog, zajedničkog rada s drugima. Stoga valja zanemarivati sve ono što na tome putu smeta te zdušno prijanjati u dobroj vjeri i složno, radi ostvarenja navedenih ciljeva. Tim prije jer je godina pred nama, godina izbora u Srbiji. Izvjesni su oni na pokrajinskoj razini, kao i oni na razini lokalnih

samouprava. Pripremimo se ozbiljno i dočekajmo ih spremno. Odgovorno pristupimo tome. To je jedan važan aspekt našega uspjeha. Drugi je da to činimo bez razmirica, svađe ili drugih nekih nečasnih radnji. DSHV mora ostati na tome planu isti kao i do sada, prednjačiti u zalaganju za zajedništvo.«

Kako je dodao Žigmanov, DSHV nije jedini koji djeluje u prostoru hrvatstva, ali se mora izdvajati time da je pozitivan, konstruktivan činitelj i da druge bez razloga ne okrivljuje. Mora biti svjestan da samo zajedno i složno može ostvariti svoje temeljne ciljeve, a to su jednakost i ravnopravnost Hrvata, i u tome se treba isticati.

Ovom se prigodom prisutnima obratio i konzul-savjetnik Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Neven Marčić**, poželjevši svima sretne predstojeće blagdane

Tomislav Žigmanov, Julije Bašić i Neven Marčić

HR

POSILIJE ČETVRT STOLJEĆA PONOVRNO VLAKOM IZ SOMBORA ZA OSIJEK

Putnički promet preko mosta u Bogojevu

*Preko željezničkog mosta Bogojevo nekada je dnevno prolazilo 16 putničkih vlakova *
Trebalo je proći gotovo četvrt stoljeća da putnički vlakovi ponovno krenu preko tog mosta
i da se na taj način ponovno uspostavi veza između Srbije i Hrvatske*

Petak, 18. prosinac, željeznički kolodvor Sombor. Na četvrtom kolosijeku parkirana je kompozicija »ruskog vlaka« koji će za manje od pola sata krenuti za Erdut. Peti je dan to kako poslije prekida koji je trajao skoro četvrt stoljeća ponovno funkcionira željeznička veza između Hrvatske i Srbije, preko mosta Bogojevo. Bila sam svjedokom i tog povijesnog trenutka kada je iz Sombora krenuo prvi vlak za Erdut, sa samo tri putnika. Pet dana kasnije na kolodvoru, poprilična gužva. Potpuno drugačija slika od one prije pet dana. A onda glas s razglasa najavljuje dolazak vlaka iz Subotice, koji preko Bogojeva ide za Novi Sad. I svi putnici s kolodvora odlaze tim vlakom. Na kolodvoru ne ostaje nitko, i da nije nekoliko radnika željeznice ne bi se tu vidjela ni živa duša. A parkirani vlak uporno čeka putnike koje će povesti k Erdutu. Do polaska ima još dvadesetak minuta. Da prekratim vrijeme pitam šaltersku radnicu koliko staje karta do Erduta. »U dinarima ili eurima?«, pita me ravnodušnim glasom s one strane stakla. Kažem u dinarima, a ona mi odgovara 481 dinar. Ne odustajem, pa pitam koliko je povratna karta, a ona, nevoljno odvajajući glavu od hrpice novca koji prebrojava, odgovara – duplo skuplja. Vrtim se, ne znam gdje bih, ostati u hladnoj čekaonici, gdje k tome još »vuče« i promaja ili izaći na kolodvor, gdje je podjednako hladno. Još ću ovim dokonim radnicima željeznice postati »sumnjivo lice«, jer da biste uopće mogli obaviti svoju novinarsku zadaću, koja podrazumijeva fotografiranje i razgovor, za to vam treba posebna dozvola iz Beograda. Suvišno je reći da ni poslije pet dana,

na uredno poslan zahtjev, odgovor nije stigao. A već sam prvog dana imala nemili razgovor s jednim od prerevnosnih radnika željeznice, koji me je pitao zašto fotografiram, uz konstataciju kako njih baš briga za to, ali bih mogla imati posla s policijom.

I dok se tako vrtim ponovno pomalo oživljava opustjela željeznička postaja. Oni redoviti putnici znaju da se ovdje u čekaonici ne može ni ogrijati ni sjesti, pa ni ne žure previše, već pravo s ulice, na blagajnu, pa u vlak. Srećom zagrijan. I malo po malo, prebrojah ja petnaestak putnika u vlaku koji samo što nije krenuo k Erdutu. I točno na vrijeme u 13 sati 12 minuta zvižduk, podignuta palica i kreće vlak s dva vagona na svoj put od nekih sat vremena.

RIJETKI PUTNICI

Među putnicima većina je onih koji ovaj međunarodni vlak koriste da bi stigli do nekog od mjesta na relaciji Sombor – Bogojevo.

»Radim u Somboru i slučajno danas putujem ovim vlakom, jer inače mi radno vrijeme traje do 14 sati. Za nas koji radimo u Somboru bolje bi bilo da ovaj vlak kreće poslije dva sata, jer ovako mi koji smo na poslu do 14 sati kući možemo tek u pol četiri, tako da od ovog novog polaska nemamo nikakve koristi«, kaže **Maja Marić**.

Djevojka s kuferom i kartom u ruci pita je li vlak na četvrtom kolosijeku onaj koji ide k Erdutu. Potvrđujem i pitam kamo putuju. Odgovara u Dalj.

»Studentica sam u Somboru i živim u Erdutu, ali ovoga puta iz Sombora putujem za Dalj. I do sada sam putovala vlakom kući, ali samo do Bogojeva,

Prvi vlak koji je poslije 24 godine iz Sombora krenuo ka Hrvatskoj

a moji su me dočekivali u Bogojevu. Bit će ovako mnogo lakše i uvođenje ovog vlaka meni će itekako olakšati putovanje», kaže studentica **Marija**, koja na naš upit koliko staje karta od Sombora do Erduta odgovara 290 dinara. Da se pohvali da je bio prvi putnik na relaciji Osijek – Sombor može **Tomislav Hoceljki**, koji je bio jedan od dva putnika vlaka iz Osijeka koji je poslije 24 godine u Bogojevu stigao tog ponedjeljka, 14. prosinca, ujutro u minutu do osam. Iz Osijeka je krenuo ujutro u 6 sati i 40 minuta.

»Bio sam tog jutra jedini putnik za Sombor. U Bogojevu smo bili u osam ujutro, a onda smo preseli u vlak za Sombor. Pohvalno je što je poslije 24 godine ponovno uspostavlja veza između Osijeka i Sombora, ali mi je žao što nije bilo više putnika«, kaže Holjevac koga smo susreli u željezničkom kolodvoru u Somboru pri povratku za Osijek.

S njim u vlaku putovao je i **Živko Čelić**.

»Putujem do Sonte. Sončanima će uspostavljanje ove veze s Hrvatskom značiti, jer su raznim razlozima oni vezani za onu stranu Dunava«, kaže Čelić.

RED VOŽNJE

Kao godina kada je veza između Srbije i Hrvatske preko mosta Bogojevo prekinuta spominju se 1991. i 1999. A zapravo

točan podatak je da je veza između Osijeka i Sombora prekinuta početkom rata 1991. godine. Posljednji putnički vlak za Erdut i Osijek otišao je 16. lipnja 1991. godine u 19.28, a iste večeri za Zagreb je otišao i posljednji vlak iz Novog Sada. Nakon toga zbog rata prekinut je promet između dvije države. Ukoliko su nakon toga vlakovi i prometovali nisu bili veza između dvije države već veza između privremene SAO Krajine i Srbije. A onda je NATO bombardiranje 1999. godine onemogućilo svako i razmišljanje o željezničkom prometu između Hrvatske i Srbije. Oštećeni most obnovljen je tek 2006. godine i u saniranje štete uloženo je 700.000 eura. Sjećam se tog prosinca kada je službeno otvoren obnovljen most. Sjećam se po tome što se meni posrećilo da pratim posjet hrvatskog konzula **Davora Vidiša** Somboru, a ne svečano otvorenje mosta, koje je kasnilo nekoliko sati, jer se čekao resorni ministar **Velimir Ilić**. Prošlo je godinu i pol dok prvi teretni vlak nije prošao ovi mostom. Od tada vezu između Srbije i Hrvatske preko bogojevskog mosta održavaju teretni vlakovi, ali ne redoviti, već oni maršutni, koji uglavnom ka Srbiji prevoze mineralno gnojivo, a ka Hrvatskoj šećernu repu. Od 14. prosinca, preko ovog mosta ponovno prometuju putnički vlakovi. To ponovno uspostavljanje putničke veze između Srbije i

Hrvatske preko mosta Bogojevo prošle je nezapaženo i s hrvatske, a i srbijanske strane. Jedini spomen tog, ipak važnog događaja, i u hrvatskim i u srbijanskim željeznicama sveo se samo na nabranje novih linija koje su uvedene s novim redom vožnje koji je na snazi od 13. prosinca.

Za one koji namjeravaju putovati ovim vlakovima informacija da vlakovi između Bogojeva i Erduta prometuju dva puta dnevno u oba smjera. Jutarnji polazak izravno vlaka iz Osijeka za Bogojevo je u 6.43, a drugi vlak iz Erduta za Bogojevo

polazi u 14.46. Jutarnji polazak iz Bogojeva je u 8.20 sati i tada će se moći izravno, bez presjedanja, putovati do Osijeka. Vlak iz Sombora za Erdut kreće u 13 sati i 12 minuta, a polazak iz Bogojeva za Erdut je 14.08 sati, a u Erdutu se presjeda u vlak za Osijek. Iz Erduta vlak za Sombor polazi u 14 sati i 46 minuta, a u Somboru stiže u 15 i 52. Carinske formalnosti obavljaju se na postajama u Bogojevu i Erdutu. Vlakovi prometuju samo radnim danima.

Zlata Vasiljević

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVJEŠTENJE O PODNESEKOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta DIOS DOO, Subotica, Senčanski put br. 71 podnio je dana 9.11.2015. godine pod brojem IV-08-501-375/2015, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Postrojenje za proizvodnju deterdženata i sredstava za čišćenje«, na katastarskoj parceli 7949 KO Donji grad, Subotica, ulica Senčanski put br. 71 (46.093074°, 19.680011°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

PO IZBORU SUBOTIČKIH PORTALA: TEME KOJE SU OBILJEŽILE 2015. GODINU

Izbjeglice, kazalište i nova radna mjesta

Izbjeglička kriza, otvaranje fasade kazališta, rascjep u Savezu vojvođanskih Mađara i početak sanacije jezera Palić neki su od brojnih događaja koji su obilježili 2015. godinu u Subotici. Kraj godine uvijek je dobar za podvlačenje crte i analiziranje, stoga smo pitali urednike i novinare subotičkih portala kako oni vide 2015., što su za njih bili najvažniji događaji u ovoj godini i koje su vijesti bile najčitanije. *Subotica.com*, *Subotica.info* i *Maglocistac.rs* vrlo su različiti portali; dok prvi ima mnogo dnevnih informacija koje sakuplja s raznih izvora, drugi portal bavi se građanskim novinarstvom i kronologijom grada a treći, najmlađi, nastoji se afirmirati kroz autorske članke i analize. No, zajedno, oni nude dobar pregled događanja u našem gradu.

SUBOTICA.COM – PORTAL S NAJVIŠE ČITANOSTI

»U meni, kao rođenom Subotičaninu, postoji žal što Subotica u ovom momentu ne ide stopama punog razvoja i što neki ljudi koji su zaduženi da vode naš grad nemaju u potpunosti viziju njegovog unaprjeđenja i što se dosta toga pretvorilo (samo) u politiku. Ovo nije samo moje mišljenje, to je stav i mnogo kvalitetnih ljudi iz mog okruženja« kaže suvlasnik *Subotica.com* **Miloš Perović**.

Taj portal je najčitaniji u našem gradu – bilježi dnevno preko 20.000 posjeta. Postoji od 2006. godine, a nastao je kad su dva prijatelja koja vole fotografiju počela slikati po gradu i napravila web stranicu. Od toga se do danas napravio sajt koji predstavlja dnevne informacije i događaje.

»Nije lako izdvojiti vijesti koje su na lokalnu obilježile 2015. godinu. Najveći problemi i dalje jesu nezaposlenost i komunalna infrastruktura« kaže Perović i nada se pozitivnim pomacima, u svim sferama u predstojećoj 2016. godini. Izdvojio je događaje koji su u ovoj godini imali najviše pregleda na njegovom portalu:

1. Najviše interesiranja, nažalost, ima crna kronika. To su vijesti koje ljudi najviše čitaju, poput tragedije u okolici Kanjiže kada je sedam osoba smrtno stradalo, ili pronađeno mrtvo tijelo u podrumu Narodnog kazališta u izgradnji.

2. Potraga i sve informacije u vezi s poslom: važne su, a i čitane aktivnosti i mogućnosti za zapošljavanje u poduzećima koja funkcioniraju u okviru industrijske zone Mali Bajmok, kao što je primjerice ovogodišnje otvorenje tvornice *Swarovski*.

3. Migranti i migrantska kriza, što je kulminiralo zatvaranjem granice i izvanrednim stanjem na graničnom prijelazu Horgoš

4. Porezi na imovinu, odvodnjavanje i generalno nameti za građane: građane zanima ono što utječe na njihov svakodnevni život i čitaju vijesti koje nude te informacije

5. Događaji iz sporta i kulture

Osim crne kronike, najčitanije vijesti na portalu, kaže Perović, bile su otvorenje tržnog centra u Subotici kada je postavljen temeljni kamen za retail park *Shoppi*, potom vijest o otkrivanju prednje fasade Narodnog kazališta, jako nevrijeme na Paliću koje je čupalo drveća i prevrtalo plovila, vijest da građanima stižu porezi za odvodnjavanje te informacija da je Njemačka odobrila 6,5 milijuna eura za sanaciju jezera Palić.

SUBOTICA.INFO – GRAĐANSKO NOVINARSTVO

Za razliku od portala *Subotica.com*, vlasnik portala *Subotica.info* **Nikola Tumbas** sebe opisuje kao građanina blogera. Kako je napisao na sajtu, »predrasude i naklonjenost određenih članaka zavise isključivo od izvora informacija, nikako od uređivačke politike samog sajta«. Od 1998. godine vodi *Subotica.info*, a ove godine su surađivali s uglednim britanskim listom *Guardian* na istraživačkoj priči o Paliću. Vodi i youtube kanal koji dnevno posjeti oko 1.000 ljudi, a svoj je sajt prilagodio i mobilitelima kroz aplikaciju preko koje se mogu čitati vijesti.

»Bavimo se izvještavanjem o različitim događanjima u gradu. Intenzivno pratimo sport kojeg ima jako puno u našem gradu, kultu-

ru, politiku i zajednicu. To sve dokumentiramo kroz izjave i pravimo onlajn ahrivu grada. Kod nas je i Palić jedna od osnovnih tema te kronološki pratimo i ta događanja. Crnom kronikom se ne bavimo, osim kada je neka informacija veoma značajna, te tada moramo i mi ispratiti« kaže Nikola.

Najčitanija vijest bila je »Vojislav Šešelji na tribini u Subotici«.

»Ipak, treba uzeti u obzir da je ova vijest objavljena u veljači ove godine, pa je bilo vremena i tijekom godine za čitanje, što je dodatno povećalo čitanost« kaže Nikola.

Po popularnosti slijedi vijest o otvorenju fasade na subotičkom kazalištu, a u rubrici kultura najčitanije su bile vijesti o Balu prosvjetnih radnika i paličkom Filmskom festivalu. Čitani su bili i tekstovi o Zavičajnim danima i Danima Ivana Antunovića a u rubrici privreda najviše se čitala vijest o otvorenju picerije *Roadside* na Paliću. Uz vijesti, portal ima i blog gdje nekoliko ljudi piše svoje stavove, a najpopularniji je vječasn **Dragan Muharem** koji, kako Nikola kaže, reže svojim britkim stilom.

Ipak, najčitanije vijesti ne znači da su one i najvažnije. Često su samo interesantne. Stoga je Nikola ocijenio pet događaja koji su, po njegovom mišljenju, obilježili naš grad u 2015. godini:

1. Dobijeno je 5 i pol milijuna eura za sanaciju jezera Palić, što će biti povezano i sa spasavanjem jezera Ludoš. To je u okviru Master plana.

2. Nova radna mjesta u industrijskoj zoni Mali Bajmok, odnosno otvorenje pogona austrijske kompanije *Swarovski*.

3. Korak po korak uspijeva se napraviti i Kazalište. Ove godine otkrili su se stubovi. To samo pokazuje u kakvoj smo katastrofi kad se radujemo golim stubovima. Vidimo Potemkinova sela, ali radujemo se i tome.

4. Uvijek rasprodati festival *Desiré* i palički Filmski festival.

5. Veliki infrastrukturni projekt mijenjanja vodovodnih cijevi u gradu. Ide relativno dobro, ali ljudi jedva čekaju da se to završi.

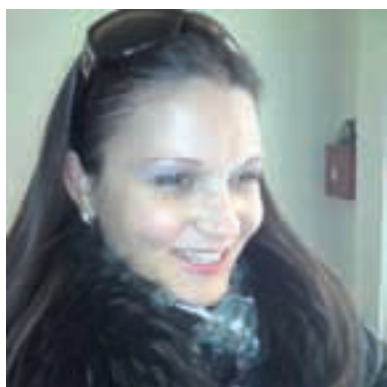
MAGLOČISTAČ.RS – AUTORSKI TEKSTOVI, ANALIZE I KRITIKE

Najmlađi portal koji je prvu vijest pustio 3. ožujka ove godine nastoji analitičkim i kritičkim pristupom privući čitatelje. Kažu

da posjećenost raste svakog mjeseca, te da godinu završavaju sretni: imaju između 9 i 12 tisuća.

»Nama je izuzetno važno da imamo autorske tekstove. Fokusiramo se na probleme u Vojvodini, te one na republičkom nivou koji imaju veze s lokalom, ili koji imaju veze s novinarstvom. Zato, primjerice, i pratimo slučaj **Gašića** (prim. a. ministra obrane Srbije čiju smjenu zahtijevaju novinari i novinarske udruge zbog uvreda novinarki televizije B92)« kaže novinarka ovog portala **Natalija Jakovljević**.

Kaže da se na njihovom sajtu poklapaju teme za koje uredništvo smatra da su najvažnije s najčitanijim tekstovima. U ovoj, njihovoj prvoj radnoj godini, izdvojili su pet događaja koji su, po njima obilježili 2015 i bili najčitaniji:

Narodno kazalište, vječita tema

1. Izbjeglice: Mislim da je to tema broj jedan i u gradu i na našem portalu. Mi smo se puno bavili ovom temom, aktivno smo prikupljali donacije, pisali smo tekstove, priopćenja. Ti su tekstovi bili izuzetno čitani.

2. Rascjep unutar SVM-a: Kolege koji rade na srpskom jeziku jako malo prate dešavanja u mađarskoj zajednici i nisam vidjela da postoji neka zainteresiranost za njihove probleme osim službenih konferencija za medije. S druge strane, mi smo prevodili tekstove, tražili sugovornike i pratili ovu situaciju od samog početka osnivanja Mađarskog pokreta. Mađarski pokret je nevladina udruga sastavljena od političara, novinara, kulturnih radnika i intelektualaca. Po mom mišljenju, ukoliko novinar želi ostati neovisan, ne može pripadati takvoj organizaciji čiji su osnivači bivši političari. Ali to je sada jedna alternativa, ljudi su se otvorili i pokušavaju raditi stvari na malo drugačiji način, hajde da vidimo kako će to izgledati.

3. Cenzura unutar medija koji izvještavaju na mađarskom jeziku: Tema o kojoj većina medija uopće ne izvještava i koja nije zainteresirala naše kolege da se bave i istraže o čemu je riječ, dok su kolege na mađarskom jeziku gubili poslove, premješteni na druga radna mjesta. Mislim da je to izuzetno važno. Njihova borba djeluje kao da se odvija u getu, u okviru njihove zajednice i ti problemi ne izlaze u širu javnost. Na našem portalu je jako bio čitan intervju s novinarkom **Margarétom Tómom** iz dnevnika *Magyar Szó*, jer je to prvi put da se govorilo o tome da cenzure u ovim novinama ima. To se događa i s novinarima koji su naklonjeni Mađarskom pokretu, a to se odnosi i na političare koji su stupili ili su osnivači Mađarskog pokreta.

4. Uređenje gradske jezgre s posebnim akcentom na Kazalište: Izostala je reakcija oko dijela kada je gradonačelnik Maglai rekao da su zaustavljeni radovi na Kazalištu, te da je razlog tomu da se politika ponovno upetljala. Opet nitko nije istražio što je pozadina te priče.

5. Gašenje radio Subotice: Nije još ugašen, još uvijek svira, ali moj osobni stav je da se u uređivanje Radio Subotice također umiješala politika. Previše su došli ljudi sa strane koji su postavljeni od političkih struktura što je dodatno otežalo rad ovog medija.

Tatjana Ljubić

GABRIJELA MAČKOVIĆ, PROFESORICA U MIROVINI

Uz desetogodišnjicu filma *Božić na salašu*

*I sada osjećam miris bagrema na Čikeriji i vrelinu pijeska pod bosim nogama,
a dragi likovi mi lebde pred očima*

Film *Božić na salašu* **Rajka Ljubića** zorno svjedoči o životu ljudi na salašu i tradiciji bunjevačkih Hrvata u dani-
ma došašća. Sniman je na auten-
tičnoj lokaciji, starom salašu koji
je **Gabrijela Mačković** naslijedila
od svoje **teta Kate**. Umirovljena
profesorica latinskog, pričala
nam je o tome kako je došlo
do toga da se na sada njenom
salašu snima film i o svom
životu.

LATINSKI JEZIK

»Iako nisam rođena na ovom salašu, kako ga ja zovem teta Katin salaš, kao jedina unuka i nećaka, prove-
la sam na njemu mnoge dane
ranoga djetinjstva okružena
ljubavlju dide, majke, ujne i
teta Kate. Odlazila sam na
salaš i kada su počele školske
obveze, a i kasnije. Osnovnu
i srednju školu završila sam
u Subotici, a studij klasične
filologije (latinski i starogrčki
jezik) u Beogradu. Odmah
nakon studija, dobila sam
posao profesorice latinskog
jezika u Vojnoj gimnaziji.
Kada se otac teško razbolio,
došla sam bliže kući. Dobila
sam posao u Vrbasu i svakod-
nevno putovala kući u Suboticu.
Kasnije sam dobila posao u
Gimnaziji i Medicinskoj školi u
Subotici. Osim toga, predava-
la sam u Biskupijskoj gimnaziji
Paulinum. Zahvaljujući fratri
Domagoju Šimunoviću, 2001.
godine otišla sam predavati kla-
sične jezike u Klasičnu gimna-
ziju u Slavonskom Brodu. Bio

je to za mene veliki izazov, radi
toga što sam promijenila sredinu
i radi toga što se od profesora
u Klasičnoj gimnaziji traži više
nego u drugim školama. Tu sam
našla sebe, a moj učenik je na
državnom natjecanju iz latin-
skog jezika 2008. godine osvojio

TETA KATIN SALAŠ

Gabrijela Mačković priča
nam i o salašu na kojem je sni-
man film i kako je došlo do
suradnje s Rajkom Ljubićem?

»Salaš se nalazi na Čikeriji,
malom hrvatskom selu nado-

i ovaj. Ono po čemu se salaš
razlikuje od drugih je to što na
dimnjaku stoji križ, koji još uvi-
jek odolijeva zubu vremena. No,
unatoč tome što je salaš u lošem
stanju, nosim ga u srcu. **Ladislav
Suknović** i **Rajko Ljubić** prepo-
znali su posebnost ovog salaša i
predložili mi da se na njemu
snimi film, što sam ja sa zado-
voljstvom prihvatila.«

Filmovi koji su snimljeni
na salašu ovjekovječili su neka
prošla vremena i sačuvali dio
tradicije za neke nove genera-
cije. Gospođa Mačković zahva-
ljuje svima koji su sudjelovali u
projektima snimanja filmova,
te govori o značaju istih.

»Salaši nestaju, ali ostaju
uspomene na njih. Nisu to
obična sjećanja koja se nižu
kao slike na filmskoj traci. To
je nešto utkano u dušu onih
koji su tamo živjeli stalno i
povremeno. Utkane niti ostaju
dok traje materijal. Ovdje bi
to nazvala duhovna materija.
To je ono što ostaje trajno u
prolaznome. Ostaje u nama
dok živimo kao pojedinci ili
kolektiv. Povodom očuvanja
'trajnog u prolaznomu' zahval-
na sam redatelju Rajku Ljubiću
i Ladislavu Suknoviću koji su
primijetili teta Katin salaš. Velika
zahvalnost pripada i obitelji
Piuković. Oni su sudjelovali u
projektima *Jeka mog djetinjstva* i
Božić na salašu. Zahvalnost treba
odati svima koji su sudjelova-
li u ovim i drugim projektima
usmjerenim na očuvanje naših
salaša, običaja i duha našeg nara-
da.«

Aleksandra Prčić

prvo mjesto. Radni vijek završi-
la sam u Hrvatskoj. Vratila sam
se u Suboticu da budem bliže
onome što nosim u sebi: našim
njivama, salašima, običajima,
našem podneblju. I sada osje-
ćam miris bagrema na Čikeriji i
vrelinu pijeska pod bosim noga-
ma, a dragi likovi mi lebde pred
očima.«

mak Subotice, u blizini granice
s Mađarskom. Salaš sam nasli-
jedila od mamine sestre, moje
drage tete Kate. Salaš se nalazi
na posebnom položaju. Na pje-
skovitom je tlu, s jedne strane
puta protežu se ušoreni salaši
iza kojih su njive, a s druge je
bagremova šuma. Nažalost, na
Čikeriji je sve manje salaša. Neki
su nestali, neki su oronuli, kao

BOŽIĆNI DOMJENAK GENERALNOG KONZULA REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI

Načinimo potrebite korake

Generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** je sa suprugom priredio dva božićna domjenka 21. prosinca u prostorijama Generalnog konzulata. Kako je pojasnio, zbog malog prostora prvo je održan domjenak za predstavnike hrvatskih ustanova, organizacija, medija i udruga, a zatim za svećenike Katoličke, Srpske pravoslavne i protestantskih crkava.

»Ako želimo istinski sudjelovati u božićnom slavlju, onda se ne možemo ponašati tek kao gledatelji u kazalištu ili u kino-dvorani i uživati u lijepim prizorima na pozornici ili filmskom platnu. Trebamo biti svjesni da se niti jedan gledatelj ne može izvući iz obveze aktivnog sudjelovanja, te da smo i sami zaduženi aktivno igrati svoju ulogu. Koju ćemo ulogu igrati? Ulogu priprostih pastira koji prigrabaju svoja koljena pred Isusom i njegovom majkom Marijom ili ulogu mudraca s Istoka koji novorođenom Kralju donose svoje darove? Kako se ponašamo prema svojim blišnjima, kako se ponašamo prema hrvatskoj zajednici, kako se ponašamo jedni prema drugima? Prepoznavamo li u svima Isusa kao svoga bližnjega? Neka ovogodišnje slavlje Božića pomogne da se radikalno zaokrenemo u našem životnom promišljanju i stavu kako bismo shvatili i prihvatili da naše životno putovanje, ukoliko ono treba biti usmjereno prema Bogu, ne bi nas smjelo voditi u izgradnju i učvršćivanje naše lažne i samoobmanjujuće veličine nego u stvarnu ljudsku skromnost i poniznost, pa da u svome životu upravo slaveći Božić načinimo potrebite korake za budućnost Hrvata u Vojvodini«, poručio je čestitajući Božić generalni konzul Pleša.

Na domjenku održanom za svećenike Katoličke, Srpske pravoslavne i protestantskih crkava »u kraju u kojem živimo svi zajedno i u nadolazećoj godini koja je za katolike godina božanskog milosrđa« poželio je da to milosrđe zajedno živimo.

»Živimo svoju svakodnevnicu zapljusnutu osjećajem krize prouzročene materijalističkim i relativističkim mentalitetom. Medijski nam se nameće beznađe i ljudi se udaljuju jedni od drugih.

Želja mi je bila u radosti pri organizaciji ovoga prijama i u susretu s vama samo jedna – otvorimo srce i dušu, kako bi upravo ta radost ispunila našu nutrinu, te da istinsku božićnu radost podijelimo jedni s drugima. Kristov mir želim neka zavlada u nama kroz praštanje, pomirenje i vraćanje povjerenja i taj mir neka izgrađuje naše zajedništvo. Ovdje u ovome prostoru upravo vi trebate biti pronositelji takvoga zajedništva, radosti i vjere«, poručio je Pleša, te je zaželio dobru međusobnu suradnju.

HR

Mnogo je generacija prošlo

NEKAD
i
SAD

Po staroj fotografiji danas je teško prepoznati mjesto objekta, toliko je fasada proljepšana, a time i pogled. Osnovna škola *Matko Vuković*, u narodu i *Golubova*, prije nekoliko desetljeća, i sad. Školski objekt s velikim i svijetlim učionicama, koji i danas služi istoj namjeni, podignut je 1892. godine. Jedna od škola koja, osim o aktualnom vremenu, vodi računa i o svojoj povijesti, te i o povijesti objekta u kojem je smještena, dio internetske prezentacije posvetila je prošlosti i davnim učenicima. Naime, i prije podizanja jednokatne zgrade, ovdje se nalazio školski objekt. »Po upisnici od 1871. do 1881. godine, koja se nalaze u arhivu škole, saznaje se da se na istom mjestu i ranije nalazila škola. Bila je to jedna prizemna zgrada, u narodu zvana *Rundovska škola*, po nazivu birtije *Kod rundova*, na čijem je mjestu podignuta početkom XIX. stoljeća...«

Nekada je to bila četverorazredna škola i nosila je naziv *Kralj Aleksandar*. *Golubova škola* su je nazivali u narodu, otuda što se nalazila u neposrednoj blizini »golupčije« tržnice, i među Subotičanima ovo narodno ime još živi.

Na ulici, kraj kuta škole, nalazi se jedan od samo tri do danas sačuvana metalna stupića, uz pomoć kojih je 1884. godine prvi put obavljeno visinsko snimanje grada.

K. K.

GRADONAČELNIK JENŐ MAGLAI U RADNOM POSJETU TAVANKUTU

Mještani i dalje nezadovoljni

*Koncem godine ili početkom siječnja sigurno će početi izgradnja mrtvačnice u Gornjem Tavankutu, kao i treća faza obnove Doma kulture u Donjem Tavankutu *
Za sve ostale projekte gradonačelnik nije mogao dati potvrdu*

Na poziv predsjednika savjeta Mjesne zajednice Tavankut **Tome Vojnić Mijatova**, gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai** posjetio je Tavankut 16 prosinca. Povod za sastanak s gradonačelnikom jest želja da se Tavankučani informiraju o mogućnostima rješavanja dugogodišnjih postojećih problema u ovom prigradskom naselju. Već dulje vrijeme Tavankučani izražavaju nezadovoljstvo odnosom gradske uprave prema rješavanju tekućih problema u Tavankutu, koji su vezani za najosnovnije funkcionalne potrebe kao i manjak komunikacije.

OBNOVA DOMA, MRTVAČNICA, PUTOVİ, VODOVOD...

Kao jedan od dugogodišnjih problema u ovoj mjesnoj zajednici jest obnova Doma kulture, koji nije u uporabi već nekoliko godina i čija obnova traje neuobičajeno dugo, te kojoj se zapravo niti ne nazire kraj (uzme li se u obzir da je jedna faza obnove krovne konstrukcije izvedena na neodgovarajući način, što uvjetuje ponovno pokretanje istoga posla). Osim Doma kulture, jedna od dugogodišnjih tema jest i izgradnja mrtvačnice u Gornjem Tavankutu, čija se izgradnja prolongira već nekoliko godina. Spominjano je i asfaltiranje putova, jer je Tavankut jedna od mjesnih zajednica s najviše neasfaltiranih putova, potom pitanje lokalnog deponija, čije je rješavanje alarmantno jer se proširio i na privatne posjede. Od gradonačelnika je zatražen odgovor i na dugogodišnje neobaziranje lokalne samouprave na potrebu izgradnje vodovoda, kao i na završetak izgradnje puta od Skendereva do Mišićeva, koji bi pomogao u rasterećenju prometa kroz Donji Tavankut. Sve su to samo neka od gorućih pitanja na koje se očekuje odgovor gradonačelnika.

U svojem obraćanju čelništvu Mjesne zajednice Tavankut gradonačelnik je potvrdio kako ne može ni on točno reći kada će u rješavanju ovih problema doći do većih

pomaka. Napomenuo je kako je u posljednje dvije godine puno uloženo u seoske mjesne zajednice, konkretno u Bajmak, Čantavir, Novi Žednik i Hajdukovo, pri čemu je Tavankut bio izostavljen, a razloge za takvu situaciju vidi u troškovima grada, gradskom proračunu, viškovima u javnim poduzećima. Prisutni na sastanku nezadovoljni su bili njegovim odgovorom, ukazujući na činjenicu velikog izvoza jabuka i ostalih voćarskih i poljoprivrednih kultura, čiji proizvođači uredno plaćaju porez. Prisutni su ukazali na nesrazmjerno ulaganje grada u mjesne zajednice.

AMBULANTA, ŠKOLA...

Potpredsjednik Skupštine MZ Tavankut **Josip Petreš** je ukazao na manjkavosti funkcioniranja mjesne ambulante, nezadovoljavajuće radno vrijeme pedijatra, laboratorija, te konstantni problem rješavanja pitanja zubara, dok je članica Savjeta Skupštine MZ **Mira Tumbas** istaknula i problem rješavanja potreba mladih kako bi se osigurao njihov ostanak u selu. Ukazala je i na problem trajanja mjesečnih autobusnih karata za srednjoškolce tijekom raspusta, koji su za razliku od vršnjaka iz grada uskraćeni za kulturne i sportske aktivnosti tijekom raspusta. Predstavnik Osnovne škole **Matija Gubec Antun Lučić** istaknuo je da se u obnovu središnje škole u Donjem Tavankutu godinama nije ulagalo i da bi se trebalo i na tome poraditi. Zaključeno je kako se razvoj sela ne može postići gašenjem brojnih struktura koje su do sada bile na dohvat građanima, a zbog kojih će prema sadašnjim naznakama biti primorani rješavati u gradu.

Gradonačelnik je napomenuo da se bez ozbiljnih projekata, koje bi trebalo usmjeriti prema drugim institucijama kako u državi tako i prema europskim fondovima, teško može očekivati skoro rješavanje ovih problema. No, izjavio je da će koncem godine ili

početkom siječnja sigurno početi izgradnja mrtvačnice u Gornjem Tavankutu, kao i treća faza obnove Doma kulture u Donjem Tavankutu. Za sve ostale projekte gradonačelnik nije mogao dati potvrdu.

Sastanku s članovima skupštine i savjeta Mjesne zajednice Tavankut prisustvovali su i član Gradskog vijeća zadužen za obrazovanje **Blaško Stantić**, dopredsjednik Demokratskog saveza vojvođanskih Hrvata **Ivan Ušumović** i predstavnik Vatrogasnog društva **Petar Stantić**.

I. D.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE *MAGIC HANDS*

Magične ruke Tavankuta

Rezultat ovogodišnjeg međunarodnog volonterskog kampa u Tavankutu je nesvakidašnja publikacija koja kroz priče, fotografije i tutorijale približava rad slamarki, kako onima koji su prethodno upoznati s ovom tehnikom, tako i onima koji za istu još uvijek nisu čuli.

Suradnja Volonterskog centra Vojvodine i HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta svake godine rezultira organiziranjem međunarodnih volonterskih kampova u Tavankutu tijekom trajanja Kolonije naive u tehnici slame. Tijekom prva dva kampa zadaci su se odnosili na pomoć pri organiziranju manifestacija i projekata udruge koja je domaćin. Tijekom pripreve za ovogodišnji kamp tražio se model kako volontere na inovativniji način uključiti u život i rad zajednice, a da pri tome ostane nekakav trag koji će svjedočiti njihovom boravku i saznanjima koja su doživjeli. Odlučeno je da se ovogodišnji kamp priključi

već postojećem projektu koji ima za cilj dokumentirati određenu specifičnost zajednice.

Rezultat spomenutog dokumentiranja su osobne priče

volonterki i njihova percepcija zajednice koju predstavljaju žene svojom kreativnošću. Publikacija

ne sadrži samo život i rad slamarki već i osvrt na romsku zajednicu na Kosovu, ostavljajući dojam spontane usporedbe dviju zajednica koje su umnogome

kulturološki i ekonomski različite, ali im se određeni aspekti preklapaju – spomenuta ženska kreativnost, upornost u radu i osjećaj ispunjenosti i ponosa vlastitim radovima. Vrijednost ovih pojedinačnih radova kao osobnih impresija volonterki se ne može sagledavati u istraživačkom značaju i stručnom pristupu, jer nije niti postojala namjera pristupiti takvim metodama. Projekt je imao jasno definiran cilj, ali do njegovog ostvarenja dolazilo je spontano, bez

pritisaka i inzistiranja: približiti ove zajednice jednom širem europskom auditoriju, predstaviti ih u svjetlu društvenog i kulturnog razvoja i potencijala. S druge strane, prikaz loših uvjeta života kao rezultat nepovoljnih društveno-političkih okolnosti, nije izostavljen jer su upravo i takve okolnosti znale iznjediti autentičnu kreativnost pojedinaca unutar jedne zajednice.

Kratkoročni cilj je nesumnjivo ispunjen. Sudionice projekta su ostvarile dovoljnu bliskost s članovima zajednica da bi vjerodostojno predstavile ono što zajednice upečatljivo karakterizira. Ostaje još uvijek nesagledan dugoročni cilj, a to je veća popularizacija ovih zajednica u Europi, napose polazeći od dobro znanih stereotipa o našim prostorima. Ukoliko se ova publikacija svrsta kao samo jedan od mnogih pokušaja da se naša zajednica posmatra u svjetlu razvoja i pozitivnog promišljanja sebe, njezin značaj neće biti skroman.

D. Bilinović

CIKLUS HRVATSKOG FILMA U VOJVODINI

Ištvančićevi filmovi u rodnom Tavankutu

Završnica ovogodišnjeg *Ciklusa hrvatskog filma u Vojvodini* priređena je u Tavankutu, a u okviru programa prikazana su dva ostvarenja čiju režiju potpisuje **Branko Ištvančić**, koji je podrijetlom iz tog sjevernobačkog sela. U petak je u OŠ *Matija Gubec* održana projekcija filma za djecu *Duh u močvari*. Film je bio posvećen nedavno preminulom glumcu iz naših krajeva **Vlatku Duliću** koji je i glumio u ovome filmu. Na projekciji su bila djeca iz osnovne škole, koja su se družila s redatel-

jem nakon filma. Imali su priliku dobiti odgovore na pitanja koja je zadaća scenarista, a koja redatelja u stvaranju filma. Djecu je zanimalo i gdje se *Duh* snimao, koliko je trajalo snimanje filma, sudbina pojedinih likova i sl.

Istoga dana navečer na Etnosalašu *Balažević* u Tavankutu prikazan je dokumentarni film *Album* rađen po scenariju književnika **Miroslava Kirina**. Film ima za polazišnu ideju pokušaj protagonista da ponovno uspostavi normalan poslijeratni život tragajući za

izgubljenim obiteljskim fotografijama koje su nestale u ratu na prostorima bivše Jugoslavije. U ovom filmu – eseju, Kirin pokušava rekonstruirati obiteljski album s fotografijama uništenima u ratu, kada je njegova obitelj morala napustiti kuću u okupiranoj Petrinji. Nakon rata očekuje ga neobična kompenzacija: prilikom povratka, umjesto svojih obiteljskih fotografija, nalazi nerazvijeni filmski negativ sa snimkama nepoznate srpske obitelji koja je živjela u njegovoj kući tijekom okupa-

cije. Te fotografije postaju dijelom njegova obiteljskog albuma. Završnica *Ciklusa hrvatskog filma u Vojvodini* realizirana je u organizaciji Udruge za audiovizualno stvaralaštvo *Artizana* iz Zagreba, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, te u suradnji s HKPD-om *Matija Gubec* i OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu. U okviru međunarodne kulturne suradnje i ove godine se program održavao uz potporu Hrvatskog audiovizualnog centra i Grada Zagreba.

I. D.

IZLOŽBA BOŽIĆNJAKA I BOŽIĆNI KONCERT
U HRVATSKOM DOMU U SOMBORU

Radosno isčekivanje Isusova rođenja

U Hrvatskom domu u Somboru u nedjelju, 20. prosinca, priređen je Božićni koncert i izložba Božićnih kolača – božićnjaka. Izložbu božićnih kolača organizirao je HKUD *Vladimir Nazor*, a Božićni koncert priredili su mladi i djeca iz somborskih župa, članovi *Nazora*, Njemačke udruge *Gerhard* i Mađarske građanske kasine.

Na izložbi Božićnih kolača prikazano je desetak božićnjaka koje su napravile žene iz Sombora i Lemeša. Među njima su bile i mlade članice *Nazora* **Marija Firanj** i **Lidija Firanj**. Pravljenje božićnjaka tradicija je u njihovim obiteljima, naučile su ih tome bake, pa potom majke, a sada one same

svakoj zloći, Sin će Božji nama doći. »Ovo je jedna lijepa tradicija, koja traje nekoliko godina, a u najvećem dijelu programa sudjeluju djeca. Pripremali su se za ovu večer oko dva mjeseca sa

bez ičije pomoći mijese i ukrašavaju božićnjak. Zanimljivo je bilo vidjeti i kolač koji se tradicijski služio na badnju večer poslije povratka s polnoćnice u njemačkim obiteljima. To je kolač koji se mijesi od kiselog itjesta uz dodatak kandiranog voća i marcipana i pravi se početkom adventa da bi za Božić bio najukusniji.

Tradicionalni Božićni koncert priređen je s porukom radosti koju u ovo božićno vrijeme dijelimo sa svim ljudima dobre volje – kraj nek bude

svojim vjeroučiteljima, ne samo za ovaj koncert već i za program koji će izvesti na Badnju večer. U njima je budućnost i najvažnije je da djeca dolaze u crkvu u uključuju se u u ovakve programe«, kaže predsjednik Pastoralnog vijeća Župe Presvetog trojstva u Somboru **Darko Lovrić**.

Koncert je završen pjesmom *Radujte se narodi* koju su zajednički izveli svi sudionici programa, poželjevši tako svima sretan Božić.

Z. V.

TJEDAN U BAČKOJ

Di su naši novci?

Sombor je načinio pionirski korak, kada je riječ o kreiranju gradskog proračuna, a to je da je svojim građanima omogućio da predlažu što bi se to financiralo iz proračuna. Odmah da se razumijemo, to ne znači da Somborci sada mogu napraviti revolucionarne promjene u trošenju novca, koji se uglavnom kroz razne poreze uzme iz džepova istih tih Somboraca. Daleko od toga, ali barem su dobili privid da eto i njih netko pita kako da troši njihove novce. Bilo je tu raznih prijedloga, što bi trebalo uraditi, a pobjedu je na nekoj vrsti glasovanja odnio prijedlog za uređenje centra Stanišića. Da se razumijemo nemam ja ništa protiv toga. I treba. Sljedeći korak bio je da se pripremljeni prijedlog proračuna ponovno predstavi Somborcima, ovoga puta prije svega novinarima, udrugama i gospodarstvenicima. Ali uzalud, odaziv je bio takav da su praktički djelatnici zaduženi za financije proračun predstavljali sami sebi i svojim kolegama iz drugih odjela i službi Gradske uprave. Ostali pozvani odazvali su se u zanemarljivom broju. Jeste da su Somborci poslovično nezainteresirani za mnogo toga, ali ovoga puta, rekla bih, da nije samo o tome riječ već o činjenici da su svi oni itekako svjesni da njihov glas neće promijeniti ništa radikalno i otuda ta nezainteresiranost i mirenje s onim što nam je. I tako se proračun kreira negdje drugdje i troši onako kako isplaniraju oni na vlasti. Tako je bilo i tako će biti i dalje.

A oni koji kroje iskrojili su kasu, iz koje će se naredne godine financirati grad Sombor, od 2,9 milijardi dinara. Suvišno je reći da će najveći dio tih prihoda stići od Somboraca koji će kroz razne poreze općinsku kasu napuniti s više od 1,4 milijarde dinara. A kada je riječ o trošenju, što je uvijek mnogo zanimljivije, stvari stoje ovako. Funkcioniranje gradske skupštine koštalo će nas 30 milijuna dinara, izvršnih tijela vlasti skoro 47 milijuna dinara, a funkcioniranje odjela i službi gradske uprave 285 milijuna dinara. Našlo se tu i novca za informiranje, cijelih osam milijuna dinara, a čak 50 milijuna dinara za toplifikaciju grada, iza čega se vjerojatno krije sanacija nastalog duga toplane. Najviše novca na raspolaganju će imati Direkcija za izgradnju grada i to 843 milijuna dinara, a odatle treba da se financiraju svi radovi u komunalnoj oblasti, počevši od onog uobičajenog kao što su održavanja higijene i zelenila. Mjesnim zajednicama bit će raspoređeno nešto više od 100 milijuna dinara, ali taj novac će se trošiti na plaće i tekuće troškove, jer su sve druge ingerencije mjesnih zajednica prije nekoliko godina prenijete u nadležnost komunalnih poduzeća. I tako redom do onih planiranih 2,9 milijardi. Malo ili dovoljno, vidjet ćemo u 2016.

Z. V.

TJEDAN CARITASA

Nekada je samo osmijeh dovoljan

»Neka ova godina bude prilika da jedni druge potičemo na duhovna i tjelesna djela milosrđa i time zajedno pomognemo onima koji su gladni, žedni, stranci, goli, bolesni ili u tamnici«, kaže vlč. Jozo Duspara

Svake godine na razini biskupija, uvijek trećeg tjedna adventa, organizira se i *Tjedan Caritasa*. Ove je godine to bilo 13. prosinca. Tog se dana u župnim zajednicama priča o Caritasu, propagira se ideja postojanja te međunarodne humanitarne organizacije, prikupljaju se sredstva, animiraju ljudi koji hoće raditi i volonterski djelovati u Caritasu. Ovogodišnji moto *Tjedna Caritasa* glasio je »Meni učiniste, jer ogladnjeh i dadoste mi jesti, ožednjeh i napojiste me, stranac bijah i primiste me, gol bijah i zaogrnuسته me, oboljeh i pohodiste me, u tamnici bijah i dodoste k meni«.

SJETITI SE LJUDI U POTREBI

Dani pred božićne blagdane su posebno važno vrijeme kada se trebamo sjetiti ljudi u potrebi i značaja davanja. Župnici u to vrijeme nastoje još više potaknuti ljude da djeluju prema onima koji su u potrebi, jer Božić je blagdan mira, ljubavi, radosti:

»Čekanje Spasitelja je poziv i nama i podrazumijeva puno toga – da se izmirimo sa svojim bližnjima i da sebe potaknemo u nekim aktivnostima, o tome koje su vrijednosti evanđelja, da uspostavimo bolju komunikaciju sa svima i da obnovimo sebe kao vjernike i pripremimo se za slavljenje Božića«, kaže župnik

u Zemunu i direktor Caritasa za Srijem vlč. **Jozo Duspara**. Ove godine Caritas za Srijem je veliku pažnju posvetio obiteljima s brojnom djecom. Prikupljena sredstva usmjerena su za pomoć tim obiteljima. Vrlo lijepu gestu su pokazala djeca iz župe Beške, koja su novcem prikupljenim iz kasica i darovima pomogla jednoj obitelji čiji je otac izgubio ruku i povrijedio noge prilikom poljskih radova: »Župnici nastoje prepoznati siromaštvo i na neki način pomoći tim ljudima ili potaknuti svoju zajednicu da prepoznaju te ljude. Vrlo je važno da ih vjernici u ovo vrijeme pred božićne blagdane posjete, posebno stare i nemoćne a nekima ne

treba ništa drugo do osmijeha i lijepe riječi. U tome je ta kršćanska ljubav, to je poruka evanđelja i blagdana koji nosi taj blagdan mira, ljubavi i istine«, ističe vlč. Jozo Duspara, dodajući da je siromašnih ljudi danas sve više zbog loše ekonomske situacije, a u Srijemu ima dosta starijeg stanovništva, pa je potreba za djelovanjem Caritasa itekako važna.

ŽUPNO DJELOVANJE

Caritas je jedan od stupova crkve od postojeća tri. Prvi je navještanje evanđelja, zatim slavljenje liturgijske ili svete mise i treća je Caritas, ljubav.

Vlč. Jozo Duspara s volonterima Caritasa

Od prvih kršćanskih vremena, odnos prema bližnjima je jako prepoznatljiv. Zajedništvo i pomaganje je veoma važno za rast Crkve, a snažno je naglašeno u djelovanju Katoličke crkve koja danas ima snažno razvijeni osjećaj za pomaganje ljudima. Caritas je kao međunarodna humanitarna organizacija bio vrlo aktivan i zapažen kada je potrebno pomoći: »Tjedan Caritasa je samo jedan impuls kroz godinu. Mi nastojimo da svaka župa ima organiziran Caritas, jer župni Caritas je najvažniji. Trenutno je aktualan program koji će iduće godine biti još aktivniji, a tiče se projekta koji pomaže smanjenju rizika od katastrofa. Razvit ćemo čitavu mrežu, od lokalnog djelovanja Caritasa pa nadalje a koja će se potom aktivirati k Europi, gdje će se tražiti donatorska sredstva. Iduće godine razvijat ćemo taj projekt. Tako ćemo u nekim mjestima očistiti kanale ispred kuća, a bilo je i nekih aktivnosti u školi gdje smo imali sate edukacije i poklonili im ploče za pisanje, kontejnere i kante za smeće. Nastojimo ljudima pokazati kako je važno tu ideju Caritasa stalno poticati i zato je važno da župni Caritas djeluje u svakoj župi«, ističe vlč. Jozo Duspara.

U djelovanju Caritasa vrlo su važni urgentni projekti i oni su posebno aktivni kada se dogode poplave, ratne situacije, izbjeglice... Osim njih, postoje i razvojni projekti koji se realiziraju s ciljem da se dobije profit iz kojeg se kasnije djeluje socijalno i humanitarno. Zato u svakoj župi postoji baza podataka o osobama koje su socijalno ugrožene kojima se uz pomoć župnika nađe mogućnost da im se pomogne.

ZNAČAJ CARITASA U MIGRANTSKOJ KRIZI

Veliku ulogu Caritas Srbije, a samim tim i Caritas za Srijem, preu-

zeo je prošle godine u pružanju pomoći obiteljima čije su kuće poplavljene u najugroženijim područjima, a ove godine u pružanju pomoći izbjeglicama s Bliskog istoka. Trenutno Caritas za Srijem uspješno koordinira s Caritasom u Šidu, gdje se svakodnevno otpremaju namirnice, higijenska sredstva i odjeća, koje se u suradnji s Crvenim križem dalje distribuira migrantima. Do sada je Caritas Srbije za pomoć migrantima izdvojio milijun i petsto tisuća eura:

»Gdje god migranti ulaze, Caritas djeluje. Trenutno djelujemo i u Šidu odakle migranti odlaze za Republiku Hrvatsku. Od kada je krenuo vlak za Slavonski Brod, sa željezničke postaje u Šidu Crveni križ je preuzeo ulogu koordinatora i s njima uspješno i lijepo surađujemo. Naši volonteri pakiraju pomoć, odvoze i predaju pakete u Crveni križ. To su nesretni ljudi kojima je potrebna pomoć čitave zajednice i mogu reći da naši volonteri to vrlo odgovorno rade«, kaže vlč. Duspara.

S obzirom na to da je vrijeme božićnih blagdana vlč. Duspara poručuje vjernicima da svi pokušamo svoju vjeru utkati u vrijednosti o kojima nam govori Caritas:

»Poručujem vjernicima i ljudima dobre volje da prihvate pozive Caritasa kada ih pozove da pomognu. Nije nekada važna materijalna pomoć, nekada je velika pomoć ljudima i sama lijepa topla riječ i osmijeh koji će nekome uljepšati život na tren. U našoj zajednici ima mnogo takvih lijepih primjera, ali ih je uvijek potrebno i mnogo više. Neka ova godina bude prilika da jedni druge potičemo na duhovna i tjelesna dijela milosrđa i time zajedno pomognemo onima koji su gladni, žedni, stranci, goli, bolesni ili u tamnici.«

Suzana Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Sumiranje rezultata

Kraj godine je vrijeme kada svi analiziramo što smo sve uradili u protekloj godini. Nešto od urađenog kvalificiramo kao dobro, nešto kao manje dobro i uvijek je pitanje isto, jesmo li mogli nešto bolje uraditi? Kraj godine je i vrijeme kada planiramo neke nove poslove za sljedeću godinu, a nedovršene poslove nastojimo završiti u staroj. Trudimo se i platiti zaostale račune prosto iz razloga da nam se ti »repovi« iz prošle ne prenesu u Novu godinu. Svi se nekako uvijek nadamo da će nam baš ta iduća, nova godina biti nešto bolja od prethodne. I tako iz godine u godinu. I iako se ništa bitnije ne mijenja, nada uvijek postoji i uvijek se te iskazane želje dragih nam prijatelja pred nastupajuću Novu godinu svode na riječi: »da ti Nova godina bude sretnija i bolja od prethodne«. Što se tiče 2015. godine u Srijemu, za neke gradove ova godine je donijela dosta dobrog. Tako je, primjerice, općina Ruma od samog premijera na jednoj od sjednica Skupštine Srbije pohvaljena kao općina koja dobro radi. Takva ocjena je utemeljena upravo na ostvarenim rezultatima, jer su u Rumi u 2015. godini došle tri kompanije, a i zaposlen je značajan broj radnika. Za iduću godinu u ovoj srijemskoj općini najavljuju osiguranje još boljih uvjeta za život, kako kroz ulaganja u infrastrukturu, tako i kroz stvaranje novih radnih mjesta. Ne smijemo zaboraviti ni Srijemsku Mitrovicu, gdje je također otvoreno nekoliko proizvodnih pogona, a jedan od njih je tvornica Lames koja se bavi proizvodnjom podizača za prozore na automobilima i gdje je u posljednjih nekoliko godina uposleno 160 radnika. Ono što je izvjesno za dolazeću 2016. godinu jest da će se već početkom iduće godine početi s izgradnjom podvoznjaka u tom srijemskom gradu, a za koji se kaže da je jedan od najvećih projekata koji je grad ikada realizirao. Ugovor za izgradnju podvoznjaka potpisan je ovih dana, a realizacija projekta je bitna s aspekta razvoja Srijemske Mitrovice jer se sastoji od izgradnje podvoznjaka, pristupnih prometnica i kružnog toka. Što se tiče najzapadnije srijemske općine, Šid, ne može se reći, obećanja postoje, pa čak i nagovještaji da građani za dvije godine mogu očekivati procvat. Nova radna mjesta, otvaranje industrijske zone, dolazak novih investitora, izgradnja prometnica... sve će to Šidani za najdulje dvije godine imati. Ali sve će se to raditi, kako kažu šidski lokalni političari, tek poslije izbora. Šidane u proteklih nekoliko godina, nažalost nikako da zaobiđu neke ružne stvari: rat, njegove posljedice, more izbjeglica, poplave, pa opet izbjeglice i migrant-ska kriza i čini se kao da su se ovdje ljudi navikli da im se više ništa lijepo ne može ni desiti. Ali, tko zna: možda se neka obećanja konačno i obistine. Kako god, ali želja će uvijek ostati ista: da nam svima iduća godina bude sretnija i bolja od prethodne!

S. Darabašić

SIJEČANJ

JANUAR

P 1 **NOVA GODINA**; Marija Bogorodica
 S 2 Bazilije, Grgur Nazijanski
 N 3 2. **BOŽIČNA**; Ime **Isusovo**; **Genoveva**
 P 4 Dafroza, Angela F., Borislava
 U 5 Telesfor, Emilijan, Miljenko
 S 6 **BOGOJAVLJENJE** (Tri kralja); Gašpar
 Č 7 Rajmund P., Rajko, Zoran
 P 8 Gospa od brze pomoći; Severin, Teofil
 S 9 Julijan, Miodrag, Živko, Bl. Alix
 N 10 **KRŠTENJE ISUSOVO**; **Agaton**
 P 11 Honorat, Neven, Higin, Bernard
 U 12 Ernest, Tatjana Rimska
 S 13 Hilarije, Veronika, Radovan
 Č 14 Feliks, Srećko, Veco
 P 15 Pavao pust., Mavro, Anastazija, Stošija
 S 16 Honorat, Marcel, Oton, Mislav
 N 17 2. **N.K.G.**; **Antun opat, Leona**
 P 18 Margareta Ug., Priska, Premila
 U 19 Mario Kanut, Ljiljana, Marta
 S 20 Fabijan i Sebastijan
 Č 21 Agneza, Janja, Neža, Ines
 P 22 Vinko đakon i muč., Anastazija, Irena R.
 S 23 Emerencijana, Ema, Vjera, Milko
 N 24 3. **N.K.G.**; **Franjo Saleški, Bogoslav**
 P 25 **OBRACENJE SV. PAVLA** ap.; Ananija
 U 26 Timotej i Tit, Bogoljub, Tješimir
 S 27 Anđela Merici, Pribislav, Živko
 Č 28 Toma Akvinski, Tomislav
 P 29 Valerije, Konstancije, Zdeslav
 S 30 Martina, Gordana, Jacinta
 N 31 4. **N.K.G.**; **Ivan Bosco, Marcela**

VELJAČA

FEBRUAR

P 1 Sever, Brigita, Miroslav
 U 2 **SVIJEČNICA**; Marin, Marijana, Marija
 S 3 Blaž, Vlaho, Tripun, Oskar, Dubravko
 Č 4 Veronika Jeruz., Andrija Corsini
 P 5 Agata, Jagoda, Dobrila, Silvan, Goran
 S 6 Pavao Miki i dr., Doroteja, Dorica
 N 7 5. **N.K.G.**; **Bl. Pio IX. papa, Držislav**
 P 8 Jeronim Emilijani, Jozefina Bakhita
 U 9 Apolonija, Sunčana, Borislava
 S 10 **ČISTA SRIJEDA**; Bl. Alojzije Stepinac
 Č 11 Gospa Lurdska, Mirjana
 P 12 Eulalija, Zvonka, Zvonimir, Damjan
 S 13 Katarina Ricci, Božidarka, Kastor
 N 14 1. **KORIZ. (Čista)**; **Valentin, Zdravko**
 P 15 Klaudije Col., Georgija, Agapa
 U 16 Julijana, Miljenko, Đula
 S 17 7 utemelj. Reda slugu BDM; (kvatre)
 Č 18 Bernardica, Šimun, Gizela
 P 19 Bonifacije, Konrad, Blago (kvatre)
 S 20 Leon, Lav, Lea (kvatre)
 N 21 2. **KORIZ. (Pačista)**; **Petar D., Eleonora**
 P 22 Katedra sv. Petra, Tvrtko, Izabela
 U 23 Polikarp, Grozdan, Romana
 S 24 Montan, Modest, Goran
 Č 25 Viktorin, Valpurga, Hrvoje, Darko
 P 26 Aleksandar, Sandra, Branimir
 S 27 Gabriel od Žalosne Gospe, Tugomil
 N 28 3. **KORIZ. (Bezimeni)**; **Roman, Teofil**
 P 29 Osvald, Hilarije, (Prijestupni dan)

OŽUJAK

MART

U 1 Albin, Hadrijan, Jadranka
 S 2 Janja Pr., Lucije, Iskra, Čedomil
 Č 3 Marin, Kunigunda, Kamilo, Zvezdan
 P 4 Kazimir, Eugen, Natko, Miro
 S 5 Euzebij, Teofil, Vedran, Lucije
 N 6 4. **KORIZ. (Sredoposna)**; **Marcijan**
 P 7 Perpetua i Felicita, Tereza
 U 8 Ivan od Boga, Ivša, Boško
 S 9 Franciska Rimska, Franjka, Franika
 Č 10 Emil, Makarije, Krunoslav
 P 11 Eutimije, Kandid, Firmin, Tvrtko
 S 12 Maksimilijan, Teofan, Bernard, Budislav
 N 13 5. **KORIZ. (Gluha)**; **Kristina, Rozalija**
 P 14 Matilda, Miljana, Borislava
 U 15 Klement, Veljko, Vjekoslava
 S 16 Agapit, Smiljan, Hrvoje
 Č 17 Patrik, Domagoj, Patricija, Hrvoje
 P 18 Ćiril Jeruzalemski, Cvjetan, Ćiro
 S 19 JOSIP, zaručnik BDM; Joso, Josipa
 N 20 **CVJETNICA**
 P 21 Serapion, Vesna, Kristijan
 U 22 Oktavijan, Jaroslav, Lea
 S 23 Turibije, Oton, Pelagije, Dražen
 Č 24 **VELIKI ČETVRTAK**; Latin, Simeon
 P 25 **VELIKI PETAK** (post i nemrs)
 S 26 **VELIKA SUBOTA**; Emanuel, Sabina
 N 27 **USKRS (VAZAM)**; **Lidija, Rupert, Lada**
 P 28 **USKRSNI PNEDJELJAK**; Priska, Sonja
 U 29 Bertold, Jona, Eustazije
 S 30 Kvirin, Viktor, Vlatko
 Č 31 Benjamin, Amos, Ljubomir, Ljubo

KATOLIČKI K

SRPANJ

JUL

P 1 Estera, Aron, Šimun, Predrag
 S 2 Oton, Matinijan, Višnja, Bernardin
 N 3 14. **N.K.G.**; **Toma apostol; Tomo, Leon**
 P 4 Elizabeta Port., Elza, Jelica, Neven
 U 5 Ćiril i Metod, Antun M., Zakarija
 S 6 Marija Goretti, Bogomila
 Č 7 Vilibald, Klaudija, Vilko, Lovre
 P 8 Akvila i Priscila, Hadrijan, Eugen
 S 9 Bl. Marija Petković; Kraljica mira
 N 10 15. **N.K.G.**; **Amalija, Ljubica, Veronika**
 P 11 Benedikt opat (zašt. Europe), Dobroslav
 U 12 Mohor, Suzana C., Ivan G.
 S 13 Majka Božja Bistrička; Henrik, Hinko
 Č 14 Kamilo, Katarina, Miroslav
 P 15 Bonaventura, Vladimir K., Roland
 S 16 Gospa Karmelska, Elvira, Karmela
 N 17 16. **N.K.G.**; **Andrija, Branko, Nadan**
 P 18 Fridrik, Jadviga, Natko, Miroslav
 U 19 Aurelija, Zora, Zlatka, Makrina
 S 20 Ilija prorok, Iljko, Margareta
 Č 21 Lovro Brindiz., Danijel, Danica
 P 22 Marija Magdalena, Manda, Lenka
 S 23 Brigita (zašt. Europe), Apolinar, Ivan Cas.
 N 24 17. **N.K.G.**; **Kristina, Mirjana**
 P 25 Jakov st. ap.; Kristofor, Krsto
 U 26 Joakim i Ana roditelji BDM; Anica
 S 27 Klement Ohridski i dr., Natalija
 Č 28 Viktor, Beato, Nevinko, Inocent
 P 29 Marta, Flora, Blaženka, Mira, Olaf
 S 30 Petar Krizolog, Rufin, Andra
 N 31 18. **N.K.G.**; **Ignacije Loyol., Zdenka**

KOLOVOZ

AVGUST

P 1 Alfons de Liguori, Vjera, Nada
 U 2 Porcijunkula, Gospa od anđela
 S 3 Bl. Augustin Kažotić; Lidija, Aspren
 Č 4 Ivan Marija Vianney, Dominika
 P 5 Gospa Snježna; Nives, Snježana
 S 6 Preobraženje Gospodnje; Predrag
 N 7 19. **N.K.G.**; **Siksto papa, Darko, Donat**
 P 8 Dominik, Nedjeljko, Dinko, Neda
 U 9 Edith Stein, Roman, Firmin, Tvrtko
 S 10 Lovro đakon, Lovorko, Erik, Laura
 Č 11 Klara, Jasna, Ljiljana, Suzana
 P 12 Anicet, Hilarija, Veselka, Ivana Fr. Ch.
 S 13 Poncijan i Hipolit, Ivan B., Kasijan
 N 14 20. **N.K.G.**; **Maksimilijan Kolbe**
 P 15 **UZNESENJE BDM - Vel. Gospa**; Marija
 U 16 Sv. Rok; Stjepan kralj (opća Crkva)
 S 17 Hijacint, Liberat, Miron, Jacek
 Č 18 Jelena Križarica, Jelka
 P 19 Ivan Eudes, Ljudevit, Tekla, Donat
 S 20 Sv. Stjepan kralj, Krunoslav, Bernard
 N 21 21. **N.K.G.**; **Pio X. papa, Hermogen**
 P 22 BDM Kraljica, Vladislava, Mavro
 U 23 Ruža Lim., Filip B., Zdenko
 S 24 Bartol apostol; Bl. Miroslav Bulešić
 Č 25 Ljudevit kralj, Josip Kalasan, Lajčo
 P 26 Sv. Bernard, Branimir, Aleksandar
 S 27 Monika, Honorat, Časlav
 N 28 22. **N.K.G.**; **Augustin, Tin, Gustav**
 P 29 Glavosjek Ivana Krstitelja
 U 30 Feliks i Adaukt, Radoslava
 S 31 Rajmud, Rajko, Optat, Željko

RUJAN

SEPTEMBAR

Č 1 Egidije, Branimir, Tamara
 P 2 Kalista, Maksima, Divna, Veljka
 S 3 Grgur Veliki, Gordana
 N 4 23. **N.K.G.**; **Ruža Viterpska, Rozalija**
 P 5 Bl. Majka Terezija; Lovro Just., Borko
 U 6 Zaharija, Boris, Davor
 S 7 Marko Križevčanin; Blaženko
 Č 8 **ROĐENJE BDM (Mala Gospa)**; Maja
 P 9 Petar Claver, Strahimir
 S 10 Nikola Tolentinski, Tara, Pulherija
 N 11 24. **N.K.G.**; **Hijacint, Cvjetko, Miljenko**
 P 12 Ime Marijino, Gvido, Dubravko
 U 13 Ivan Zlatousti, Zlatko, Ljubo
 S 14 Uzvišenje sv. Križa; Višeslav
 Č 15 Gospa Žalosna; Melita, Dolores
 P 16 Sv. Eufemija, Kornelije i Ciprijan
 S 17 Robert Belarmin, Rane sv. Franje
 N 18 25. **N.K.G.**; **Josip Kupert., Sonja, Irena**
 P 19 Januarije, Suzana, Emilija, Igor
 U 20 Andrija Kim, Svjetlana, Pavao Chong.
 S 21 Matej ap. i ev.; Matko, Mato (kvatre)
 Č 22 Toma Vilanovski, Mavro, Žarko
 P 23 Sv. Pio iz Pietre., Lino, Tekla (kvatre)
 S 24 Gospa od Otkupljenja, Mirko (kvatre)
 N 25 26. **N.K.G.**; **Firmin, Zlata, Kleofa**
 P 26 Kuzma i Damjan, Bl. Pavao VI., Justina
 U 27 Vinko Paulski, Gaj, Berislav
 S 28 Vjenceslav, Većeslav
 Č 29 Mihael, Gabriel i Rafael; Milan
 P 30 Jeronim, Jerko, Jere, Honorije

TRAVANJ APRIL

P 1 Hugo, Teodora, Božica
S 2 Franjo Paulski, Dragoljub
N 3 2. USKRSNA (Bijela), N. Bož. milosrđa
P 4 BLAGOVIJEST; Izidor, Žiga, Strahimir
U 5 Vinko Fer., Berislav, Mira
S 6 Vilim, Celzo, Rajko, Petar
Č 7 Ivan de la Salle, Herman, Gizela
P 8 Dionizije Kor., Alemka
S 9 7 srijem. mučenica; Marija Kleofina
N 10 3. USKRSNA; Ezekijel, Apolonija
P 11 Stanislav, Stana, Radmila
U 12 Julije, Viktor, Davorka, Đula
S 13 Martin I. papa, Ida
Č 14 Maksim, Tiberije, Valerijan
P 15 Damjan, Anastazija, Bosiljko
S 16 Josip Benedikt Labre, Bernardica
N 17 4. USKRSNA, Dobri Pastir
P 18 Eleuterije, Amadej
U 19 Konrad, Ema, Rastislav, Marta, Leon
S 20 Marcijan, Teotim, Bogoljub
Č 21 Anzelmo, Goran, Fortunat
P 22 Soter i Kajo, Teodor
S 23 Juraj, Bela, Đuro, Đurđica, Adalbert
N 24 5. USKRSNA; Fidelis, Vjera, Vjerko
P 25 Marko ev.; Ervin, Maroje
U 26 Kleto i Marcelin, Zorko
S 27 Bl. Ozana Kotorska; Jakov Zadr.
Č 28 Petar Chanel, Euzebij
P 29 Katarina Sijenska, Kata
S 30 Pio V. papa, Josip Cott., Benedikt

SVIBANJ MAJ

N 1 6. USKRSNA; Josip radnik
P 2 Atanazije, Eugen, Boris
U 3 Filip i Jakov ap.; Mladen
S 4 Florijan, Cvjetko, Cvijeta, Iskra
Č 5 SPASOVO (UZASASČE); Anđelko, Silvana
P 6 Dominik Savio, Dinko, Nedjeljko
S 7 Duje, Gizela, Boris, Ivan
N 8 7. USKRSNA; BDM Posrednica Milosti
P 9 Pahomije, Herma, Mirna
U 10 Bl. Ivan Merz; Gospa Trsatska, Antonin
S 11 Mamerto, Franjo Hieronym
Č 12 Leopold Mandić; Bodgan, Pankracije
P 13 BDM Fatimska; Servacije, Ema, Vjerko
S 14 Matija ap.; Matko, Matiša, Bonifacije
N 15 DUHOVI; Izidor, Sofija, Sonja, Jakov
P 16 Marija Majka Crkve; Ivan Nepomuk
U 17 Paskal, Paško, Bruno, Sara, Akvilin
S 18 Ivan I. papa, Kristijan A. (kvatre)
Č 19 Celestin, Teofil, Rajko, Ivan
P 20 Bernardin Sijen., Zvezdan (kvatre)
S 21 Andrija B., Dubravka (kvatre)
N 22 PRESVETO TROJSTVO; Helena, Rita
P 23 Deziderije, Željko, Željka
U 24 BDM Pomoćnica, Suzana
S 25 Beda Časni, Grgur VII., Urban
Č 26 TIJELOVO; Filip Neri, Zdenko
P 27 Augustin Canter., Vojtjeh
S 28 German, Vilim, Velimir, Ana Marija P.
N 29 9. N.K.G.; Euzebij, Polion, Ervin
P 30 Ivana Arška, Ferdinand, Srećko
U 31 Pohod BDM, Krunoslava, Vladimir

LIPANJ JUN

S 1 Justin, Mladen
Č 2 Marcelin i Petar, Blandina, Eugen
P 3 Presv. srce Isusovo; Karlo Lwanga i dr.
S 4 Bezgrešno srce Marijino; Kvirin Sisački
N 5 10. N.K.G.; Bonifacije, Valerije
P 6 Norbert, Neda, Paulina
U 7 Robert, Sabinijan, Radoslav
S 8 Medard, Vilim, Žarko
Č 9 Pelagija, Efrem, Ranko
P 10 Margareta, Greta, Biserka, Bogumil
S 11 Barnaba ap.; Borna, Borko
N 12 11. N.K.G.; Ivan Fakundo, Bosiljko
P 13 Sv. Antun Padovanski, Tonko, Antonija
U 14 Rikard, Rufin, Elizej
S 15 Vid, Jolanka, Ferdinand, Amos
Č 16 Franjo Regis, Zlatko, Borko, Zlata
P 17 Emilija, Laura, Bratoljub, Inocent
S 18 Marko i Marcelijan, Ljubomir, Grgur
N 19 12. N.K.G.; Romuald, Rajka, Bogdan
P 20 Naum Ohrid., Goran, Margareta
U 21 Alojzije G., Vjekoslav, Slavko
S 22 Ivan Fisher, Toma M., Paulin Nol.
Č 23 Josip Cafasso, Sida, Zdenka
P 24 Rođenje Ivana Krstitelja; Krsto
S 25 Vilim, Henrik, Adalbert, Eleonora
N 26 13. N.K.G.; Ivan i Pavao, Zoran
P 27 Ladislav Ugarski, Ćiril Aleks., Ema
U 28 Irenej, Mirko, Smiljan
S 29 PETAR I PAVAO; Krešimir, Krešo, Beata
Č 30 Rimski prvomučenici, Ernest Praški

CALENDAR 2016.

LISTOPAD OKTOBAR

S 1 Terezija od Djeteta Isusa
N 2 27. N.K.G.; Anđeli Čuvari, Anđelko
P 3 Kandid, Maksimilijan, Gerhard
U 4 Franjo Asiški, Franka, Kajo
S 5 Faustina K., Flavijan, Miodrag
Č 6 Bruno, Fides, Verica, Vjera
P 7 BDM od Krunice (Ružarija); Rosario
S 8 Demetrije i dr., Zvonimir, Šime
N 9 28. N.K.G.; Dionizije A., Ivan L.
P 10 Franjo Borgia, Daniel, Danko
U 11 Sv. Ivan XXIII., Emilijan, Prob, Milan
S 12 Serafin, Maksimilijan, Makso
Č 13 Eduard, Hugolin, Hugo, Magdalena
P 14 Kalist papa, Divko, Divna
S 15 Sv. Terezija Avilska; Zlata, Rezika
N 16 29. N.K.G.; Hedviga, Marija M. A.
P 17 Ignacije Antiohijski, Vatroslav
U 18 Luka ev., Lukša, Svjetlovid
S 19 Pavao od Križa, Ivan Br. i Izak Jogues
Č 20 Vendelin, Irena, Miroslava
P 21 Uršula, Zvezdan, Hilarija
S 22 Sv. Ivan Pavao II., Marija S., Dražen
N 23 30. N.K.G.; Ivan Kap., Borislav, Severin
P 24 Antun M. Claret, Jaroslav
U 25 Krizant i Darija, Katarina Kotromanić
S 26 Demetrije, Dmitar, Zvonko
Č 27 Šabina Avilska, Gordana
P 28 Šimun i Juda ap. Tadej, Siniša, Tadija
S 29 Narcis, Donat, Darko, Ida
N 30 31. N.K.G.; Marcel, Marojko
P 31 Alfons Rodriguez, Wolfgang, Vuk

STUDENI NOVEMBAR

U 1 SVI SVETI; Svetislav, Sveto
S 2 Dušni dan; Dušica, Duško
Č 3 Martin P., Hubert, Silvija
P 4 Karlo Boromejski, Dragutin, Drago
S 5 Emerik, Mirko, Elizabeta, Srijemski muč.
N 6 32. N.K.G.; Leonard, Sever, Vedran
P 7 Engelbert, Anđelko
U 8 Gracija Kotorski; Bogdan
S 9 Posveta lat. Bazilike, Ivan Lateranski
Č 10 Leon Veliki, Ivan Skot, Lav, Lavoslav
P 11 Martin biskup, Davorin
S 12 Jozafat, Emilijan, Milan
N 13 33. N.K.G.; Stanislav K., Stanko, Didak
P 14 Nikola Tavelić; Ivan Trog., Zdenko
U 15 Albert Veliki, Leopold, Berto, Albe
S 16 Margareta, Gertruda, Agneza As.
Č 17 Elizabeta Ug. (za opću Crkvu), Igor
P 18 Posveta bazilike sv. Petra i Pavla
S 19 Elizabeta Ug., Krispin, Severin, Matilda
N 20 KRIST KRALJ; Feliks V., Srećko, Veco
P 21 Prikazanje BDM, Gospa od Zdravlja
U 22 Cecilija, Cilika, Slavujka
S 23 Klement, Milivoj, Blagoje
Č 24 Krizogon, Krševan, Andrija, Firmin
P 25 Katarina Aleksandrijska, Kata, Erazmo
S 26 Konrad, Leonard, Dubravko
N 27 1. N. DOŠAŠČA; Maksim, Severin
P 28 Sostan, Jakov Markijski, Držislav
U 29 Iluminata, Svjetlana, Vlasta
S 30 Andrija apostol; Hrvoslav

PROSINAC DECEMBAR

Č 1 Elegije, Natalija, Božena
P 2 Bibijana, Živka, Blanka, Lara
S 3 Franjo Ksaverski, Klaudije
N 4 2. N. DOŠAŠČA; Barbara, Ivan Dam.
P 5 Saba, Krspina, Dalmatin, Slavka
U 6 Nikola biskup, Nikša, Vladimir
S 7 Ambrozije, Dobroslava (kvatre)
Č 8 BEZGREŠNO ZAČEĆE BDM; Imakulata
P 9 Valerija, Petar F., Zdravka, Abel (kvatre)
S 10 Gospa Loretka, Judita, Julija (kvatre)
N 11 3. N. DOŠAŠČA - Materice
P 12 Ivana Franciska de Chantal, Franjica
U 13 Lucija, Jasna, Svjetlana
S 14 Ivan od Križa, Špiro
Č 15 Drinske muč., Kristijana G., Irenej
P 16 Adela, Etela, Zorka
S 17 Lazar, Florijan, Zrinka
N 18 4. N. DOŠAŠČA - Oci; Gracijan, Bosiljko
P 19 Urban, Tea, Božica, Vladimir
U 20 Amon, Eugen i Makarije
S 21 Petar Kanizije, Snježana
Č 22 Honorat, Časlav, Zenon
P 23 Ivan Krakovski, Viktorija, Vita
S 24 Badnjak; Adam i Eva, praroditelji
N 25 BOŽIC; Anastazija, Božidar
P 26 SV. STJEPAN; Krunoslav
U 27 Ivan ap. i ev.; Janko, Fabiola
S 28 Nevina dječica, Mladen, Nevenka
Č 29 Toma B., Davor, David
P 30 Sv. Obitelj; Trpimir, Sabin, Liberije
S 31 Silvestar papa; Silvije, Goran

Novi dvobroj *Nove riječi*

dokumentarij, a časopis je obogaćen grafičkim crtežima **Vladislave Dudvarski** iz Petrovaradina.

SUBOTICA – Sredinom prosinca predan je u tisak dvobroj za 2015. časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ*, što ga u sunakladi izdaju Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU *Hrvatska riječ*. Na 312 stranica bogat sadržaj pokriva cijelu lepezu književnih tema u tematicama kao što su: *Hrvatska mlada proza*, *Subotički pjesnički krug*, *Kritička čitanja književnog nasljeđa*, *O hrvatskoj književnosti u Vojvodini*, *Hrvatsko-mađarske i srpsko-mađarske književne veze* te *Čitanja književne produkcije*. Dvobroj završava rubrikom *Kulturni*

Subotička Danica za 2016. godinu

SUBOTICA – Narodnocrkveni kalendar *Subotička Danica* za 2016. godinu izašao je iz tiska za Materice, u nakladi Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost **Ivan Antunović** iz Subotice.

Glavni i odgovorni urednik **Stjepan Beretić** je na 272 stranice ovoga godišnjeg kalendara ponudio obilje duhovnog štiva za sve generacije. Kalendar se može nabaviti u svim crkvama Subotičke biskupije po cijeni od 400 dinara.

Razgovor o *Quorum*-u ZKV-u

NOVI SAD – Prošloga je tjedna u Zavodu za kulturu Vojvodine održan razgovor na temu *Quorum – 30 godina razlike (između užitka i melanholije otpora)*, posvećen tom zagrebačkom časopisu za književnost.

U razgovoru su sudjelovali aktualni urednik *Quoruma* **Miroslav Mićanović**, bivši urednik **Branko Čegec**, književnik iz Beograda **Zvonko Karanović** i ravnatelj ZKV-a **Vladimir Kopić**. Utjecaj časopisa *Quorum* bio je izuzetan u drugoj polovini 80-ih godina 20. stoljeća, a brojevi s obiljem materijala iz svih područja književnosti i kulture ostali su teško dostižan časopisni ideal na cijelom jugoslavenskom prostoru. Novi urednički tim, nakon pokretanja nove serije časopisa, obnovio je veze s regionalnim središtima, te je, među ostalim, tim povodom i priređeno ovo gostovanje u Novom Sadu.

Božićni koncert u Karmelu

SOMBOR – U crkvi Svetog Stjepana kralja (Karmelićanska crkva) sutra, 26. prosinca, bit će održan Božićni koncert Vokalnog ansambla *Quinta Divina*. Početak je u 19 sati. Ovim koncertom završava se serija koncerata *Glazbene večeri u Karmelu*, koji su održani tijekom prosinca.

Z. V.

Koncert hrvatskih božićnih pjesama

NOVI SAD – U organizaciji HKPD-a **Jelačić** iz Petrovaradina, u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu bit će priređen Koncert hrvatskih božićnih pjesama. Koncert će biti održan u nedjelju, 27. prosinca, s početkom u 18 sati.

Novogodišnji gala koncert u Sinagogi

NOVI SAD – Vojvođanski simfonijski orkestar pod dirigentskim vodstvom **Aleksandra Kojića** održat će u nedjelju 27. prosinca u Sinagogi Novogodišnji gala koncert, a gošća će biti američka pjevačica **Antonia Bennett**, kći poznatog pjevača **Tonyja Bennetta**. S Antonijom Bennett će nastupiti čuveni jazz pijanist **Christian Jacob** u pratnji srpskih glazbenika **Fedora Ruškuca** na kontrabasu i **Predraga Milutinovića** na bubnjevima. Karte za koncert mogu se kupiti u Muzičkoj omladini Novog Sada u Katoličkoj porti. Početak je u 20 sati.

Poziv za slanje rukopisa

SUBOTICA – Nakladničko vijeće NIU *Hrvatska riječ* poziva književne autore koji pišu na hrvatskom jeziku ili nekom od njegovih dijalekata da šalju rukopise radi objavljivanja u nakladničkoj djelatnosti NIU *Hrvatska riječ* za 2016. godinu. Rukopise će razmatrati članovi Nakladničkog vijeća ove ustanove. Adresa za slanje rukopisa je naklada@hrvatskarijec.rs.

Bastille na otvaranju Exita

NOVI SAD – Indie-rock senzacija i jedan od najpopularnijih novih britanskih bendova *Bastille* nastupit će na otvaranju Exit festivala, 7. srpnja iduće godine na glavnoj bini, najavili su organizatori. Četvorka iz Londona je za kratko vrijeme osvojila planet hitom *Pompeii* koji bilježi gotovo 300 milijuna youtube pregleda, te izrazito popularnim pjesmama *Things We Lost in Fire* i *Oblivion*. *Sea Dance* u Budvi će biti otvoren uz neke od najvećih aktualnih hitova, jer će morsko poglavlje *Exit Avanture* otvoriti belgijski hitmejker *Lost Frequencies*.

10 GODINA FILMA *BOŽIĆ NA SALAŠU*

Podsjećanje na »adete«

Film *Božić na salašu* autora **Rajka Ljubića, Alojzija Stantića i Grge Piukovića** je premijerno prikazan prosinca 2005. godine. U povodu 10. obljetnice od premijere ovog ostvarenja, koje je naišlo na dobar prijam kod velikog broja gledatelja, subotička ga je publika imala priliku ponovno pogledati na »velikom platnu«, i to prošloga petka 18. prosinca, u dvorani Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo*.

»U jednom zajedničkom razgovoru nas trojice autora postavilo se da je prošlo već deset godina kako smo napravili ovaj film«, kaže jedan od autora filma Rajko Ljubić. »Držeći da je ovo jedan od najzna-

na film je pogledao veliki broj ljudi, kako putem javnih projekcija, tako i u svojim domovima u DVD izdanju. »Film je po mojoj slobodnoj ocjeni pogledalo oko 10 tisuća ljudi. Napravio sam nekoliko stotina kopija koje smo distribuirali ljudima koji su tražili film, ili onima za koje smo smatrali da bi ga voljeli pogledati. A velika je bila i piratska aktivnost vezana za film. Ovoga trenutka slažem se s tom aktivnošću, jer je na i na taj način film proširio krug svojih gledatelja. Također, čuo sam da su se piratske kopije mogle kupiti i na buvljaku«, kaže Ljubić.

Ljubić napominje kako je »velika omaška« što na plakat za najavu ove »jubilejske«

Scena iz filma

čajnijih filmova koji je nastao u hrvatskoj zajednici, barem u ovo moderno doba, smatrali smo da je bilo potrebno ponovno prikazati ga. Da se filma, oni koju su ga već gledali, podsjetite ali i da se s njime upoznaju i nove generacije koje su u međuvremenu stasale«.

Božić na salašu prikazuje *adete* (običaje) bunjevačkih Hrvata u Bačkoj vezane za ovaj veliki kršćanski blagdan – od Materica do »mladog lita«. Radnja je smještena u 1937. godinu.

Etnološki doprinos ovoga projekta je što je običaje, kao dijela tradicijske baštine, sačuvao u suvremenom i atraktivnom mediju filma. Inače, u proteklih deset godi-

projekcije nije stavio imena još dvojice suautora filma – Alojzija Stantića i Grge Piukovića. »Ova dvojica suautora su dali nemjerljivi doprinos filmu. Oni su i inicirali da se ovaj film snima. Napravili su i jednu vrstu scenarija, kojega smo razvijali zajedno, a također su i glumili u filmu«, navodi Ljubić.

Božić na salašu je dosad prikazan u Subotici (tri puta), Somboru, Zagrebu, te Beogradu gdje je nagrađen na Međunarodnom festivalu etnološkog filma 2006. godine. Projekciju filma u povodu desete obljetnice od njegove premijere, pomogao je Grad Subotica.

D. B. P.

KULTURAMA

Rezovi u kulturi

Proračuni za iduću godinu (državni, pokrajinski i lokalni) jedne su od središnjih tema ovih dana. Kada je kultura u pitanju, prema službenim i neslužbenim informacijama, situacija nije ohrabrujuća. Tako će primjerice, prema najavama, Grad Novi Sad za ovo područje izdvojiti 15 posto manje sredstava nego lani, što će, sudeći po prvim komentarima predstavnika tamošnjih ustanova kulture, rezultirati smanjenjem produkcije i honorara. Imajući u vidu da su odlukom o državnom proračunu, za AP Vojvodinu predviđena sredstva oko 40 posto manja nego u 2015., sličnu bi sudbinu mogle dijeliti i ustanove kulture koje se financiraju iz proračuna AP Vojvodine. Naime, prema pisanju Radija 021, u Muzeju Vojvodine i Muzeju suvremene umjetnosti Vojvodine, očekuju se rezovi od čak 30 posto.

Smanjenje proračuna AP Vojvodine moglo bi značiti i smanjenje iznosa koji će biti izdvajani za jedinu profesionalno-manjinsku ustanovu Hrvata u kulturi – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, ali i za natječaje pokrajinskih tajništva namijenjenih projektima udruga kulture. S obzirom na spomenuti slučaj Novog Sada, moguće je da ćemo rezove imati i u drugim lokalnim samoupravama. Za Suboticu se neslužbeno spominje cifra od 3 posto.

Ipak, smanjenja na razini države neće biti, iako proračun za kulturu i informiranje iznosi 11,4 milijarde dinara, što je za nekih pet milijardi manje u odnosu na prošlu godinu. Kako je ministar **Tasovac** pojasnio, u toj ukupnoj sumi sredstva za kulturu će biti nešto veća i to za 392 milijuna dinara.

Simptomatičan, u negativno kontekstu, je i odnos prema zaposlenima u kulturi, odnosno njihovim plaćama. Zakonom su predviđena povećanja zaposlenima u školstvu, zdravstvu, socijalnoj zaštiti, policiji, dok kulture nema. S druge strane, kod rezanja primanja uposlenima u javnom sektoru (od 10 posto) »kulturnjaci« su bili ravnopravni.

Kako će ove najave i brojke izgledati u praksi, ostaje da se vidi. Činjenica je da ima puno gladnih građana kojima potencijalni rezovi u kulturi i nisu neka vijest. Ali isto tako stoji i ono što je **Churchill** (navodno) rekao za vrijeme Drugog svjetskog rata kada je ministar financija u njegovoj vladi izjavio da bi Britanija trebala smanjiti sredstva koja se izdvajaju za umjetnost, kako bi se podržali ratni napor. A taj čuveni odgovor glasi: »Pa, za što se onda borimo?«.

D. B. P.

IZLOŽBA UDRUGE CROART

Pet godina stvaranja lijepoga

Udruga je našla svoje mjesto na kulturnoj sceni Subotice, promičući »stvaranje lijepoga«. Želim im zahvaliti što tom ljubavlju i ovakvim djelima obogaćuju kulturnu produkciju ovoga grada, rekla je otvarajući izložbu Nela Tonković

Za mjesec dana, točnije 25. siječnja, bit će navršeno pet godina od osnutka Hrvatske likovne udruge *CroArt* iz Subotice. Tim povodom je u ponedjeljak u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici otvorena izložba članova ove udruge i njihovih gostiju. Svoja djela izložili su: **Ruža Tumbas, Cilika Dulić – Kasiba, Cecilija Miler, Ružica Miković – Žigmanov, Sándor Kerekes, Marta Peštalić, Tomislav Marjanović, Éva Horvát – Uzon, Kata Seleši, Nela Horvat, László Kelcs, János Nagypásztor, Anđelka Dulić, Snežana Buljovčić, Ankica Perge Karačić, Ante Karačić Karas, Kata Šetrov, Slobodan Zovko, Nora Evetović, Nera Matijević, Kristijan Sekulić, Divna Lulić – Jovčić, Olga Popov Rajković i Josip Kler.**

STVARANJE LIJEPOGA

Izložbu je otvorila povjesničarka umjetnosti i ravnateljica Suvremene galerije **Nela Tonković** koja je istaknula kako je udruga *CroArt* našla svoje mjesto na kulturnoj sceni Subotice, zahvaljujući tomu što promiče »stvaranje lijepoga«.

»U ovoj se udruzi svi spajaju u velikoj ljubavi prema umjetnosti, bez obzira jesu li amateri ili profesionalci. Želim im zahvaliti što tom ljubavlju i ovakvim djelima obogaćuju kulturnu produkciju ovoga grada i želim im još mnogo godina dobrog stvaranja«, rekla je Nela Tonković.

Prisutnima se obratio i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** koji je poželio *CroArtu* još puno godina

»stvaranja lijepoga«. Predsjednik *CroArta* **Josip Horvat** zahvalio je svim institucijama i pojedincima koji su u proteklih pet godina pomagali rad te udruge.

DOSADAŠNJA POSTIGNUĆA

Udruga *CroArt* je osnovana s ciljem poticanja i afirmacije likovnog stvaralaštva i umjetnosti, te u tom kontekstu i njegovanja kulturne baštine Hrvata u Republici Srbiji. Radi ostvarenja tih ciljeva, udruga je u proteklom razdoblju organizirala pet saziva Umjetničke kolonije *Stipan Šabić* koja okuplja akademske umjetnike iz zemlje i inozemstva i koja je vremenom postala zaštitni znak udruge. Četiri puta okupila je slikare iz Srbije, Hrvatske i Mađarske na Likovnu koloniju *Panon – Subotica*.

Uspostavili su suradnju sa slikarima i sličnim udrugama iz Županje, Vinkovaca, Zagreba, Mohača, Segedina, Kiskunfélegyháze i Gyule, kao i s mnogim hrvatskim udrugama kulture u Vojvodini.

Udruga broji 40 članova, od kojih su 21 slikari, dok su ostali ljubitelji likovne umjetnosti i potpora u realizaciji projekata.

Obilježavanje pete obljetnice *CroArta* svojim su nastupom uveličali: Tamburaški orkestar HGU *Festival bunjevački pisama* pod ravnanjem prof. **Mire Temunović**, **Antonija Piuković** (vokalna solistica) i **Robert Đivanović** (gitara), pjesnikinja Divna Lulić – Jovčić, te recitatorica **Ana Dulić**.

Izložba će biti otvorena do 3. siječnja 2016.

D. P.

KNJIŽEVNA VEČER U ŠIDU POSVEĆENA ISIDORU ISI VELIKANOVIĆU (1869. – 1940.)

Veliki prevoditelj i književnik iz Srijema

Djelo ovoga velikana nedovoljno je poznato široj javnosti kako ovdje u Srbiji, tako i u Hrvatskoj

Organizaciji Hrvatskog kulturnog društva *Šid* i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, u petak 18. prosinca, u Gimnaziji *Sava Šumanović* u Šidu održana je književna večer posvećena 75. godišnjici smrti **Isidora Ise Velikanovića** (1869. – 1940.) hrvatskog prevoditelja i književnika koji je rođen upravo u Šidu. Obilježavanje ove obljetnice dio je projekta ZKVH-a vezanog za hrvatske velikane u Vojvodini.

»Već pet godina zaredom ZKVH djeluje aktivno upravo na memoriranju i na stvaranju kulture sjećanja i to ne bilo kakve nego one djelatne«, istaknula je **Katarina Čeliković** iz ZKVH-a.

»U suradnji s udrugama obilježavamo godišnjice rođenja ili smrti značajnih velikana u Vojvodini. Ova godišnjica je u znaku Ise Velikanovića koji je preminuo prije 75 godina. Međutim, njegovi tragovi ostali su zauvijek duboko i u ovom prostoru gdje je on rođen. Željela bih podsjetiti da je ove godine ZKVH utemeljio trijenalnu nagradu za najbolju knjigu proze koja nosi ime Ise Velikanovića. Prvi njezin dobitnik je **Neven Ušumović**, književnik podrijetlom iz Subotice koji sada živi u Sloveniji, a radi u Hrvatskoj. Želja svih nas je da oni koji su iza sebe ostavili duboke tragove u kulturi i povijesti trebaju biti dio naše sadašnjice«.

AUTOR KOJI NEDOSTAJE

O književnom djelu Ise Velikanovića govorila je književnica **Božica Zoko** iz Hrvatske, koja je ocijenila kako se o

Božica Zoko, Josip Pavlović i Katarina Čeliković

ovom književniku vrlo malo zna kako ovdje u Srbiji, tako i u Hrvatskoj. Prilikom čitanja **Cervantesovog** *Don Quijotea* prvi puta se, kako je rekla, upoznala s Velikanovićevim prevoditeljskim radom. Tada se i počela intenzivnije baviti istraživanjem njegova djela.

»Kada sam upoznala njegove pripovijesti, neke njegove epigrame i njegovu duhovitost, ona me je zarazila, razgalila i vidjela sam da nam Iso nedostaje danas. Večeras mi je želja potaknuti vas da ga počnemo čitati, cijeniti; da ponovno objavimo njegova djela ili ovdje ili u Hrvatskoj, kako bi ponovno bio

prisutan među nama. Književna nagrada za prevodilaštvo u Hrvatskoj nosi njegovo ime, ali on nije prisutan primjerice u udžbenicima. Ljudi ne znaju za njega, a potreban nam je zbog čovjekovog čovjekoljublja. On je prije svega cijenio čovjeka. Volio je svoj srijemski kraj i sve ljude u njemu. Došla su teška vremena za knjigu i nitko se nije zauzeo za njega, a smatram da Iso to itekako zaslužuje«, rekla je Božica Zoko.

SRIJEMSKI VELIKANI

HKD *Šid* svojim programima želi upoznati javnost s djelom

hrvatskih velikana koji su vezani za Šid i Srijem.

»Iso Velikanović se rodio u Šidu, vezan je za ovaj grad i još više za Srijem s obzirom na to da je živio u Srijemskoj Mitrovici, gdje se, među ostalim, bavio i nakladništvom. Nažalost, o Isi se danas malo zna. Literatura o njemu je vrlo oskudna. Više puta sam odlazila u knjižnicu u Šidu i nisam imala prilike susresti sa s knjigama Velikanovića. Zato je organizirana ova književna večer kako bismo mogli nešto više, opširnije i stručnije čuti o ovom književniku«, istaknula je voditeljica književnog odjela pri HKD *Šid* **Vera Radivojkov**.

Iduće godine bi pri udruzi trebala biti osnovana i knjižnica.

»Željeli bismo početi s nekim skromnim brojem knjiga, a ja osobno imam namjeru Društvu pokloniti dio svog književnog fonda kako hrvatskih tako i drugih pisaca, kako bih dala svoj doprinos u tome«, rekla je Radivojkov.

»Postoje nagovještaji i da će udruga dobiti i dramsku sekciju, s obzirom na našu dobru suradnju s redateljem **Cvetinom Aničićem** koji je spreman pomoći nam u tome«, istaknuo je predsjednik HKD-a *Šid* **Josip Pavlović**.

HKD *Šid* postalo je bogatije i za određeni fond knjiga darovan od Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koje će se, osim ostalih književnih djela, naći na policama knjižnice koja će uskoro biti otvorena u okviru ove hrvatske udruge. A književnica Božica Zoko darovala je udruzi portret Ise Velikanovića.

S. Darabašić

HRVATSKE ŽUPANIJE KROZ POVIJEST

Muzej krapinskih neandertalaca

Krapinsko-zagorska županija

Krapinsko-zagorska županija nalazi se na sjeverozapadu Hrvatske, obuhvaća sedam gradova: Donja Stubica, Klanjec, Oroszlavlje, Pregrada, Zabok, Zlatar te Krapinu, koja je sjedište županije. Također u županiji se nalazi i 25 općina. Po površini jedna je od manjih županija, no po gustoći naseljenosti je treća županija, uz Međimursku i Varaždinsku.

Prema pisanim povijesnim podacima prva naselja na području Krapinsko-zagorske županije spominju se tijekom 12. stoljeća da bi u 13. i 14. stoljeću dobila strukturu koja čini današnje gradove i naselja. Krapina predstavlja najstarije naselje na području županije koje se spominje kao utvrda 1193. godine, a tijekom 13. stoljeća postaje centar Krapinske županije te se postupno razvijala od utvrde prema gradu. U povelji **Herceg Bele** iz 1222. godine imenuje se **Petar Knez** iz Krapine kao glava Hrvatske plemenske župe. Hrvatsko-ugarski kralj **Sigismund** je 1399. godine poglavaru grada Krapina (Castrum Carpone) dodijelio i titulu Velikog župana zagorskog. Najstariji gospodari grada Krapine bili su hrvatski i ugar-

ski kraljevi, a kasnije to postaju kneževi Celjski, obitelj **Keglević** i **Drašković** dok su prema zapisima posljednji gospodari grada bili obitelj **Lichtenberg** i **Ottensfels**. Godine 1347. Krapina dobija status slobodnog kraljevskog grada, a posebice je značajna tijekom najtežih turskih navala na Hrvatsku kada je u njoj održano pet hrvatskih sabora (1598., 1599., 1600., 1605. i 1607. godine). Ostali današnji gradovi na području županije: Zabok, Zlatar, Pregrada, Oroszlavlje, Donja Stubica i Klanjec kroz povijest su se razvijala kao i većina naselja ovog područja oko važnih sakralnih građevina ili utvrda.

ZEMLJOPISNI POLOŽAJ I GOSPODARSTVO

Krapinsko-zagorska županija obuhvaća prostor Hrvatskog zagorja, te se graniči na sjeveru sa Slovenijom i Varaždinskom županijom, na zapadu sa Slovenijom, na jugu s gradom Zagrebom i Zagrebačkom županijom, na istoku sa Zagrebačkom i Varaždinskom županijom. U županiji nema većih gradova, a Krapina sa svojih 13.000 stanovnika predstavlja ne samo sjedište

već i najveće naseljeno mjesto. Ostalih šest gradova predstavlja područja urbano-seoskog karaktera, te u urbaniziranom području općina i gradova živi oko 36.000 stanovnika što je 24 posto ukupnog broja stanovnika županije. Stanovništvo županije pretežno se bavi uzgojem žitarica, voća, povrća, stočarstvom, te proizvodnjom vina dok je od industrije zastupljena prerađivačka industrija, proizvodnja nemetalnih mineralnih sirovina, tekstilna i građevinska industrija. Ono što bitno doprinosi gospodarstvu županije jeste i turizam, prvenstveno radi toplica koje imaju ljekovitu vodu od kojih treba izdvojiti Krapinske, Stubičke i Tuheljske toplice. Također, za turizam je važno i jedno od najpoznatijih hrvatskih hodočasničkih mjesta Marija Bistrica, te srednjovjekovne utvrde i zamkovi od kojih se posebice izdvaja Veliki Tabor, te muzej krapinskih neandertalaca.

KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA

Dvorac Veliki Tabor predstavlja jedan od najočuvanijih srednjovjekovnih gradova nastao

je kao fortifikacijska utvrda u 15. stoljeću da bi koncem 17. stoljeća prerastao u dvorac, te je danas prvorazredni spomenik nulte kategorije. Kao značajna utvrda je nekoć bila dio obrambenog sustava koji su činili okolni dvorci i utvrde, poput Malog Tabora, Lohorgrada, Kostelgrada, Cesargrada, Milengrada i Konjščine. Zidan kao peterokutna gardevina koja je kroz stoljeća nadograđivana na dvorcu se mogu vidjeti isprepleteni razni stilovi posebice gotike i renesanse. Kao prvi vladari Velikog Tabora spominju se grofovi Celjski, ban **Ivaniš Korvin**, plemićka obitelj **Ratkaj**, te slikar **Oton Iveković** nakon čije smrti je predan sestrama *Družbe Kćeri Milosrđa* s Korčule koje napuštaju dvor 1950. godine nakon čega ga preuzima ustanova Muzeji Hrvatskog zagorja u čijem je i danas posjedu. Svetište Majke Božje Bistričke u mjestu Marija Bistrica predstavlja jedno od najvažnijih hrvatskih hodočasničkih mjesta u koje se hodočasti od 1684. godine, a svake godine okupi se oko 1.000.000 vjernika na pedesetak stalnih hodočašća koja traju od Bijele nedjelje do konca listopada. Muzej krapinskih neandertalaca nalazi se na lokalitetu Hušnjakovo brdo nedaleko od Krapine, na mjestu najpoznatijeg svjetskog nalazišta ostataka neandertalskog čovjeka. Sam muzej prostire se na dvije etaže između dva brežuljka i obuhvaća 1.200 četvornih metara. Tijekom iskapanja od 1899. do 1905. godine pronađeno je više od 900 kostiju, odnosno oko 70 pojedinaca starosne dobi od 3 do 27 godina, a starost kostiju se procjenjuje na približno 130.000 godina. Osim ostataka neandertalaca pronađeni su i ostaci izumrlih životinjskih vrsta poput špiljskog medvjeda, mamuta, Merckovog nosoroga kao i mnoga oružja i oruđa iz tog razdoblja.

REGIONALIZACIJA REPUBLIKE SRBIJE S POSEBNIM OSVRTOM NA PROŠLOST I »PREDVIĐENU« BUDUĆNOST POKRAJINE VOJVODINE

Centralizirani sustav s elementima spontaniteta

U našim dosadašnjim analizama na temu »regionalizacija Srbije« pokazalo se sljedeće: u Republici Srbiji postoji jedna, po svim europskim mjerilima definirana regija, koja se službeno zove »Pokrajina Vojvodina«, čiji status je reguliran i važećim Ustavom, donesenim prije devet godina. Regulirane su i obveze građana Vojvodine prema centralnim organima i javnim poduzećima koje oni skoro 100 posto i ispunjavaju. Ono što nije regulirano jest »financiranje Pokrajine« (valjda devet godina nije bilo dovoljno za donošenje jednog zakona, inače vrlo vrijednim »zakonotvorcima«). Nije tajna da, osim Vlade **Vojislava Koštunice** (»ustavotvorca«), nijedna sljedeća nije ispunjavala Ustavom određene postotke. Ova sadašnja, »najeuropskija«, je dosad »dodijelila« najmanji iznos (valjda se čekaju pokrajinski izbori »da bi se harmonizirao odnos« između dva nivoa vlasti). Vlada **Aleksandra Vučića** također treba »harmonizirati odnose« (u duhu poglavlja 35 pregovora s EU), s drugom »službenom« pokrajinom, s Kosovom, jer je njezin teritorij sastavni dio Srbije i ima »položaj suštinske autonomije u okviru suverene države Srbije« (bar tako piše u preambuli Ustava). Dakle, bilo kako bilo, Kosovo se ne mora priznati kao samostalna država, ali ni pokrajina Vojvodina se ne može ukinuti, (mada važeći Ustav daje i tu mogućnost), jer je onda to u suprotnosti s duhom pregovora s EU. Sadašnju »državu srpskog naroda i svih građana koji u njoj žive« možemo definirati kao jednu strogo centraliziranu zemlju, s elementima »sponta-

nog urbanog i ostalog razvoja« pojedinih dijelova, unatoč postojanju zakona npr. »o razvoju regija« i usvojenom »regionalnom

postaje jedan od ključnih planerskih problema suvremenog svijeta dok su istovremeno urbanističko-planerske ideje pomalo

Wrightova maketa Broadacre

prostornom planu« jer stvarnost, kako smo to već pokazali ide »svojim prirodnim tokom«.

MOGUĆI PRAVCI RAZVOJA VOJVODINE

Nedavno je u Parizu završen veliki skup državnika o budućnosti Zemlje, nazvan »Klima konferencija«, koji je ponovno skrenuo pozornost o potrebi očuvanja čovjekovog okoliša i o zaustavljanju njegova daljnjeg devastiranja. Danas je ekološko razmišljanje ušlo u sve sfere privređivanja i društvenog života, jer polako prevladava mišljenje kako su »nama naši unuci posudili Zemlju na korištenje«, a ne za njezino upropaštavanje. »Kada budemo vidjeli Zemlju kao dobro kome mi pripadamo, možda ćemo je početi koristiti s ljubavlju i poštovanjem« veli gospodin **Aldo Leopold**. Odnos građenog okoliša-grada i njegovog prirodnog okruženja itekako

u »čorsokaku«, jer zahvaljujući revoluciji u komunikacijama govorimo o Zemlji kao o jednom »globalnom selu«. Ili: razlika između sela i grada pomalo nestaje, i biva svejedno gdje živite. Problemi koje nameću globalizacija, revolucija u komunikacijama, prometu i u elektronici, a istovremeno porast ekološke svijesti i imperativ očuvanja čovjekove sredine, možda će iznjedrati nove ideje i utopije. Pošto je prostor na kojem mi živimo Vojvodina uglavnom ravna ili valovita, smatramo da ona treba i nadalje živjeti od poljoprivrede i prerade tih proizvoda, od trgovine i prometa. Nema potrebe da se gradovi pretjerano šire i da se gradi u visinu, jer ona donosi mnoštvo komunalnih i ostalih problema. Zato ćemo cijenjenim čitateljima pokloniti, kao »božićni dar« (uz sve čestitke), jedan (zasad) utopijski ekološki projekt arhitekta **Frank Lloyd Wrighta**.

UTOPIJSKI ORGANISTIČKI GRAD »BROADACRE CITY«

Wright je svoju ideju izložio u obliku konkretnog plana u kojem se zalaže za jedinstvo građenog i prirodnog okoliša. Tu priroda postaje kontinualna sredina u kojoj su urbane funkcije raspršene, a skelet cijelog »grada« čine prometnice koje prostor povezuju u jednu cjelinu. Visoke zgrade se grade samo ako je naglasak u prostoru. Njegov utopijski, zapravo (ne)grad nazvao je *Broadacre city*. »Izvor ove riječi ne dolazi otuda što je Broadacre utemeljen na najmanjoj jedinici od jednog acra na svakog pojedinca nego što je ona izgrađena u demokraciji, bit će grad slobodan u prostoru, grad-odraz čovjeka« kaže on (broad = širok, prostran). Svoje utopističke ideje Wright je objavio u tri knjige i 1934. godine ilustrirao jednom ogromnom maketom. On kaže »zemljište mora biti svakome stavljeno na raspolaganje, pod poštenim uvjetima; ono se po zakonu mora smatrati elementom koji ima vlastitu vrijednost i koji isto tako mora biti pristupačan ljudima kao i drugi elementi« (voda, zrak... op. a.). Nadalje, još neke njegove ideje: »Centar zajednice će biti neka vrsta kluba klubova. On će predstavljati opći obrazovni faktor... muzeji će postati omiljeno sastajalište, oni neće više biti groblja... Radnik-građanin naše nacije mora naučiti da obradivu zemlju smatra svojim prirodnim naslijeđem. Jedina sigurna osnova sreće leži u zdravom korištenju zemlje. Zašto se onda ne vratiti zemlji i ne naučiti kako da se ostvari taj povratak?«.

PAPIN NAGOVOR UZ MOLITVU ANĐEO GOSPODNJI U NEDJELJU 20. PROSINCA

Draga braćo i sestre!

U Evanđelju ove nedjelje došašća Marija zauzima istaknuto mjesto. Vidimo je kako, netom što je u vjeri začela Sina Božjega, poduzima dugo putovanje iz Nazareta prema Judejskome gorju, kako bi posjetila Elizabetu. Anđeo Gabriel objavio joj je da je njezina stara rođakinja, koja je bila bez djece, u šestom mjesecu trudnoće (usp. Lk 1, 26.36). Zato Marija, koja u sebi nosi još veći dar i otajstvo, hita pronaći Elizabetu i kod nje ostaje tri mjeseca. U susretu dviju žena – zamislite taj susret: jedne starije a druge mlađe – Marija pozdravlja prva. U Evanđelju se kaže: »Uđe u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu« (Lk 1, 40). I, neposredno nakon pozdrava, Elizabetu obuzima silna zadivljenost koja odzvanja i u riječima: »Ta otkuda meni da mi dođe majka Gospodina mojega?« (r. 43). I dvije žene: starija i mlađa, i jedna i druga trudna, radosno se grle, ljube. Da bismo plodonosno proslavili Božić, pozvani smo zaustaviti se na »mjestima« zadivljenosti. A koja su to mjesta? Tri su: prvo mjesto je drugi čovjek, u kojemu trebamo prepoznati brata, jer od Isusova rođenja svako ljudsko lice nosi u sebi utisnute crte lica Sina Božjega, posebno kada je to lice siromaha, jer je Bog kao siromah ušao u ovaj svijet i siromasima je – prije svih – dopustio da mu se približe. Drugo mjesto u kojem, ako gledamo vjerom, osjećamo zadivljenost jest povijest. Toliko puta vjerujemo da je gledamo na ispravan način, a zapravo smo u opasnosti tumačiti je naopako. To se, primjerice, događa kada nam se čini da je određuju tržišna ekonomija, da njome upravljaju financije i poslovni interesi i da njome dominiraju moćnici danog trenutka. Bog Božića je međutim Bog koji »pomiješa karte« : on upravo uživa u tome! Kao što pjeva Marija u svome himnu Veliča: Gospodin je onaj koji »silne zbaci s prijestolja, a uzvisi neznatne. Gladne napuni dobrima, a bogate otpusti prazne« (Lk 1, 52-53). To je druga zadivljenost, zadivljenost poviješću. Treće mjesto zadivljenosti je Crkva: gledati je s divljenjem vjere znači ne ograničiti se na to da je gledamo samo kao vjersku instituciju – što ona svakako jest – nego da ju doživljavamo kao Majku koja, makar s mrljama i naborima – a njih imamo mnogo! – dopušta nazrijeti obrise Zaručnice, koju ljubi i pročišćuje Krist Gospodin. Crkva je to koja zna prepoznati mnoge znakove vjerne ljubavi koje joj Gospodin neprestano šalje. Crkva za koju Gospodin Isus neće nikada biti svojina koja se posjeduje i ljubomorno brani: oni koji to

čine, griješe; nego uvijek onaj koji joj dolazi ususret i kojeg ona zna iščekivati s pouzdanjem i radošću, uzdižući u svijetu glas nade: »Dođi Gospodine Isuse!« To je Crkva majka čija su vrata uvijek širom otvorena vrata a ruke raskriljene da sve prigrli. Štoviše, to je Crkva majka koja ostavlja svoj prag kako bi majčinskim osmijehom tražila sve koji su daleko te ih povela Božjemu milosrđu. To je božićna zadivljenost! Dajući nam za dar svoga Sina Jedinca, koji je sva njegova radost, Bog nam na Božić daruje svega sebe. Jedino srcem Marije, ponizne i siromašne kćeri sionske, koja je postala Majkom Sina Svevišnjega, moguće je poskakivati i radovati se zbog velikoga dara Boga i njegova nepredvidljivog iznenađenja. Neka nam ona pomogne osjetiti divljenje – te tri zadivljenosti: drugim čovjekom, poviješću i Crkvom – zbog Isusova rođenja, toga dara nad darovima, nezasluzenog dara koji nas vodi k spasenju. Susret s Isusom i nama će omogućiti da osjetimo to veliko divljenje. Ali ne možemo imati tu zadivljenost, ne možemo susresti Isusa, ako ga ne susretnemo u drugima, u povijesti i u Crkvi.

Božićni koncert u subotičkoj katedrali

26. Božićni koncert u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske održan je u nedjelju 20. prosinca, okupivši veliki broj sudionika i publike. U programu su sudjelovali: Katedralni zbor *Albe Vidaković*, Katedralni zbor *Sveta Terezija*, Dječji katedralni zbor *Zlatni klasovi*, Dječji zborovi župa *Sv. Roka* i *Isusova uskrsnuća*, Komorni zbor *Collegium Musicum Catholicum* i Subotički tamburaški orkestar. Koncertom su ravnali **Miroslav Stantić** i **Marijana Marki**. Uz pučke pjesme božićne tematike, na koncertu su izvedene i prigodne skladbe domaćih i stranih skladatelja među kojima i djela **Ilije Okrugića** te **Šime Marovića**. Kao vokalne solistice nastupile su: **Emina Tikvicki**, **Antonija Piuković**, **Mónika Csapó** i **Tamara Štricki Seg**.

Božić u Lemešu

Marljivi i vjeri odani članovi HBKUD-a *Lemeš* odazvali su se i ove godine pozivu da okite borove u lemeškoj crkvi *Rođenja BDM* i tako kao Udruga daju još jedan prepoznatljiv pečat obilježavanju Božića u Lemešu kroz svoje djelovanje.

Bilo je to prije svega veoma ugodno nedjeljno popodnevno druženje, 20. prosinca, na Očice a zatim i nadasve korisno za cijelu vjersku zajednicu. Svjesni kako suštinu Božića ne čine marketinški oku ugodne sitnice, blještavilo i ukras, ali ostavljaju snažan dojam, višestoljetni ritual kićenja borova uljepšava blagdansko raspoloženje i postao je simbol zajedništva što se pokazalo i u Lemešu. Nekoliko godina unatrag uglavnom ista ekipa koju čine **Marko**, **Dario**, **Ivana**, **Sonja**, **Kristina**, **Daniel**, **Tanja**, **Dragana**, **Antonija**, **Elizabeta** i **Željko** primaju na sebe obvezu za dekorativnim ukrašavanjem borova i cijeli posao već uhodanog tima bio je gotov za dva sata. Ne želeći da borovi odvlače pažnju i budu dio poganske zaostavštine okićeni su skromno i bez svijetlećih lampica. Nakon što je završio postavku Betlehema, lemeški kantor **Željko Zelić** zasvirao je najljepše božićne melodije na koje su zatim svi u glas razdragano odgovorili tekstem čime se dalo naslutiti da se vrijeme iščekivanja polako bliži kraju i posao je okončan mini koncertom.

Kroz vrijeme došašća u Lemešu prikazano je dvadeset pjevanih misa zornica, adventski vijenac i ove godine darovala je **Verona Štifelmajer**, a velika ispovijed organizirana je u subotu, 10. prosinca.

Ž. Z.

VIJESTI

Djeca raduju djecu

Vrtić *Naše nade*, u suradnji s Caritasom Subotica i Udruženjem velikih obitelji, i ove godine je priredilo humanitarnu akciju za najmlađe, u kojoj djeca iz vrtića daruju novogodišnje paketiće vršnjacima iz siromašnih obitelji. Po tradiciji, dječaci i djevojčice u vrtiću izrađuju božićne čestitke i ukrase za jelke, koje prodaju na izložbi svojih radova. Od novca koji se na taj način prikupiti, kao i darivanjem donatora, osigurani su paketići za djecu iz siromašnih obitelji. U ovoj lijepoj humanitarnoj akciji osigurano je 160 paketića.

K. K.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

»I Riječ tijelom postade i nastani se među nama« (Iv 1,14) kaže Ivan na početku svog evanđelja. »U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše u Boga, i Riječ bijaše Bog« (Iv 1,1), a utjelovljenje te riječi mi danas slavimo. Slavimo ostvarenje onog o čemu govori Poslanica Hebrejima: »Više puta i na više načina Bog nekoć govorao ocima po prorocima; konačno, u ove dane, progovori nama u Sinu« (Heb 1,1-2a). Uzvišena Riječ, stoljećima najavljivana od proroka, dolazi među ljude na tako skroman i jednostavan način, bez ikakvog veličanstva, rekli bi danas ispod razine ljudskog dostojanstva, u štali na slami, okružen životinjama. On koji je Spasitelj svijeta, Jedinorođeni Sin Božji, dolazi među ljude neprimjetno, bez spektakla i pompe. Iako dugo iščekivani Mesija pojavljuje se na potpuno neočekivan način. A mi od tog događaja pravimo spektakl i kič, odbacujemo jednostavnost u kojoj se On rodio u ime raskoši i bogatstva. I kao da je svake godine raskoš proslave Kristova rođenja sve veća i veća. Zaboravljamo tada da materijalne raskoš u ovom događaju nema, ali ima raskoš ljubavi.

BOG SE RAĐA U SKROMNOSTI

Već na samom početku svoga života Krist pokazuje koliko nas ljubi i zato se rađa u štali. Nije tako moralo biti, ali je on htio da bude. Tako se učinio bliskim

Božić – očitovanje Božje ljubavi

i onima najmanjima i najjednostavnijima, običnim ljudima bez časti i slave. Svojim rođenjem u štali za prve goste pozvao je skromne pastire. Oni predstavljaju običnog čovjeka koji nema Bogu što pokloniti, osim svoje srce. I upravo je to jedna od osnovnih poruka posjeta pastira novorođenom Božjem Sinu, pokloniti mu svoje srce, što on jedino i želi.

No, štala je mjesto u koje može ući svatko, a ne samo pastiri, za razliku od palače u koju ulaze samo odabrani i pozvani. Pa su se među onima koji se žele pokloniti Kristu našli i kraljevi. Dakle, Isus k sebi zove sve ljude »iz svakoga naroda, i plemena, i puka, i jezika« (Otk 7,9). Šireći svoje ruke u jaslama Isus želi zagrliti svakog tko mu dolazi, ne razvrstavajući svoje posjetitelje prema ljudskim kriterijima. Kralj ili pastir u štali Kristova rođenja nije važno, važna je želja da se s njim susretne i pokloni mu se, želja da mu se daruje srce puno povjerenja u njega kao Božjeg Sina.

Božić je tako blagdan uzvišene skromnosti i jednostavnosti koji nam kroz novorođenče u štali otkriva svu veličinu i neizmjernost Božje ljubavi. Otkriva nam i nepredvidivost Božjeg djelovanja, te da kriteriji kojima se On vodi uvijek daleko nadilaze ljudske okvire, kako ono što je u ljudskim očima skromno, neugledno i prezreno On za čas može učiniti velikim. Tako je od neugledne štalice učinio mjesto rođenja svog Sina, od priprostih pastira ljude koje su prvi vidjeli utjelovljenog Boga, a On sam pojavio se u liku nejakog novorođenčeta. Time nam je pokazao da vanjština za Njega nije bitna, već ono skriveno iza nje, vjera i ljubav.

LJUBAV U PRVOM PLANU

Iako je u stvarnom događaju Božića u pravom planu skromnost i jednostavnost, svijet je proslavu ovog blagdana doveo do glamura i kiča. Ljubav Božja i dijete koje šireći ruke grli cijeli svijet bivaju potisnuti u drugi plan. Svijet je zaboravio što zapravo na taj dan slavi. Zaboravlja se da je to početak spasenja čovjeka u osobi Isusa Krista, da je već na samom početku svog života u ljudskom tijelu Bog podnio žrtvu za ljude, a samo jedno traži za uzvrat – ljubav. Ta ljubav je ono što u čovjeku izaziva radost zbog susreta sa svojim Gospodinom, što ga potiče da živi svoju vjeru onako kako Bog to želi i da mu to nije teško, da čini dobro i ljubi svoje bližnje. To je ljubav zbog koje se odriče, oprašta, trpi, a osjeća radost u srcu.

Dijete koje leži povijeno u jaslama šalje poruku ljubavi i poziva svijet da na trenutak stane, ostavi ukrase, poklone, lampice i pjesmice, te se zapita prihvaća li ljubav koju mu Bog kroz to dijete nudi, širi li on tu ljubav dalje i čini li da je svijet u kojem živi ljepši zbog njegovih dobrih dijela, ili samo zbog ukrasa koje će postaviti. Jer, ako čovjek odbaci ono što mu Bog nudi svojim rođenjem, smrću i uskrsnućem, sve izvanjsko što čini da bi ljepše proveo Božić je isprazno, pa unatoč svom trudu da blagdanske dane lijepo provede, srce ostaje prazno. Božić treba biti vidljiv u načinu našeg života, u istinskoj radosti koju nosimo jer smo prihvatili Božju ljubav i uzvratili je, a ne samo u onom materijalnom što je u modernom svijetu, nažalost, postalo sinonim za Božić.

IN MEMORIAM

vlč. Stjepan Barišić

(1951. – 2015.)

U srijedu, 16. prosinca 2015. godine u 16 sati, umro je u Petrovaradinu vlč. gospodin **Stjepan Barišić**, svećenik Srijemske biskupije, župnik u župi Uzvišenje svetog Križa i upravitelj Biskupijskog svetišta Gospe Tekijske u Petrovaradinu. Rođen je 10. veljače 1951. godine u Vranovcima.

Kao svećenik je djelovao u Beogradskoj nadbiskupiji i Srijemskoj biskupiji.

Pokojnom svećeniku Stjepanu Milosrdni Gospodin bio je vječna radost i nagrada!

Srijemska biskupija, brat Ivica, sestra Manda, rodbina i prijatelji.

MINI INTERVJU: ZVONIMIR SUDAREVIĆ, SNIMATELJ

Volim gledati zvijezde

Uz snimateljske aktivnosti na zemlji, Zvonimir Sudarević često voli gledati zvjezdano noćno nebo. Kako sam kaže to je njegova vrsta zabave kojom se već godinama povremeno bavi.

Kada ste se počeli zanimati za promatranje zvijezda?

Zanimanje za promatranje nebeskih tijela traje već dosta dugo. Isprva su me zanimali teleskopi i tako je sve to počelo. Sve je to samo jedan lijepi oblik zabave.

Kakav je bio vaš prvi teleskop?

Bilo je to još u nižim razredima osnovne škole kada sam napravio svoj prvi teleskop uz pomoć stakala od naočala.

A s kakvim sada osmatrate nebo?

Moj teleskop je sada 250 mm, promjer glavnog zrcala i imam još jedan manji od 127 mm s kojim gledam planete, jer je na njemu lakše napraviti veće uvećanje.

Kako izgleda praviti astronomske fotografije?

To je vrlo komplicirana stvar i tu sam još uvijek na samom početku. Prednost suvremene tehnike daje mogućnost da se zabilježi mnogo stvari koje nisu vidljive golim okom. Više volim gledati, ali ako ima nekih zbilja zanimljivih stvari poput primjerice komete koja je bila prošle godine onda to zabilježim na jedan jednostavniji način. Za uspomenu.

Imate li neko omiljeno doba za gledanje zvijezda?

Najbolje i najčistije nebo za gledanje je upravo tijekom zime. Orionova maglina se, primjerice, sada najbolje vidi, no zbog niskih noćnih temperatura postoje i određeni problemi s tehnikom.

U kojoj mjeri suvremena tehnika unapređuje vaš hobi?

Postoje računalni programi poput primjerice stelarijuma koji točno prikazuju kada i gdje se što nalazi, kada izlazi i sl. Sada svi gledaju već spomenuti Orion, ali za ozbiljnije bavljenje ovom tematikom potrebno je imati i ozbiljnije optičke sprave.

IGRA

Mikado

Mikado je igra skupljanja štapića koji, ovisno o oznaka u bojama ili prugama, donose bodove igračima. U kompletu Mikada je 41 štapić, među kojima su i dva specijalna štapića (Mikado i Mandarin) koji imaju i posebnu ulogu u igri.

PRAVILA IGRE

Jedan igrač drži snop mikado štapića okomito postavljen na stol. Zatim brzo ispušta snop, kako bi se štapići rasuli lepezasto u krug. Ako se štapići nisu rasuli kako treba, trebalo bi ponovo ispustiti štapiće.

Igru započinje osoba lijevo od igrača koji je ispustio štapiće. On pokušava izvući što veći broj štapića, ali tako da ne dodirne ili pomakne neki od susjednih štapića. Pri tome se može koristiti samo prstima. Smije se podignuti

sa mjesta na kojem sjedi, ali ne smije ići uokolo stola kako bi lakše dohvatio pojedini štapić. Štapići su na vrhovima zašiljeni, pa si igrači mogu pomoći s time da prstom pritisnu vrh štapića koji može odskočiti od ostalih pa ga je jednostavno pokupiti. Ukoliko je igrač uspio izvući posebne štapiće naziva Mikado ili Mandarin, smije se koristiti tim štapićima prilikom izvlačenja ostalih štapića. Kad igrač uslijed izvlačenja pomakne ili dodirne susjedni štapić, na red za izvlačenje dolazi sljedeći igrač. Štapići se na taj način izvlače sve dok se i posljednji ne izvuče iz rasutog snopa. Nakon toga igrači zbrajaju svoje bodove, prema vrijednosti i broju prikupljenih štapića. Ukupni zbroj bodova u igri je 170. Pobjednik je igrač s najviše osvojenih bodova.

VRIJEDNOST ŠTAPIĆA

MIKADO 1 štapić / plave spiralne pruge / 20 bodova
MANDARIN 5 štapića / žuto-crna / 10 bodova
BONZEN 5 štapića / narandasta-pet pruga / 5 bodova
SAMURAI 15 štapića / zelena-tri pruge / 3 boda
KULI 15 štapića / crvena-dvije pruge / 2 boda

TV PREPORUKA

NEDJELJA, 27. PROSINCA HRT1 20.05

U zemlji čudesna,

hrvatski film

Drama. Negdje u zapadnoj Hercegovini, na vojnom poligonu NATO-a, bistra i senzibilna devetogodišnja Alica sa stricem **Valentinom** skuplja čahure i krhotine granata čijom preprodajom na crnom tržištu Valentin planira nešto zaraditi. No, na metalu ima i osiromašenog urana od čijih se posljedica Valentin ubrzo smrtno razboli i potom umre. Kad Alica s majkom Ružom posjeti liječnika, pokaže se da je i djevojčica bolesna te da joj

treba skupa operacija. Da bi zaradila potrebnih pet tisuća eura, mlada udovica Ruža otputuje u Njemačku gdje se počne baviti prostitucijom. Alica dospje u Zagreb, gdje će kroz susrete s različitim osobama, sve do slikovitog klošara Rome, započeti njezino lutanje »zemljom čudesna«. Ova egzistencijalna drama iz 2009. godine, autorova je filmska posveta redatelju **Wimu Wendersu**. Film je prikazan i nagrađen s dvije **Zlatne arene** na Pula film festivalu 2009. Na filmskom festivalu u Napulju 2010. osvojio je Grand Prix – **Zlatni Vezuv**. Urednica ciklusa hrvatskog filma: **Maja Gregl**. Godina proizvodnje: 2009.

Uloge: **Marija Stjepanović, Franjo Kuhar, Dora Lipovčan, Borko Perić, Goran Bogdan, Nataša Janjić, Rene Gjoni, Marija Škaričić, Lena Politeo, Tarik Filipović, Marija Tadić, Goran Grgić, Predrag Vušović, Marin Arman Grbin, Bruno Pantelić.**

Scenarij: **Dejan Šorak**

Kostimografija: **Doris Kristić**

Scenografija: **Mario Ivezić**

Montaža: **Veljko Segarić**

Režija: **Dejan Šorak**

Glazba: **Mate Matišić**

Direktor fotografije: **Vjekoslav Vrdoljak**

VRIJEDI PROČITATI

DUNJA RIHTMAN AUGUŠTIN

Knjiga o Božiću

Riječ je o etnološkoj studiji o Božiću i božićnim običajima u hrvatskoj narodnoj kulturi. Zapis je to o bogatstvu i ljepoti hrvatskih božićnih običaja, rituala, blagovanja i pjesama u prošlosti i danas. Povijesni procesi kristijanizacije i civilizacije proizveli su bogatstvo tradicija po kojoj je Božić najveći blagdan naše narodne kulture.

Božić i narodna kultura, U očekivanju Božića, Znakovi Božića: Badnjak, slama, zelenilo i svijeće, Badnji dan od jutarnjih priprema do polnočke, Božić, polaznik i koledanje, Poslije Božića i Božić u naše dane naslovi su skupina poglavlja iz ove vrijedne knjige.

Dunja Rihtman Auguštin je glasovita hrvatska etnologinja, svojevremeno predstojnica Instituta za narodnu umjetnost i predsjednica Hrvatskog etnološkog društva.

PJESMA ZA DUŠU: *Sretan Božić svakome* Fantomi

Snijeg svud pada

Zvona zvone

Srca mlada vesele se

To je vrijeme ljubavi i mira

Sretan Božić svakome

Sretan Božić svakome (x4)

Snijeg svud pada

Zvona zvone

Srca mlada vesele se

To je vrijeme ljubavi i mira

Sretan Božić svakome

Sretan Božić svakome (x4)

Usta se smiju

U Beču i Riu

Svi grijesi praštaju

Pas će mačku pokloniti značku

Skupa će poč' u zvjezdanu noć

Sretan Božić svakome (x4)

Vojnik će vojniku pružiti ruku

Kinez će Eskimu

Preko cijele zemlje poslat' čestitku veliku

Sretan Božić svakome (x4)

Ponoć je blizu

Darovi stižu

Cijelo društvo opet je tu

Kad bi barem Božić bio

Svaku baš svaku subotu

Sretan Božić svakome (x6)

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

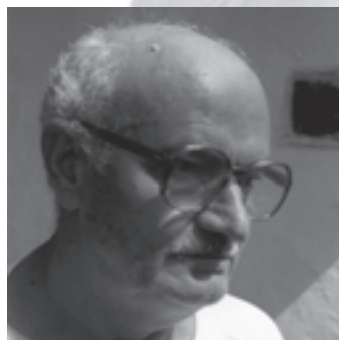
KRONOLOGIJA od 25. do 31. prosinca

25. PROSINCA 1771.

Premjeravanjem zemljišta, izvođenjem građevinskih radova, podvođenjem pod krov krčme uoči Božića, započelo je djelotvorno naseljavanje pustare Bajmak i stvaranje novog naselja.

25. PROSINCA 1928.

Rođen je **Stipan Šabić**, pedagog i slikar. Crtao je i slikao olovkom, ugljenom, tušem, te radove u pastelu i ulju. Priredio je više

samostalnih izložbi i bio sudionikom brojnih zajedničkih izložbi diljem zemlje i u inozemstvu. Suosnivač je Likovne kolonije u Tavankutu i na Bunariću. Odgojio je niz istaknutih likovnih stvaratelja. Umro je 31. ožujka 2002.

25. PROSINCA 1944.

U Gradskom kazalištu održan je veliki Božićni koncert. Glazbene točke su izveli Orkestar puhača sovjetske Crvene armije i Subotički simfonijski orkestar, pod ravnanjem **Željka Strake**. Dočim su na obilježavanju blagdana Božića u Tavankutu bili visoki vojni, državni i partijski dužnosnici: general **Ivan Rukavina**, **Geza Tikvicki**, ing. **Nikola Petrović**, **Lajčo Jaramazović** i drugi.

26. PROSINCA 1918.

Održana je posljednja sjednica subotičkog Narodnog odbora

Bunjevaca i Srba, koji je osnovan 10. studenoga. Na istoj sjednici je izabrano zastupničko tijelo – Gradsko predstavništvo Subotice od 100 članova.

26. PROSINCA 1979.

Prvi put su dodijeljene godišnje nagrade Samoupravne interesne zajednice kulture pod nazivom *Šaman*. Ovaj je naziv, međutim, naišao na neodobravanje, pa će osudu tzv. »partijskih krugova« te je naredne njen naziv preimenovan u *Nagradu dr. Ferenc Bodrogyari*, a danas ju dodjeljuje Gradska skupština.

27. PROSINCA 1803.

Rješenjem Namjesničkog vijeća, za ravnatelja Subotičke gimnazije postavljen je **Vjenceslav Prostiovski** koji je tri puta bio biran gvardijanom subotičkog samostana.

27. PROSINCA 1997.

Umro je **László Szekeres**, poznati arheolog i publicist, ravnatelj Gradskog muzeja. Napisao je desetak djela s područja povijesnih i arheoloških znanosti.

28. PROSINCA 1743.

U vrijeme kada je bečki dvor umiješan u sukobe oko poljskog prijestolja u ovom pothvatu sudjeluje i konjička četa pod zapovjedništvom graničarskog satnika **Jakova Sučića**. Postrojbu čine 84 časnika i vojnika podrijetlom iz Subotice, koja je bila raspoređena na stražarskim punktovima duž šleske granice prema Poljskoj.

28. PROSINCA 1878.

Na salašu ovdašnjeg posjednika **Luke Kopilovića** otvorena je prva pučka škola izvan gradskog teritorija Subotice.

28. PROSINCA 1945.

Do naznačenog nadnevka u Subotičkom okrugu je popisano oko 11 tisuća bezemljaša i seljaka s malo zemlje, koji su se prijavili kao agrarni interesi. Narednih mjeseci, većina ih je dobila veće posjede zemlje koja je bila oduzeta od nekadašnjih veleposjednika, odbjeglih osoba, te onih koji se više nisu bavili poljodjelstvom.

29. PROSINCA 1787.

Po nalogu subotičkog Magistrata sačinjena je katastarska knjiga Bajmaka. Tom prigodom je utvrđeno kako se atar naselja prostire na površini od 23.452 lanca, odnosno da ima 8.170 lanaca oranica, 3639 lanaca sjenokoša, 1.108 lanaca pašnjaka, itd.

29. PROSINCA 2000.

Božićno-novogodišnji gala koncert *Milenijum* Subotičke filharmonije održan je u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Solistica: **Rita Kinka**, glasovita pijanistica svjetske reputacije, rodom iz Subotice, vokalni solisti, prvaci Mađarske opere iz Budimpešte: **Zitta Váradi** i **Tamás Daróci**. Ravnatelj je bio maestro **Berislav Skenderović**.

29. PROSINCA 1913.

Rođen je **Jozo Pašić**, svećenik, profesor Učiteljske škole u Somboru i darovit prozni pisac. Autor je romana: *Marta traži roditelje*, *Pravi anđeo* i *Krv se suši te zbirki pripovjedaka: Tuđe suze, Dida Fenjer* i *Najobičniji muškarac* i dr.

30. PROSINCA 1787.

U Subotici je tijekom godine otvoreno prva kavana s biljarom,

njen vlasnik je bio **Lipót Kovács**, po struci inženjer, neko vrijeme čelnik grada.

30. PROSINCA 1867.

Objavljen je prvi bunjevački kalendar u Subotici. bio je to *Bunjevački kalendar za pristupnu 1868. godinu koja ima 366 dana*. Osim kalendarskog dijela, u njemu je tiskan Imenoslov »časnika« slobodnog kraljevskog grada Subotice i Sombora, te grada Baje. Izrađen je u tiskari **Károlya Bittermanna**.

30. PROSINCA 1993.

Posljednji broj *Subotičkih novina* u netom minuloj godini, prodavan je na kiosku po cijeni od 50 milijardi dinara. Uzrok tomu je bila, u svjetskim razmjerima nezabilježena inflacija.

31. PROSINCA 1687.

Prema prvoj Matičnoj knjizi krštenih, ustrojenoj po franjevačkom redovniku **Bartulu Bariši Benjoviću**, tijekom prosinca u Subotičkom vojnom šancu rođeno je ukupno 15 beba, sedam curica i osam dječaka. Djeca muškog spola dobila su imena: Tome, pet puta, Ivan tri puta, a Stipan jedanput. Imena djevojčica bila su raznovrsnija: Ana, dva puta, Angelina također dva puta, a po jednom Jelena (Helena), Kata i Marta.

31. PROSINCA 1905.

Zanimljiv je zapisa o Paliću zabilježen navedene godine: »Geološko podrijetlo jezera Palić i specifičan sadržaj njegove natronske vode, stavljaju ga u red jezera kakva se nalaze samo u Ugarskoj. Među njima, prema ocjeni prirodoslovaca, Palić je po veličini i opremljenosti na prvom mjestu.«

Šidski *kibicfenster* prozori

PRVE LJUBAVI

Na takvim prozorima, kako se u Šidu priča, započele su i prve ljubavi. Muškarci nisu gledali kroz takav prozor jer je to bilo sramota za muški rod, iako bi ponekada prolazeći ponudili lijepim curama poneki bombon. Žene su bile te koje su »kibicovale« tko prolazi šorom. Ali najviše djevojke. Momak je bio taj koji ju je mogao vidjeti kroz prozor, osmjehnuti joj se i namignuti joj, a ako mu se posreći da malo zastane onda bi i popričali. Možda čak i da dodirne djevojačke prste. Naravno, ako je prozor dovoljno nisko a on dovoljno visok i ako mu to cura dopusti. Priča se da su se mnoge sudbine kroz ove prozore rasplele, ali ne samo djevojačke nego i starijih dama, udovica, mada nije bila rijetkost da i starije udane žene »kibicuju«. Kada se umore od teškog kućnog posla, one bi se malo namazale puderom i pomadom i onda kroz prozor vrebale onoga koji im je bio privlačan. Tako se barem priča. Šidani kažu da su se mnoge žene udale preko ovih prozora. Zato bi se ovi prozori s pravom mogli nazvati prozori ljubavi.

SAMO SJEĆANJA

Vremenom je ovakvih prozora u Šidu bivalo sve manje i na njima djevojke i žene nisu više stajale. Ostala je tek poneka baka da gledajući kroz prozore prekrate svoje vrijeme gledajući svatove, sprovode, kako prolaze kola i špediteri, ili da eventualno kroz prozor posude nešto od susjeda kako ne bi morali otvarati kapiju. A kada bi prozori mogli pričati, sigurna sam da bi sve to bile sretne i radosne priče, možda samo poneka tužna. Jer tko zna koliko je radosti prošlo kroz njih, koliko iščekivanja dok ne prođe onaj pravi pred kojim srce zaigra, koliko ogovaranja i razgovora sa susjedima i koliko isplakanih suza ako ne prođe onaj kojega cure cijeli dan iščekuju.

Suzana Darabašić

Još uvijek se u Šidu na nekim starim građevinama, starijim kućama, mogu uočiti šidski *kibicfenster* prozori. Jedan od takvih danas rijetkih, još uvijek se nalazi u blizini Galerije slika Sava Šumanović u Šidu. Za one koji ne znaju kako izgledaju ti prozori, a sigurna sam da su ih nebrojeno puta vidjeli do sada, to su oni ispupčeni prozori gdje se nekada u njima držalo saksijско cvijeće, posebno zimi. Zvali su ga još i *vinterkastu*, a prozori na njima se skoro nikada nisu otvarali, što zbog zadržavanja toplote sobe, radi sunca da ga obasja ali i zbog same ljepote.

PROZOR ZA OSMATRANJE

Kako navodi jedan od kroničara šidske općine, ovaj prozor najviše je služio za starije dame koje su ga čak zvale i *zimski prozor*. Duge zimske dosadne sate provodile su upravo u tom prozoru, osmatrajući tko prolazi šidskim sokacima. Nitko im nije mogao promaknuti, a ono što su vidjele kroz njega, odmah su prepričavale uz ispijanje kave svojim susjedama. Kaže se da nije bilo bogatije kuće u ovoj srijemskoj varošici koja nije imala baš takav prozor, a na nekim kućama bilo

ih je i po nekoliko. Što se tiče cura, njima je taj prozor posebno dobro došao u ljeto jer su kroz lijevo i desno okno mogle gotovo sve vidjeti. Taj prozor zvan je i *gukfenster*, jer se kroz njega moglo zaista lijepo »viriti«, čak od početka malog do kraja velikog sokaka. Moglo se vidjeti tko sve prolazi, a kroz onaj srednji čak i što prvi susjed radi. Tako su mlade cure potajno posmatrale i svoje simpatije. Kako ne bi našuljale laktove, u prozor su čak mogle staviti i neko meko jastuče kako bi mogle što duže osmatrati kroz svoje *kibicfenstere*.

Međunarodna mala škola tehničkih aktivnosti u Tavankutu

U Osnovnoj školi u Tavankutu, 15. prosinca u okviru projekta međunarodne suradnje Zajednice tehničke kulture Osječko-baranjske županije, Zajednice tehničke kulture grada Osijeka i Osnovne škole *Matija Gubec* Tavankut, održana je »1. mala škola tehničkih aktivnosti Tavankut«. Aktivnosti su financirane u okviru projekta »Projekt međunarodne suradnje« kojeg provodi Zajednica tehničke kulture Osječko-baranjske županije i Zajednice tehničke kulture Grada Osijeka, a voditelj projekta je bacc. ing. el. **Ante Maras**. Cilj aktivnosti bio je promoviranje, animacija, razvoj tehničke kulture među mladim tehničarima te jačanje međunarodne suradnje kako bi učenici na kvalitetan način iskoristili svoje slobodno vrijeme.

Učenicima su na raspolaganju bile četiri različite radionice: automatika, voditelja **Danijela Ranića**, gdje su učenici upoznati s Arduino

mikroupravljačem, njegovim programiranjem i sastavljanjem strujnih krugova. Na radionici modelarstvo uporabnih tehničkih tvorina, voditeljice **Katarine Tomić**, učenici su imali priliku raditi s Unimat 1 Basic strojem i pomoću njega izraditi drvenu kutiju, dok su na radionici fotografija, voditeljice **Željke Martinović**, učenici doznali ponešto o osnovama kompozicije kadra i kreativnog korištenja fotoaparata. Na radionici upoznavanje s rotokopterima, voditelj **Antuna Šinića**, učenici su izrađivali raketu pokretanu na zrak i bili upoznati s rotokopterima, njihovim upravljanjem. Na radionicama je sudjelovalo 60-ak učenika od 5. do 8. razreda, kojima su koordinirali tavankutski nastavnici tehničkog **Branko Stantić** i **Kristijan Milanković**.

Po završetku radionica svečano su dodijeljene zahvalnice organizatorima i mentorima te pohvalnice za sve učenike koji su sudjelovali.

I. D.

TIHA NOĆ

Na nebu mjesec
sja kao zlato
a oko njega
zvjezdica jato.
Anđeli s neba
šaptati stali:
»Isus se mali
rodi u štali.«

Svima sretan i blagoslovljen Božić!!!

ODRŽAN BOŽIĆNI PROGRAM U OŠ PIONIR U STAROM ŽEDNIKU

U susret Božiću...

Toplina u srcu, ljubav u očima i osmjesi na licima najbolje će dočarati kako smo se osjećali na božićnoj priredbi u organizaciji Hrvatske nastave s elementima nacionalne kulture u Osnovnoj školi *Pionir* Stari Žednik. Uložili smo puno truda, volje, empatije i suradništva u izvedeni program i u prezentaciju za sve naše posjetitelje posebnog nam utorka (15. prosinca). Moram spomenuti kako je ovo prvo takvo okupljanje u našoj školi. Uz drage nam roditelje, priredbi su prisustvovali i uvaženi nam gosti iz Subotice, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, **Jasna Vojnić** u ime

Hrvatskog nacionalnog vijeća te nastavnici Koordinacije Vojvodina. Hrvatsko nacionalno vijeće je učenike darivalo slatkišima. Ovako, u veselom raspoloženju, i s mnogobrojnim poklonima ispunjeno je svako dječje srce.

Tijekom prosinca atmosfera u našoj školi bila je sasvim posebna i drugačija. Dani u susret najdražem nam blagdanu zbližili su nas još više i jače. Svatko od nas dao je svoj doprinos da budemo jedno veliko i iskreno srce.

A kako je to bilo najbolje će Vam dočarati fotografije.

Marta Vargek

EDUKATIVNA INTERAKTIVNA IZLOŽBA U GRADSKOJ KNJIŽNICI SUBOTICA

Čitamo i pišemo s Annom Frank

Čitamo i pišemo s Annom Frank naziv je edukativne interaktivne izložbe koja je puna tri tjedna bila postavljena u čitaonici Znanstvenog odjela Gradske knjižnice Subotica. Ova, inače obvezna lektira za učenike osmih razreda osnovne škole predstavljena je na posve drugačiji i prijemčiji način s puno interaktivnih radionica, igrice i video snimkom. Dopalo se to i učenicima VIII. h razreda OŠ **Matko Vuković** koji su sat hrvatskog jezika proveli u knjižnici. Danas,

u 21. stoljeću, djeci nije baš lako shvatiti sve te nemile događaje koji su se događali Židovima u Drugom svjetskom ratu. Vjerujem da im je ova postavka u mnogome pomogla.

Izložba je dio projekta *Dani sjećanja* koju je organizirala mrežna organizacija *Terraforming* u suradnji s Narodnom knjižnicom Srbije i *Kućom Anne Frank* iz Amsterdama uz potporu delegacije Republike Srbije u Međunarodnoj alijansi za sjećanje holokaust.

B. I.

PETAK **25.12.2015.**

06:47 TV kalendar
07:00 Vijesti
07:05 Kulturna baština: Palača Gvozdanović (R)
07:22 Praznik, američki film
08:56 Barbarićev Travnik, dokumentarni film
09:58 Zagreb: Božić - misa, prijenos
11:30 Biblija (R)
11:55 Vatikan: Urbi et Orbi
12:35 Dnevnik 1
12:55 Božić u Belcu, snimka koncerta
14:05 Anno Domini - Kraljevstvo i Carstvo, serija
14:50 Božić u shopping kolicima - dokumentarna reportaža (R)
15:13 Slatka napast, dokumentarni film
15:44 Trapez, američki film
17:31 Pričam ti priču: Jednom davno - digitalna bajka za odrasle, dokumentarna serija
18:25 Život je lijep
19:00 Dnevnik 2
20:07 Dnevni jedne dadilje, američki film
21:54 Riznica, dokumentarni film
22:50 Eurojackpot
22:57 Dnevnik 3
23:19 Dobra stara Freda, dokumentarni film
00:43 Slatka napast, dokumentarni film
01:11 Kulturna baština: Palača Gvozdanović (R)
01:26 Život je lijep
02:01 Skica za portret (R)
02:10 Pod griškim majem, emisija pučke i predajne kulture (R)
02:40 Barbarićev Travnik, dokumentarni film
03:32 Božić u shopping kolicima - dokumentarna reportaža (R)
03:55 Božić u Belcu, snimka koncerta
05:01 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:45 Male priče o Božiću: Priče o Isusovu rođenju (R)
09:50 Kućni ljubimci
10:48 Božićni sob Mečava, film za djecu
12:22 Gospodica Potter,

američko-britanski film (R)
13:53 Lampice, lampice, svijetle cijelu noć - dokumentarna serija
14:42 Unajmljena srca, američki film (R)
16:09 Male priče o Božiću: Priče o Isusovu rođenju (R)
16:19 Slatka kuharica - božićni specijal
16:49 Annie, američki film (R)
18:54 Božić u Bjelovaru, snimka koncerta
20:10 Ljubav ili smrt, hrvatski film
21:40 Vrijeme na Drugom
21:50 Zamjenik Djeda Božićnjaka, američki film
23:18 Il Divo - A Musical Affair - Uživo iz Japana, snimka koncerta
00:20 Annie, američki film (R)
02:22 Noćni glazbeni program

05:05 RTL Danas, informativna emisija (R)
05:45 Lego Friends, animirana serija (R)
06:15 Svemoguća Kim, animirana serija
07:10 Niko - božićna potraga, igrani film, obiteljska animirana fantazija
08:45 Gremlini, igrani film, komedija
10:55 Balto 2: Vučja potraga, igrani film, animirani
12:25 Ostavljeni na Antartici, film, avanturistički (R)
14:50 Luda božićna zvona, igrani film, komedija
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Sam u kući 5, igrani film, komedija
22:00 Posljednji provod, igrani film, komedija
00:10 Jacuzzi Express, igrani film, komedija
02:05 Wall Street: Novac nikad ne spava, igrani film, drama
04:05 RTL Danas, informativna emisija (R)
04:50 Kraj programa

SUBOTA **26.12.2015.**

05:55 TV kalendar
06:10 Dobra stara Freda, dokumentarni film
07:37 Rio Lobo, američki film - Ciklus klasičnog vesterna
09:29 Duhovni izazovi
09:54 Prizma - multinacionalni magazin
10:36 Božićni koncert Ansambla LADO u Mariji Bistrici
11:43 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:10 Riznica, dokumentarni film
14:00 Il Divo - A Musical Affair - Uživo iz Japana, snimka koncerta
15:05 Dnevni jedne dadilje, američki film
16:50 Pričam ti priču: O ljudima i pričama, dokumentarna serija
17:45 Lijepom našom: Garčin
19:00 Dnevnik 2
19:55 LOTO 7/39
20:05 Ja to mogu
21:30 Dnevnik 3
21:48 Naoružani propovjednik, američki film
23:53 Avioni, vlakovi i Eric - dokumentarni film
01:18 Rio Lobo, američki film - Ciklus klasičnog vesterna (R)
03:08 Skica za portret
03:18 Duhovni izazovi
03:43 Veterani mira
04:28 Prizma - multinacionalni magazin
05:08 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:29 Male priče o Božiću (R)
10:09 Umorstva u Midsomeru, serija
11:50 Ljubav ili smrt, hrvatski film
13:23 George Clark: Čudesne zamisli, dokumentarna serija
14:12 Justin Bieber & Mariah Carey - All I Want For Christmas Is You
14:21 Imela nad Manhattanom, američki film (R)
15:49 Male priče o Božiću (R)
15:58 Zagonetni dječak, hrvatski film
17:25 Popodne na Drugom
18:52 Popodne na Drugom
18:54 Glazbeni spot: (R)
19:00 Kruške i jabuke, kuharski dvoboj
19:49 Gastro Despot: Klub ljubitelja gastronomije
20:00 Božić u Ciboni, prijenos
22:00 Vrijeme na Drugom
22:10 Uхвати božićnu zvijezdu,

kanadski film
23:40 Graham Norton i gosti - božićni specijal
00:33 Umorstva u Midsomeru, serija
02:08 Noćni glazbeni program

05:40 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:20 Legenda o Tarzanu, animirana serija
06:50 Lego Friends, animirana serija
07:45 Zvezdani ratovi: Pobunjenici, animirana serija
08:15 Svemoguća Kim, animirana serija (R)
09:10 Horvatovi, obiteljska humorna serija (R)
10:00 U dobru, zlu i kiču, dokumentarna serija (R)
11:05 Luda božićna zvona, igrani film, komedija (R)
12:45 Gremlini 2: Novo leglo, igrani film, komedija
14:55 Sam u kući 5, igrani film, komedija (R)
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
16:55 Niko 2: Mali brat, velika frka - TV premijera, igrani film, animirani
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19:15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20:00 Ples malog pingvina, igrani film, animirani
22:10 Zubić vila, igrani film, obiteljska komedija
00:10 Posljednji provod, igrani film, komedija (R)
02:10 Astro show, emisija uživo
03:10 RTL Danas, informativna emisija
03:55 Kraj programa

NEDJELJA **27.12.2015.**

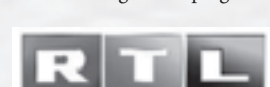

05:55 TV kalendar
06:07 Klasika mundi: Misija - Cecilija Bartoli i glazba Agostina Steffanija u dvorcu Versailles, dokumentarno-glazbeni film
07:08 Riznica, dokumentarni film
08:01 Piknik, američki film - Zlatna kinoteka
09:49 Portret crkve i mjesta: Trnovčica, crkva Marija Majka Crkve

10:00 Zagreb: Misa, prijenos
11:00 Biblija
11:10 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:27 Plodovi zemlje
13:22 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:06 Labirint
15:56 Mir i dobro
16:25 Wolf Hall, serija
17:31 Ja to mogu
19:00 Dnevnik 2
19:55 LOTO 6/45
20:05 U zemlji čudesa, hrvatski film
21:43 Emanuel Vidović: U katedrali, dokumenarno-igrani serijal
22:42 Nemoj nikome reći, serija
23:15 Dnevnik 3
23:34 Nedjeljom u dva
00:34 Ekonomija & TD
01:09 Piknik, američki film - Zlatna kinoteka (R)
02:58 Skica za portret (R)
03:24 Fotografija u Hrvatskoj (R)
03:39 Mir i dobro
04:04 Plodovi zemlje
04:54 Rijeka: More
05:24 Pozitivno
05:51 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
09:52 Glazba (R)
10:01 Detektiv Murdoch, serija
10:52 Velečasni Brown, serija
11:43 Koko i duhovi, hrvatski film
13:15 Idina Menzel & Michael Buble - Baby It's Cold Outside (R)
13:22 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
14:22 Sam Smith - Have Yourself A Merry Little Christmas
14:31 Mladi Djed Božićnjak, američki film
16:00 Pjevaj moju pjesmu
17:27 Poirot, serija
19:11 Vukovar: Tiha noć, snimka
20:16 Kako je rastao Alfie, britanski film
21:44 Vrijeme na Drugom
21:53 Zemlja, dokumentarni film
23:32 Velečasni Brown, serija
00:21 Pa to je fantastično!, humoristična serija
00:51 Elitni klinici, serija
01:16 Elitni klinici, serija
01:43 Kako je rastao Alfie, britanski film
03:11 Noćni glazbeni program

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијасце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

05.10 RTL Danas, informativna emisija (R)
 05.50 Legenda o Tarzanu, animirana serija
 06.20 Lego Friends, animirana serija
 07.20 Zvezdani ratovi: Pobunjenici, animirana serija
 07.45 Svemoguća Kim, animirana serija
 08.40 Horvatovi, obiteljska humorna serija (R)
 09.30 Niko 2: Mali brat, velika frka, film, animirani (R)
 10.55 Božić s Tuckerom, igrani film, drama
 12.45 Balto 3: Na krilima promjene, igrani film, animirani
 14.20 12 dana za ljubav, igrani film, romantična komedija
 16.05 Ples malog pingvina, film, animirani (R)
 16.30 RTL Vijesti
 16.40 Ples malog pingvina, igrani film, animirani (R)
 18.30 RTL Danas
 19.15 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20.00 Noć u muzeju 2, igrani film, fantastični/ komedija
 22.15 X-Men 2, igrani film, znanstveno-fantastični
 00.45 Kickboxer, film, akcijski
 02.35 Astro show, emisija uživo
 03.35 RTL Danas, (R)
 04.20 Kraj programa (R)

PONEDJELJAK 28.12.2015.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:35 Dobra žena, serija
 10:20 Plodovi zemlje
 11:15 Treća dob
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Dragocjeni biser
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:10 Jezik za svakoga
 15:30 Lijepom našom: Garčin
 17:40 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:02 Downton Abbey, serija
 21:10 BezVeze
 22:00 Otvoreno
 22:52 Dnevnik 3
 23:20 Katedrala Notre-Dame u Parizu, dokumentarni film

00:15 Taoci, serija
 00:55 Kod doktora, talk-show
 01:35 Vita jela, zelen bor
 02:45 Život je lijep
 03:17 Reprizni program
 03:23 Igrani film - strani
 05:03 Dragocjeni biser
 05:48 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:55 Male priče o Božiću
 10:01 Zavrismo u tuđi dom, dokumentarna serija
 10:26 Glazbeni spot (R)
 10:31 Poirot
 12:13 Glazbeni spot (R)
 12:18 Povratak Sherlocka Holmesa, serija (R)
 13:13 Glazbeni spot (R)
 13:21 Božićne kape, američki film
 14:46 Glazbeni spot (R)
 14:49 Male priče o Božiću
 14:54 Glazbeni spot (R)
 15:01 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići, dokumentarna serija
 15:50 Glazbeni spot (R)
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:19 Glazbeni spot (R)
 17:27 Kruške i jabuke, kuharski dvoboj
 18:20 Goranov Wimbledon, dokumentarni film
 19:22 Bitange i princeze, humoristična serija
 19:56 Glazbeni spot (R)
 20:00 Božić na viktorijanskoj farmi, dokumentarna serija
 21:00 TV Bingo Show
 21:40 Vrijeme na Drugom
 21:49 Jedi, moli, voli - američki film
 00:06 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 00:51 Skladište 13, serija
 01:38 Božićne kape, američki film
 03:03 Noćni glazbeni program

06:10 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:55 Sve u šest, magazin (R)
 07.20 Legenda o Tarzanu, animirana serija (R)
 07.50 Svemoguća Kim
 08.45 TV prodaja
 09.00 Hitna služba, serija
 10.00 TV prodaja
 10.15 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 11.25 TV prodaja
 11.40 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija

12.40 Hitna služba, serija
 13.35 Shopping kraljica, lifestyle emisija(R)
 14.35 Noć u muzeju 2, film, fantastični/ komedija (R)
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.20 Pet na pet, kviz
 20.15 Kolo sreće - nove epizode, kviz
 21.15 Horvatovi, obiteljska humorna dramska serija
 22.15 RTL Direkt, informativna emisija
 22.45 Zločinački umovi, kriminalistička serija
 23.40 Dr. House, dramska serija
 00.40 CSI, serija (R)
 01.35 Zločinački umovi, kriminalistička serija (R)
 02.25 Astro show, emisija uživo
 03.25 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04.10 Kraj programa

UTORAK 29.12.2015.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:35 Velika obitelj, serija
 10:20 Katedrala Notre-Dame u Parizu, dokumentarni film
 11:20 Glas domovine
 11:47 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Dragocjeni biser
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:20 Downton Abbey, serija
 17:40 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 20:02 Downton Abbey, serija
 20:50 Svijet 2015.
 21:35 Otvoreno
 22:27 Dnevnik 3
 22:52 Najljepše europske planinarske staze, dokumentarna serija
 23:50 Taoci, serija
 00:30 Kod doktora, talk-show
 01:11 Vita jela, zelen bor
 01:39 Hrvatska uživo
 02:21 Život je lijep
 02:53 Reprizni program
 03:23 Igrani film - strani
 05:03 Dragocjeni biser

05:48 Dnevnik 2

05:59 Juhuhu
 09:55 Male priče o Božiću
 10:01 Zavrismo u tuđi dom, dokumentarna serija
 10:27 Kruške i jabuke, kuharski dvoboj
 11:16 Čarolija, serija
 12:13 Nordijska kuhinja Tareqa Taylora, dokumentarna serija
 12:42 Povratak Sherlocka Holmesa, serija (R)
 13:39 Annie Mraz stiže u grad, američki film
 15:07 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:45 Stipe u gostima, humoristična serija
 17:15 Novogodišnja turneja 4 skakaonice: Oberstdorf, prijenos
 19:10 Glazbeni spot (R)
 19:21 Bitange i princeze, humoristična serija
 19:53 Glazbeni spot (R)
 20:04 Christmas special Victorian Farm, dokumentarna serija
 21:04 Vrijeme na Drugom
 21:14 Big Daddy, američki film
 22:46 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 23:31 Pod kupolom, serija
 00:18 Annie Mraz stiže u grad, američki film(R)
 01:43 Noćni glazbeni program

06:05 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:50 Sve u šest, magazin (R)
 07.20 Lego Friends, animirana serija (R)
 07.45 Svemoguća Kim, animirana serija
 08.40 TV prodaja
 08.55 Hitna služba, serija (R)
 09.55 TV prodaja
 10.10 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 11.15 TV prodaja
 11.30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
 12.35 Hitna služba, serija
 13.35 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 14.35 Pet na pet, kviz (R)
 15.30 Kolo sreće - nove epizode, kviz (R)
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija

18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.20 Pet na pet, kviz
 20.15 Kolo sreće - nove epizode, kviz
 21.15 Horvatovi, obiteljska humorna serija
 22.15 RTL Direkt, informativna emisija
 22.45 Zločinački umovi, kriminalistička serija
 23.40 Dr. House, dramska serija
 00.40 CSI, serija (R)
 01.35 Zločinački umovi, kriminalistička serija (R)
 02.25 Astro show, emisija uživo
 03.25 RTL Danas, (R)
 04.10 Kraj programa

SRIJEDA 30.12.2015.

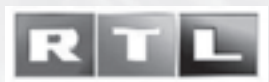

07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:05 Vita jela, zelen bor
 09:35 Velika obitelj, serija
 10:20 Najljepše europske planinarske staze, dokumentarna serija
 11:10 Eko zona
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Dragocjeni biser
 13:10 Kod doktora, talk-show
 14:00 Društvena mreža
 15:15 Downton Abbey, serija
 16:00 Labirint
 17:40 Život je lijep
 18:15 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 LOTO 7/39
 20:02 Downton Abbey, serija
 20:50 Hrvatska 2015.
 21:35 Otvoreno
 22:27 Dnevnik 3
 22:52 Najljepše europske planinarske staze, dokumentarna serija
 23:45 Braquo, serija (R)
 00:35 Kod doktora, talk-show
 01:16 Vita jela, zelen bor
 01:44 Hrvatska uživo
 02:26 Život je lijep
 02:58 Reprizni program
 03:28 Najbolja božićna zabava, američki film
 04:58 Dragocjeni biser, telenovela
 05:43 Dnevnik 2

06:00 Juhuhu
 09:55 Male priče o Božiću
 10:01 Zavrismo u tuđi dom, dokumentarna serija

10:27 Kirstie savjetuje:
Besplatno opremite svoj dom, dok. serija (R)
11:13 Čarolija, serija
12:11 Nordijska kuhinja Tareqa Taylora, dok serija
12:38 Povratak Sherlocka Holmesa, serija
13:37 Najbolja božićna zabava, američki film
15:07 Mjesto pod suncem - Ostati ili otići, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Stipe u gostima
17:20 Kruške i jabuke, kuharski dvoboj
18:10 Male priče o Božiću
18:15 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
18:40 Male priče o Božiću
18:50 Odbrojanje do Ria, dokumentarna serija
19:20 Bitange i princeze
20:00 Christmas special Victorian Farm, dokumentarna serija
21:00 Vrijeme na Drugom
21:10 August Rush, američki film
23:05 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
23:50 Pod kupolom, serija
00:35 Strana igrana serija (life commitment)
01:20 Best Christmas Party Ever, američki film
02:45 Noćni glazbeni program

06:05 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:50 Sve u šest, magazin (R)
07:20 Lego Friends, animirana serija (R)
07:45 Svemoguća Kim, animirana serija
08:40 TV prodaja
08:55 Hitna služba, dramska serija (R)
09:55 TV prodaja
10:10 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
11:15 TV prodaja
11:30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
12:35 Hitna služba, dramska serija
13:35 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14:35 Pet na pet, kviz (R)
15:30 Kolo sreće - nove epizode, kviz (R)
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija
19:20 Pet na pet, kviz
20:15 Kolo sreće - nove epizode, kviz
21:15 U dobru, zlu i kiču, dokumentarna serija
22:15 RTL Direkt, informativna emisija
22:45 Zločinački umovi, kriminalistička dramska serija
23:40 Dr. House, dramska serija

00:40 CSI, kriminalistička serija (R)
01:35 Zločinački umovi, kriminalistička dramska serija (R)
02:25 Astro show, emisija uživo
03:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
04:10 Kraj programa

**ČETVRTAK
31.12.2015.**

06:40 TV kalendar
06:55 Silvestrovo uz HRT
07:00 Vijesti
07:05 Silvestrovo uz HRT
08:00 Vijesti
08:05 Silvestrovo uz HRT
09:00 Vijesti
09:05 Silvestrovo uz HRT
11:47 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 Silvestrovo uz HRT
13:10 Kod doktora, talk-show
14:00 Društvena mreža
15:10 Downton Abbey, serija
16:05 Svijet 2015.
17:40 Retropatijski festival - Mr. Morgen, koncert
18:30 Život je lijep
19:00 Dnevnik 2
19:50 Snow Queen Trophy vinjete
01:15 Lijepom našom - Novogodišnja emisija
02:45 Volare - Priča o životu Domenica Modugna, serija

04:35 Volare - Priča o životu Domenica Modugna, serija
06:25 Svijet 2015.

05:55 Juhuhu
09:51 Zavirimo u tuđi dom, dokumentarna serija
10:17 Kruške i jabuke, kuharski dvoboj
11:10 August Rush, američki film (R)
12:59 Nordijska kuhinja Tareqa Taylora, dokumentarna serija
13:29 The Christmas Parade, kanadski film
14:57 Blagdanska jela Nigela Slatera
16:00 Regionalni dnevnik
16:40 Kamo na vikend?
16:45 Glazbeni spot (R)
16:53 Stipe u gostima, humoristična serija
17:26 Glazbeni spot (R)
17:35 Kruške i jabuke, kuharski dvoboj
18:28 Intrade, snimka koncerta
20:34 Čuvar životinja, američki film
22:12 Vrijeme na Drugom
22:22 Starci, američki film
00:06 Tony Cetinski - 25 godina s vama, snimka koncerta
01:55 Step Up 2: The Streets, američki film
03:30 13, američki film
05:03 Red Dog, australski film

06:05 RTL Danas, (R)
06:50 Sve u šest, magazin (R)
07:20 Lego Friends, animirana serija (R)
07:45 Svemoguća Kim, animirana serija
08:40 TV prodaja
08:55 Hitna služba, kriminalistička serija (R)
09:55 TV prodaja
10:10 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
11:15 TV prodaja
11:30 Četiri vjenčanja, lifestyle emisija
12:35 Hitna služba, serija
13:35 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14:35 Pet na pet, kviz (R)
15:30 Kolo sreće - nove epizode, kviz (R)
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Šumska družina, igrani film, komedija
21:45 Fantastična četvorka: Dolazak Srebrnog Letača, film, fantastični/ akcijski
23:30 Velika gužva u kineskoj četvrti, film, akcijski
01:25 Univerzalni vojnik 3, igrani film, akcijski
04:45 RTL Danas, informativna emisija (R)
05:00 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIJZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Moirišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvođanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 Vjerska emisija, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 Putnici kroz vrijeme emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

PRIPREME ZA DOČEK BOŽIĆA

Tradicija koja datira od 13. stoljeća

I ove godine, kao i svih prethodnih postavljene su jaslice u Franjevačkoj crkvi

Pater Zdenko Gruber i Dénes Sarnyai

Vrijeme je adventa, vrijeme kada se svi vjernici pripremaju za doček Božića. U ovim predblagdanskim tjednima u tijeku su brojne pripreme za što ljepši doživljaj Kristovog rođenja, a kao i svake godine i Franjevačka crkva u Subotici postavlja jaslice po kojima je nadaleko poznata. U želji da vam približimo kako izgleda priprema za njihovo postavljanje, ovoga došašća posjetili smo franjevački samostan i uvjerali se koliko truda i volje dobrih ljudi je uloženo u cijeli ovaj posao koji svi obavljaju s velikim zadovoljstvom i radošću.

LAKŠA KONSTRUKCIJA

Prvi naš sugovornik je **Dénes Sarnyai** koji se godinama brine o mnogim detaljima vezanim za postavljanje jaslica, a njegova sje-

ćanja nas vraćaju nekoliko desetljeća u prošlost:

»Moja sjećanja na jaslce u Franjevačkoj crkvi datiraju još iz sedamdesetih godina prošloga stoljeća kada sam ovdje došao na službu. Tadašnja konstrukcija je bila od gipsa i znatno teža nego ova današnja, te je trebalo više ljudi da se ona donese i postavi. Također, i nebeska pozadina je bila uokvirena letvama, pa je i to dodatno otežavalo cijelu postavku. Ali 2004. godine je cjelokupna konstrukcija jaslca presječena na sastavne dijelove pa je onda sve to bilo mnogo lakše i brže postaviti. Današnja konstrukcija je napravljena prije nekoliko godina, također se sastavlja iz više dijelova, ali ona je napravljena od mnogo lakšeg materijala. Izradio ju je umjetnik **Tibor Takács** iz Narodnog kazališta u Subotici. Moja današnja uloga u postavljanju jaslca ogleda se u pripremi svih detalja i dijelova koji su tijekom godine pohranjeni u našem skladišnom prostoru, a ove godine sam, primjerice, postavljao nebesku pozadinu i učvršćivao je s tavan-skog dijela crkve.«

VELIKA POMOĆ DOBRIH LJUDI

Gvardijan Franjevačkog samostana u Subotici pater **Zdenko Gruber** aktivno je sudjelovao u svim radnim akcijama oko pripreme jaslca i postavljanja borova. Kako kaže, zahvaljujući velikoj pomoći dobrih ljudi sav

posao će i ove godine biti zgotovljen na vrijeme.

»Prve pripreme za postavljanje jaslca u našoj crkvi počinju iza 8. prosinca. Dénes je pripremio sve dijelove, a volonteri iz naše crkve su došli u jedan četvrtak i za jedan dan složili osnovnu željeznu konstrukciju, potporne daske i velike dijelove jaslca. U biti, kada se ujedine snage dobrih ljudi cijeli posao ide bez ikakvih problema i dobrom organizacijom kroz nekoliko dana se cijela osnovna kompozicija jaslca pripremi. U nastavku se aranžira mahovina koja je donesena iz šume, a potom slijedi postavljanje borova i žita, pokrivač i na koncu

figure, koje će naš sakristan uz pomoć nekoliko ljudi postaviti i tada će jaslce biti u cijelosti postavljene u tjednu prije Božića. Svatko tko ih želi vidjeti može doći svakoga dana u našu crkvu od jutro do večeri. Uz postavljanje jaslca u ovo predblagdansko vrijeme crkva se krase i velikim borovima, što je također jedan veliki i organizacijski složen posao. Zahvaljujući uigranom timu ljudi koji se već nekoliko godina skrbi za njihovo dopremanje, sjećanje, unošenje i postavljanje na njihova mjesta u crkvi, i tijekom predstojećih nekoliko tjedana svi vjernici će moći uživati u punom ozračju božićnih blagdana.

Bogu hvala, imamo veliku pomoć, što nam je zbilja dragocjeno. Na koncu, htio bih dodati još jednu zanimljivu povijesnu činjenicu. Prve žive jaslce je napravio **Sveti Franjo** 1223. godine i od tada traje ta lijepa tradicija u cijelom svijetu, a mi franjevci je čuvamo i s ponosom nastavljamo svake godine. Također i borovi imaju jednu duboku simboliku, kao drvo koje je duboko ukorijenjeno u zemlji, ali nekako naglašenije od drugih stabala stremlje u nebo. A povezanost neba i zemlje je još jedna važna poruka božićnog bora.«

Dražen Prčić

Postavljanje konstrukcije

NOVOGODIŠNJA AKCIJA!

Tooth optika

Subotica
Maksima Gorkog 20
024 551 045

od 1.12.2015. do 29.02.2016.

50%
50%
20%
5%

POGLED S TRIBINA

Tablica

Iako je veći dio prvog dijela prvenstva 1. HNL 2015/16. igrao u vrlo promjenljivoj formi, nakon 21 odigranog kola jesenski prvak je *Dinamo*. Europska avantura u Ligi prvaka odrazila se na igru na domaćim travnjacima, donijela je dva poraza (*Rijeka*, *Split*) i šest remija, ali je 13 pobjeda bilo dovoljno za zimovanje na prvoj poziciji. Zanimljivo, drugoplasirana *Rijeka* je ostala neporažena, no sa samo 11 pobjeda i čak 10 remija nije mogla više od mjesta prvog pratitelja uz dva boda zaostatka. S par kikseva *Hajduk* je pokvario odličnu seriju rezultata (11 pobjeda, 6 remija, 4 poraza), pa će s treće pozicije krenuti u nastavak proljetnog dijela.

Četvrti *Split* (8-8-5) i petoplasirana *Lokomotiva* (9-3-9) s osvojenih 32 odnosno 30 bodova mirno odlaze na zimsku pauzu, jer imaju čvrste pozicije koje im objektivno ne bi smjele biti ugrožene u nastavku prvenstva.

No, *Inter* (4-10-7), *Slaven* (4-9-8), *Istra 1961* (4-7-10) i *Osijek* (4-7-10) od šestog do devetog mjesta razdvaja samo tri boda, što znači kako će se ove četiri momčadi na proljeće morati itekako boriti za izbjegavanje pretposljednjeg mjesta i doigravanja za ostanak.

Posljednji *Zagreb* (1-6-14) već je pomalo otpisan iz društva najboljih hrvatskih klubova i samo ga veliko rezultatsko čudo može spasiti od ispadanja u Drugu ligu.

Sumirajući sva događanja tijekom prvog dijela prvenstva 1.HNL 2015/16 nameće se zaključak kako je u 21 odigranom kolu viđena jedna zanimljiva i nadasve neizvjesna borba za svaki bod. *Dinamo*, iako jesenski prvak i branitelj naslova, nije toliko neprikosnoven. *Rijeka* je još uvijek jedina neporažena te je najozbiljniji pretendent u borbi za prvaka, dok će se *Hajduk*, *Split* i *Lokomotiva*, najvjerojatnije, natjecati za europske pozicije.

Donji dom očekuje, također, velika borba u svakom predstojećem susretu nastavka, jer nitko nije osigurao dostatnu zimsku zalihu, pa će ligaško proljeće biti zanimljivo.

A do tada slijedi zimska stanka do 13. veljače.

D. P.

NOGOMET

Dinamo prvak jeseni

Minimalnom domaćom pobjedom protiv *Intera* (1:0) nogometaši *Dinamo* obranili su prvo mjesto i okitili se naslovom jesenskih prvaka 1. HNL.

KOŠARKA

Cedevita niže pobjede

Uvjerljivom pobjedom protiv *Sutjeske* (73:50) *Cedevita* je nastavila seriju odličnih igara u ABA ligi i na tren zasjela na prvo mjesto (*Budućnost* ima susret manje). *Cibona* je na gostovanju kod *Šentjura* zabilježila rutinsku pobjedu (74:52), a *Zadar* je na domaćem parketu poražen od *Krke* (67:74).

RUKOMET

PPD Zagreb u vrhu

Rukometaši hrvatskog prvaka *PPD Zagreba* zabilježili su pobjedu protiv *Borca* (30:20) u svom trinaestom susretu SEHA lige i sada s 30 bodova zauzimaju drugo mjesto na tablici Regionalne lige. Drugi hrvatski predstavnik *Nexe* iz Našice nalazi se na šestom mjestu s 21 osvojenim bodom.

Prvih šest momčadi izborit će plasman u doigravanje za naslov prvaka.

TENIS

Dodig najkorisniji u IPTL

Hrvatski tenisač *Ivan Dodig* igrač *Indian Acesa* proglašen je MVP igračem 2. izdanja Međunarodne premijerne teniske lige i nagrađen je s 50.000\$. Još četvero hrvatskih predstavnika nastupalo je u ovom revijalnom ligaškom natjecanju: *Marin Čilić* i *Goran Ivanišević* (*UAE Royals*), *Mirjana Lučić-Baroni* (*Japan Warriors*) i *Ivo Karlović* (*Philippine Mavericks*)

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo, gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u naselju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 50.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. van Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Izdajem u najam 20 ari placa u progonu u centru Tavankuta, pogodno za plastenik ili organsku proizvodnju – ima bunar. Tel.: 064 5259245.

Prodaje se kuća – vikendica na zapadnoj obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, novu električnu kosilicu, muške čakšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke. Tel.: 024 532570.

Kupujem salaš s okućnicom u Ljutovu ili Tavankutu. Tel.: 069 2887213.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjaviceevce, čaršavi, muške čakšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Hrvatska likovna udruga CroArt prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 8. 1. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:
Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:
Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR
Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:
dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**
Zvonko Sarić

LEKTOR:
Zlatko Romić

REDAKCIJA:
Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik Kužiša)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica Hrčka)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:
Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:
Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:
Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:
Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:
Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs
WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija
u publikaciji Biblioteka
Matije srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

TAMBURAŠKA SCENA

TS KPZH Šokadija

K PZH Šokadija iz Sonte osnovana je u siječnju 2002. godine. Ubrzo po osnutku ukazala se potreba za tamburašima, koji bi pratili članove folklorne sekcije na brojnim nastupima. Posla glede osnivanja tamburaškog sastava primio se učitelj i tamburaš **Andrija Ađin**. Okupio je ekipu tamburaša u zrelijim godinama, koji su uz redovite probe ubrzo iskristalizirali repertoar, ne samo za potrebe folklorne sekcije nego i za samostalne svirke. Povlačenjem Ađina iz aktivnoga rada Šokadije dolazi do zastoja u radu tamburaša,

pa je udruga jedno vrijeme koristila usluge TO *Tandora*. Nova postava Šokadijinih tamburaša, koja je do danas aktivna u kontinuitetu, pripremala se u ilegali, a premijerno se predstavila 2008. godine u Tuzli, pred nekoliko tisuća gledatelja, na prvoj centralnoj proslavi projekta *Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688. – 2008*. Opet su zazvonile Šokadijine tambure, uz njih i harmonika **Božane Vidaković**, kompletne autorice mnogih kasnije izvedenih skladbi, među kojima će u povijesti podunavskih Šokaca svakako ostati zapisana njihova neslužbena himna, svečana pjesma *Šokadija*. Osim Vidakovićeve, utemeljitelji novog Šokadijinog tamburaškog sastava bili su prof. **Zvonko Tadijan** (gitara i kontra), **Ivan Vidaković** (bas), **Stanko Klecin** (prim) i pokojni **Stipan Lukić** (basprim). Od tada do danas kroz ovaj sastav prodefilirao je veći broj tamburaša, a jedino navedeni, osim pokojnog Lukića i danas tvore osnovu TS Šokadija. U svirkama širom Vojvodine i Republike Hrvatske kroz sve ove godine nastupali su i ostavili zamjetnoga traga još i **Luka Tadijan** (basprim), **Maja Kuruc** (prim i vokal), **Filip Kuruc** (basprim), **Petar Matin** (kontra i vokal), **Aljoša Mihaljev** (basprim, kontra, violina i vokal), a s njima je povremeno nastupalo još desetak vrsnih tamburaša. Danas su u TS Šokadije, osim gore navedene trojice, u stalnom postavu još **Oliver Čoban** (basprim i vokal), **Katarina Vodeničar** (prim i vokal) i **Nenad Petrović** (basprim).

Ivan Andrašić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Svega i svačega..

Piše: Branko Ivković

Faljnīs, čeljadi moja. Jevo lipo se ni sad ne možem osvistiti od smijanja kako mi Periša ispriповido kako je prošlo kad je išo buditi Josu da iđu na zornicu. Očō on lipo na salaš, pa na vikanje kako niko nije izašo, a kero-vi ga poznadu, on ušo u ambetuš lagacko da ne

buni drugu čeljad, a znade da Josu spava pod dunjom i zimi i liti u ambetušu, pa uzo i prodrmo ga. Josu ni pet ni šest skoči pa drekne:

»Nismo valjdar ušli u Evropsku uniju«, pa kad je vidio da je to Periša sav se namrgodijo pa će: »Idi u andraka, ta ja sinoć do kog doba gledō ono otvaranje poglavlja pa valjdar i klapio da smo se i mi već digod okrenili svitu i da nismo sami.« »Jeste da, jevo samo što nas nisu primili. Velim da će digod posli Tri kralja, a najkasnije do Marina«, veli mi Periša. Jedva se ukočio da se ne naceri: »Neg koliko zamedljane, da ne pripovijadam po selu kaki si blentav?« Dabome da nije pripovido, baš je dugo istrpio u sebi, sve do posli mise, a onda prid crkvom još smo mom Josi obisili modru zastavicu sa žutom zvizdicom na biciglu, nek se zna kako je čovik Evropljanin. Borme i ja sam, ne bi lago, fajin pratio sve šta se trevlja oko tog, al nikako mi ne ide uglavu, jevo sad dok sidim na šamadli i odmravljam kuruze kontam ovako pa onako u ovoj mojoj paorskoj glavi, divane jedno a rade drugo. Kugod kad je Geza krupar kod nas uzimo ušur: kaže ti da će nadodat a on borme oduzme. Tako i nama. Svi divane da se tamo mora poštivat svaki čovik, svaka manjina, svaki tuđ jezik, pa pravo na rad, svakake slobode. Hmm... kad ja to odmotam i lagacko iskontam, napunim košar s čutkama pa dok ne istresem u čutkaru polak zaboravim i nikako mi nije jasno. Vite vamo... obećali medije na manjinskim jezicima, utrnili nam varoški radio, koji do duše nije dobacio rič ni do Bajmaka al kaki je taki je, bio je naš i imali smo tri sata na njem. Kažu moraju bit i pisane riči na manjnskim, a kandar će i to, barem se prite, utrnit, a tako je i s poslom: da odkaleg kreneš, di god se šta rasformirava i zatvara, naš svit je prvi da ga keče na biro. To mi niko ne mož poreknit, jel sam i sam tako prošlo i to već dvared. Pa i pitam ja vas, di su onda ta taka velika prava manjina i to veća od svicki standarda što kaže naš prvi u državi? Kandar koja manjina i dobije, al mora bit najveća i mora klečit i slušat, a naša taman da kleči na kuruzima ko kadgod u škuli, ne bi dobila ništa, osim gomile obećanja, al šta je teško obećat. Ja da iskupim sva obećanja što su mi nadivani bio bi bogat čovik, kugod onaj iz bilog svita Rokafeler. Al vraga: kake sam sriće, ja bi bio samo feler. Neg čeljadi maniću se ja ovog mog mrvljenja, ponamirivat josag pa idem prid večeru digod na divan. Valjda će mi kogod znat objasnit ko tu novce nosi, a ko prosi. Da ste mi živi i zdravi i lipo provedite svece, a i ja ću ako bog da. Valjda će se nakupit kuća svitom, a ne samo ja i moja Jela. Ajd zbogom iz Ivković šora.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Brze streke samo sto nisu

Bač Iva se vi dana ope naiso na ajzibanu ko što već dugo ni. Malo u varoš gore, ko mladje, malo u varoš dole, ko starije i njeznoga derana. I vamo i namo ošo nikakim poslim, pa nusput malo obiše i nji. I do jedne i do druge varoši o njegovoga sela ima devedest i par kilometri. Ope se ništa sapi, al mu nikako ne ide u glavu kako to, ka je išo ko mladje, na ajzibanu se vozo sat i tri frtalja, a ka išo natrag, dva sata i frtalj. Dole, ko starije, vozo se dva sata, al bome, ka je taj dan iso natrag, dva sata i tri frtalja. Vada mu ni pokojni dada to ne bi zno rastolmačit. Naj dan ka išo ko mladje, ni se mogo načudit, ajziban na štaciju u njevomu selu došo pet minuta pri reda. Ništa ni mogo ni naj u crvene šepe. Vaj sto tira veli njegove sate tako pokazivu, a za druge mu ni briga. Čekat neće nikoga. Ko ranije došo, došo, taj i ošo u varoš, a ko na štaciju došo na vrime, osto doma. I u varoš stigli deset minuta pri reda. Bač Ive to i dobro došlo. Poobilazijo koga tribo, posvršavo sva posla, pa još stigo malo otit i do njegove cure. Ni se dugo zadržavo ko njoje, u škulu ide potli podne. Drago mu sto je je makar nakratko vidijo. Ni više tijo orcat po varoši, malo mu zoto i ladno, a u bircuz nikada ni voljijo unit sam. Veli odšpaciraće polako do štacije, pa da dojde makar malo pri vrimenta. Ne bi voljijo projt ko ni jutros u njegovomu selu. Vo mu posljednji ajziban s kojim moze stignit doma, potli iz ne manje varoši više nikaki do ujtru ne ide nonu stranu di je njegovo selo. To vada da se vidi koliko se strekari staru da bude dobro nima o koji zivu. Ne bi oni da čeljad putuje po mraku. A možda i ne živu o ni što se vozu na ajzibana. Prija bi se reklo da živu o države. Kadgod jim zafali novaca, prvo išcu lipo, pa potli malo pripritu da će štrajkovat, država jim oma dade koliko jim triba. Na štacije se načeko, ajziban se već u kretanju kasnijo frtalj sata. Nusput kašnjenje povečo za još po sata, stajo pri svake rampe da vidi jal ima kaki lemuzina jal bicigla. Na više mista bilo, pa oni čeku da projde ajziban, a ajziban čeka da projdu oni. Bač Iva ne zna kakoj to sad? Ka je učijo tirat lemuzinu, moro znat da ajziban uvik ide prvi, bilo rampe, jal ne bilo. Ni se ko rampi ni sustavljo, nit smanjivo brzinu, prozujo bi ko vitar. Danas, po nikaki novi strekarcki regula drugače. Kažu nema ji dosta, pa rampe ostale brez ni sto ji dižu i spuščaju. E, sad, da ajziban ne bi kogagod pogazijo, pa da strekari ne bi odgovarali, naštodirali da radu vako, pa doneli te njeve nove regule. Lakše nomu što tira sustavit ajziban, pa se ponovo krenit, neg ne sto radu u kancelarija, a ni sami ne znu koliko ji ima i šta radu, natirat da idu dizat i spuščavat rampe. Neće niko o nji, šćim ga počmu tirat, veli da će se zalit njegove partije i tako priko nji dobijo posov. Bač Iva se trgo iz štodira ka su došli u manju varoš, taman se počo vatat mračak. Vidi da su kasnili tri frtalja sata, pa ajziban za njegovo selo ošo. Eto, mora čekat, prvi mu ide istom u zoru. A čekaonica zaključana.

Piše: Ivan Andrašić

25. prosinca 2015.

MISLI POZNATIH

- **Rousseau:** Čovjek je slobodan, ali je ipak posvuda u lancima.
- **Freud:** Djetinjstvo je roditelj čovjekove ličnosti.
- **Mitchel:** Čovjek se može odreći svega, samo ne ljudi.

KVIZ

Marko Marulić

Koje godine i gdje se rodio hrvatski književnik i kršćanski humanist **Marko Marulić**?

Gdje se obrazovao?

Kojim poslovima se bavio?

Na kojim jezicima je pisao?

Po čemu se odlikuje njegov literarni opus?

Koje je njegovo najpoznatije djelo?

Što mu se prvom pripisuje?

Kada i gdje je umro Marko Marulić?

Rodio se 18. kolovoza 1450. godine u Splitu.
U Splitu i Padovi.
Bavio se pravnicičkim poslovima.
Na latinskom, hrvatskom i talijanskom.
Iznimnom književnom stilizacijom, znanjem i vještinom.
Judita.
Uporaba riječi psihologija.
Umro je 5. siječnja 1524. godine u Splitu.

FOTO KUTAK

Promjena uloga!

VICEVI

Pita kornjača drugu kornjaču:

- Zašto ti nemaš oklop?
- Pobjegla sam od kuće – odgovori ona.

Razgovaraju tata i sin:

- Kako ti se sviđa učiteljica?
- Pa dobra je, ali ne zna baš puno.
- Kako to miliš?
- Pa stalno nas nešto pita! - odgovori mališan.

Temeljem stavka 6. stavak 1. Odluke o načinu i postupku raspodjele sredstava za financiranje programa udruga građana u području poljoprivrede iz proračuna Grada Subotice ("Službeni list Grada Subotice", br. 7/2014), gradonačelnik Grada Subotice raspisuje:

NATJEČAJ **za financiranje programa udruga građana u području poljoprivrede** **iz proračuna Grada Subotice**

Natječaj se raspisuje za financiranje programa udruga građana u području poljoprivrede u ukupnom iznosu od 1.600.000,00 dinara.

Sredstva će se koristiti za financiranje programskih aktivnosti i projekata po sljedećim prioritetima:
programi/projekti koji su usklađeni sa Strategijom razvitka poljoprivrede za Grad Suboticu,
programi/projekti koji unaprjeđuju rad udruga (nabava opreme, tiskanje promidžbenog materijala, organiziranje manifestacija i seminara),
programi/projekti koji su vezani za zaštitu geografskog porijekla poljoprivrednih proizvoda na području Grada Subotice i predstavljanje na sajmovima,
programi/projekti koji predstavljaju inovaciju na polju organske poljoprivredne proizvodnje, i
druge aktivnosti obuhvaćene strateškim razvitkom poljoprivrede na području Grada Subotice, a utvrđeni su programima korisnika.

Pravo i uvjeti za sudjelovanje na natječaju:

Pravo sudjelovanja na natječaju imaju registrirane udruge građana iz područja poljoprivrede koje su registrirane na području Grada Subotice, odnosno imaju sjedište ili ogranak i djeluju na tom području.

Jedna udruga može konkurirati s jednim projektnim prijedlogom, a maksimalni iznos odobrenih sredstava po prijavi iznosi 200.000,00 dinara. Udruge koje nisu dostavile Povjerenstvu izvješće o realizaciji odobrenog projekta po prethodnom Natječaju, izuzete su od prava na dodjelu sredstava i prijave po ovom Natječaju neće biti razmatrane.

Podnositelj prijave na natječaj je dužan predati sljedeću dokumentaciju:

Prijava na natječaj (obrazac koji se može preuzeti sa internetske adrese www.subotica.rs)

Preslik uvjerenja (potvrde, izvatka) o upisu udruge u registar Agencije za gospodarske registre

Preslik PIB obrasca

Preslik kartona deponiranih potpisa

Preslik osobne iskaznice odgovorne osobe

Preslik izvatka Statuta udruge građana u kojemu je utvrđeno da se ciljevi udruge ostvaruju u području u kojem se program realizira.

Razmatranje prispjelih prijava vršit će Povjerenstvo za vrednovanje i rangiranje podnesenih prijava po natječaju za financiranje programa udruga građana iz područja poljoprivrede (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

Kriteriji za vrednovanje i rangiranje podnesenih prijava po natječaju su sljedeći:

duljina trajanja programa,

broj osoba koje se izravno uključuju u program,

sufinanciranje iz drugih izvora,

moгуćnost razvijanja programa i njegova održivost,

ciljevi koji se postižu: opseg zadovoljavanja javnog interesa, stupanj unaprjeđenja stanja u području u kojemu se program provodi i

jesu li ranije korištena sredstva iz proračuna lokalne samouprave.

Nakon bodovanja projektnih prijedloga sukladno zadanim kriterijima, vršit će se rangiranje po navedenim prioritetima. Detaljni opis kriterija se nalazi na adresi www.subotica.rs/oglas.

Konačnu odluku o dodjeli sredstava donosi gradonačelnik, na temelju prijedloga Povjerenstva, najkasnije do 29. siječnja 2016. godine. Odluka se objavljuje u „Službenom listu Grada Subotice“.

Prava i obveze između Grada Subotice i korisnika sredstava, regulirat će se ugovorom.

Nepravodobne i nepotpune prijave neće biti razmatrane. Rok za predaju natječajne dokumentacije je 11. 01. 2016. godine.

Razdoblje realizacije programa/projekta ili dijela programa/projekta ne može biti kraće od mjesec dana i dulje od dva mjeseca od dana potpisivanja ugovora, odnosno najkasnije do 30. 04. 2016.

Korisnik sredstava je obavezan po završetku projekta, a najkasnije u roku od 30 dana po završetku projekta, dostaviti Povjerenstvu izvješće o realizaciji odobrenog projekta (obrazac izvješća se može preuzeti s internetske adrese: www.subotica.rs/oglas).

Prijave na natječaj se podnose u **zatvorenoj kuverti** s naznakom:

Prijava na natječaj za financiranje programa udruga građana iz područja poljoprivrede; Grad Subotica; Povjerenstvo za vrednovanje i rangiranje podnesenih prijava po natječaju za financiranje programa udruga građana iz područja poljoprivrede; Trg slobode 1, Subotica. Mogu se dostaviti poštom ili osobno na šalteru 16 i 17 Uslužnog centra Gradske uprave Subotica, Trg slobode 1. Natječajna dokumentacija se ne vraća. Dodatne informacije mogu se dobiti na telefon: 024/626-871.

GRADONAČELNIK
Jenő Maglai, dipl. pravnik

SRĐAN MIKOVIĆ, NOGOMETNI VRATAR

Veliko iskustvo među vratnicama

Zbog visine sam se uvijek morao dodatno dokazivati, a kvalitetnim obranama sam uvijek izborio mjesto na голу

Vratar nogometne reprezentacije Hrvata iz Srbije **Srđan Miković** u novu 2016. godinu ulazi s planovima o nastavku igračke karijere i željom da još nekoliko godina pokaže svoje umijeće među vratnicama. U kraćem razgovoru za naš tjednik osvrnuli smo se na njegovu dosadašnju igračku karijeru i planove za nogometnu budućnost.

»Trenutačno sam bez kluba, jer je došlo do određenih problema kod već dogovorenog angažmana koji mi je zbog smanjenja klupskog proračuna propao u posljednjim danima prijelaznog roka u Mađarskoj. Svuda su već bile formirane momčadi, i za tih nekoliko dana nisam uspio pronaći novu sredinu, a ovdje u Srbiji sam imao nekih ponuda koje nisam želio prihvatiti zbog vrlo loših uvjeta. U proteklom razdoblju sam aktivno trenirao i samostalno se pripremao kako bih bio što spremniji za proljetni dio sezone i prelazak u neki novi klub«, kaže Srđan Miković

VRATARSKI PUT

Kako sam kaže oduvijek je želio biti vratar, počevši od samih početaka u NK Sever i NK Pionir, a potom je prošao pionirsku školu NK Spartaka.

»Na poziv **Mirka Careka**, koji

je mnogo učinio za moju vrataršku karijeru, još kao omladinac sam prešao u redove NK Palić i sa sedamnaest godina debitirao za prvu momčad koja se natjecala u tadašnjoj Vojvođanskoj ligi. Nakon Palića sam prešao u Hajduk iz Dušanova, gdje sam proveo šest sezona, potom u dva navrata sam igrao za NK Bačku, igrao i za Radnički iz Bajmoka, a posljednjih par sezona sam proveo u Mađarskoj, igrajući za Tompu i Sándorfalvu.

NEVRATARSKA VISINA

Sa svojih 1,75 m visine Srđan Miković se ne uklapa u standardne tjelesne performanse vrataru koji su mnogo viši. No, svojom kvalitetom uvijek je dokazivao kako visina nije presudni faktor za dobrog vrataru.

»Kada se kaže vratar, svi očekuju pojavu neke ljudine. I zbilja sam tijekom dosadašnje karijere doživio dosta podcjenjivanja na račun svoje visine. Baš to mi je bila dodatna motivacija za dokazivanje, jer sam kod mnogih trenera bio zbog svega navedenoga u drugom planu, ali sam uvijek uspijevaao dobrim obranama pokazati kako mi je mjesto između vratnica. S druge strane, svoje vratarsko umijeće sam gradio na hrabrosti, brzini, dobrom odrazu i refleksima s kojima uspi-

jevam nadomjestiti visinski hendikep. Također, često sam u zračnim duelima i izlazak na centaršut mi je jača strana, a pritom solidno igram nogama i kao tzv. treći bek aktivno sudjelujem u igri zadnjeg reda«, ističe Srđan.

MLADI VETERAN

Poznato je kako za vratare ne vrijedi klasična starosna granica vremena kada se napušta aktivna igračka karijera. Miković sa svoje 34 godine još sigurno može nekoliko sezona braniti na visokoj razini. Na pitanje do kad misli stajati na голу, Srđan odgovara:

»Nisam sebi postavio neku starosnu granicu dokle ću aktivno braniti. Bit će to sve dok se dobro osjećam na terenu i vidim da sam nekoj momčadi potreban, a ja mogu adekvatno odgovoriti svojim nogometnim nastupom i velikim iskustvom koje posjedujem«.

VRATAR NOGOMETNE REPREZENTACIJE HRVATA IZ SRBIJE

Srđan Miković je tijekom proteklih godina, sukladno s mogućnostima odsustvovanja iz klubova za koje je branio, više puta stajao na голу nogometne reprezentacije Hrvata iz Srbije.

»Prvi put sam za reprezentaciju branio u Vinkovcima protiv Cibalie, a poslije toga sam se uvijek kada je to bilo moguće rado odazivao pozivima izbornika **Marinka Poljakovića**. Nastupio sam na turnirima u Švicarskoj i Hrvatskoj, a posebno će mi u sjećanju ostati turnir u Zagrebu gdje smo osvojili prvo mjesto bez primljenog gola. Također, što mi je izuzetno drago, na posljednjoj odigranoj utakmici, koja je bila nedavno protiv mađarske selekcije *Délvidék*, sam prvi puta nosio i kapetansku vrpču. Ukoliko bude poziva, spreman sam i dalje nastupati za nogometnu reprezentaciju Hrvata iz Srbije.«

PLANOVI

Hoće li svoje veliko vratarsko iskustvo, jednoga dana kao trener, Srđan poželjeti podijeliti s mladim, budućim vratarima i vidi li sebe nakon prestanka aktivne igračke karijere u nekoj funkciji vezanoj za nogometni sport.

»Imam nekih razmišljanja u pogledu bavljenja trenerskim poslom, jer sam još za vrijeme igranja u NK Bačka imao prilike raditi s mladim kategorijama, no još uvijek je aktivna karijera na prvom mjestu«, istakao je na kraju razgovora Srđan Miković.

Dražen Prčić

СУБОТИЦА
SZABADKA
SUBOTICA

Срећан Божић и Нова година
Kellemes karácsonyt és boldog új évet
Sretan Božić i Nova godina
Merry Christmas and Happy New Year
Fröhliche Weihnachten und ein gutes neues Jahr

Ilija Maravić

Илија Маравић
Председник Скупштине града

Maglai Jenő

Maglai Jenő
Gradonačelnik

